

T. C.
FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCI DİL OLARAK ARAPÇA
ÖĞRETİMİNDE EĞİTSEL OYUN YÖNTEMİ

TUĞBA YILDIRIM
150111002

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. ALİ BULUT

İSTANBUL 2017

T. C.
FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YABANCI DİL OLARAK ARAPÇA
ÖĞRETİMİNDE EĞİTSEL OYUN YÖNTEMİ

TUĞBA YILDIRIM
150111002

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. ALİ BULUT

İSTANBUL 2017

TEZ ONAY SAYFASI

FSMVÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı yüksek lisans programı 150111002 numaralı öğrencisi Tuğba YILDIRIM'ın ilgili yönetmeliklerin belirlediği tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı “**Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretiminde Eğitsel Oyun Yöntemi**” başlıklı tezi aşağıda imzaları olan jüri tarafından **06/06/2017** tarihinde oybirliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ali BULUT

(Danışman-Jüri Üyesi)

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Doç. Dr. Abdürrahim ALKIŞ

(Jüri Üyesi)

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Doç.Dr. İbrahim ŞABAN

(Jüri Üyesi)

İstanbul Üniversitesi

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bağılı olduğum üniversite veya bir başka üniversitedeki başka bir çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

Tuğba YILDIRIM

YABANCI DİL OLARAK ARAPÇA ÖĞRETİMİNDE EĞİTSEL OYUN YÖNTEMİ

ÖZET

Günümüzde gelişen teknoloji ile sınırlar ortadan kalkmış ve kültürler arasındaki etkileşim hız kazanmıştır. Farklı kültürlerle etkileşim içinde olabilmek için ana dilin yanı sıra yeni bir dilin öğrenilmesi kaçınılmaz olmaktadır. Yabancı dil öğretiminde de başarılı bir öğretim gerçekleştirmek için şüphesiz doğru yöntemi uygulamak gerekmektedir.

Arapça, Kuran ve Sünnet gibi asli kaynakların dili olması sebebiyle Müslümanlar nezdinde her daim önemini korumuştur. İslami ve beşeri birçok alanda eserlerin Arapça olarak telif edilmesiyle İslam kültüründe zengin bir birikim hazinesi oluşmuştur. Bu durum gerek Arapların gerekse Arap olmayanların, Arapça öğrenmeye ve öğretmeye yönelik gerekli önemi vermesine zemin hazırlamıştır.

Arapçanın dünya üzerinde önemli bir konuma yükselmesi ve bu dili öğrenmek isteyenlerin sayısının artması üzerine ortaya çıkan yöntem sorunlarına çözüm sağlamak ve dil öğretiminde eğitsel oyunların önemine dikkat çekmek amacıyla böyle bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışmada yabancı dil olarak Arapça öğretiminde eğitsel oyunların işlevi örneklerle açıklanmaya çalışılmıştır.

Birinci bölümde Arapçanın önemi, öğretim yöntemleri ve tarihsel gelişimi; ikinci bölümde eğitsel oyun yönteminin niteliği ve dil öğretimindeki yeri ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde ise Arapça öğretiminde kullanılacak eğitsel oyun etkinliklerine yer verilmiştir. Sonuç bölümünde de yapılan nitel araştırmadan elde edilen neticeler bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Arapça, Eğitsel Oyun, Arapça Öğretim Yöntemleri, Yabancı Dil Öğretimi

EDUCATIONAL GAME METHOD IN ARABIC TEACHING AS A FOREIGN LANGUAGE

ABSTRACT

Nowadays, thanks to the developing technology, the borders have been removed and the interaction between the cultures has increased. In order to be able to interact with different cultures, it is inevitable to learn a new language as well as to acquire the mother tongue. Undoubtedly, the right method should be aimed to achieve a successful teaching in foreign language teaching.

Arabic keeps its importance everytime in Muslims because of Arabic is the language of the original sources like the Quran and Sunnah. A rich accumulation treasure was formed in Islamic culture because most of the books in Islamic and human areas were written in Arabic. This situation laid the foundation for the Arabs to give the necessary attention to the learning and teaching of Arabic.

It was aimed to solve the problems of the method which emerged on the rise of Arabic to an important position in the world and the increase of the number of people who want to learn this language and this study was done in order to draw attention to the importance of educational games in language teaching. In this study, the function of educational game method in Arabic teaching as a foreign language was tried to be explained with examples.

In the first part, the importance of Arabic education, teaching methods and historical development; In the second part, the features of educational play method and its place

in language teaching are discussed. In the third part, educational game activities that can be used in Arabic teaching are included. In the conclusion part, findings obtained from qualitative research are tried to analyse.

Key Words: Arabic, Educational Games, Arabic Teaching Method, Foreign Language Teaching

ÖNSÖZ

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde gerçekleştirilen bu tez çalışması; Arapça öğretiminde meydana gelen yöntem sorunlarına çözüm sağlamak ve dil öğretiminde eğitsel oyunların önemine dikkat çekmek amacıyla hazırlanmıştır.

Ülkemizde yabancı dil öğretiminde eğitsel oyun yöntemine dair yeterli sayıda çalışma bulunmamaktadır. Olan çalışmalardan da sınırlı sayıdaki çalışma Arapça öğretimini kapsamaktadır. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü bünyesinde Gürkan Dağbaşı tarafından 2007 yılında “Oyun Tekniği ve Arapça Öğretiminde Kullanımı” adına bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. Hazırlanan bu tez çalışması ile tarafımızca hazırlanan tez arasında içerik olarak farklılıklar bulunmaktadır. Gürkan Dağbaşı tarafından hazırlanan tez çalışmasında önce oyun kuramları incelenmiş; oyun kullanımı bir öğretim tekniği olarak değerlendirilip verilen örnek oyunlar, iletişim ve gramer oyunları olmak üzere iki başlık altında sınıflandırılmıştır. Tarafımızca hazırlanan tez çalışmasında ise Arapça'nın yabancı dil olarak öğretiminde eğitsel oyunlar bir yöntem olarak incelenmiştir. Bu sebeple öncelikle Arapça öğretiminde sık kullanılan öğretim yöntemleri ele alınmış ve ardından eğitsel oyun yönteminin dil öğretimindeki önemine vurgu yapılmıştır. Arapça öğretiminde bu yöntemin kullanılabilirliğini ve verimliliğini gösterebilme adına konu farklı kaynaklardan ele alınmış; yabancı dil olarak Arapça öğretiminde eğitsel oyunların işlevi örneklerle açıklanmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada verilen örnekler sayesinde öğreticiler ve öğrenciler nezdinde Arapça öğretiminin daha eğlenceli bir hâle gelerek verimli ve kalıcı bir öğretim sağlanması umulmaktadır.

Bu tez çalışması giriş, üç bölüm ve sonuçtan oluşmaktadır. Giriş kısmında araştırmanın konusu, yöntemi ve amaçları açıklanmıştır. Birinci bölümde Arapçanın önemi, öğretim yöntemleri ve tarihsel gelişimi; ikinci bölümde eğitsel oyun

yönteminin niteliği ve dil öğretimindeki yeri ele alınmıştır. Üçüncü bölümde ise Arapça öğretiminde kullanılabilir eğitsel oyun etkinliklerine yer verilmiştir. Sonuç bölümünde de yapılan nitel araştırmadan elde edilen neticeler yer almaktadır.

Bu tezin yazılması aşamasında, bana vermiş olduğu güven sebebiyle içimi rahatlatan, çalışmalarımı takip eden danışmanım Prof. Dr. Ali Bulut Bey'e emeklerinden ötürü içten teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım. Tez konusuyla ilgili fikirlerini benimle paylaşan Kuveyt Üniversitesi hocalarından Hâlid el- Fadlî Bey'e katkılarından ötürü teşekkürü bir borç bilirim. Son olarak bu günlere ulaşmamda emeklerini hiçbir zaman ödeyemeyeceğim anneme, babama ve aileme şükranlarımı sunarım.

TUĞBA YILDIRIM
İstanbul, 2017

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	VI
ÖNSÖZ.....	VIII
ŞEKİL LİSTESİ.....	XV
TABLO LİSTESİ.....	XVI
KISALTMALAR	XVII
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	3
1. YABANCI DİL OLARAK ARAPÇA ÖĞRETİMİ.....	3
1.1. DİL	3
1.2. ANA DİLİ	4
1.3. YABANCI DİL/ İKİNCİ DİL.....	4
1.3.1. Yabancı Dil Öğrenmenin Önemi	5
1.3.2. Yabancı Dil Öğretiminde Temel İlkeler	5
1.3.3. Yabancı Dil Öğretiminde Genel İlkeler	6
1.3.4. Yabancı Dil Öğretimini Etkileyen Faktörler.....	7
1.3.4.1. Hedef Dili Öğrenme İsteği.....	7
1.3.4.2. Kişinin Zekâsı	8
1.3.4.3. Sosyal Gelişim Düzeyi.....	8

1.3.4.4.	Öğrenme Tarzları.....	8
1.3.4.5.	Yaş	9
1.3.4.6.	Öğrenme Modelleri.....	9
1.3.4.7.	Öğrencilerin Dil Öğrenme İhtiyaçlarının Belirlenmesi	9
1.3.4.8.	Plânlama.....	10
1.3.5.	Yabancı Dil Öğretiminde Yapılan Hatalar.....	10
1.4.	ARAPÇA.....	11
1.4.1.	Arapça ve Önemi.....	11
1.4.2.	Arapçanın Temel Özellikleri.....	13
1.4.2.1.	Sesbilim Açısından Özellikleri	13
1.4.2.2.	Biçimbilim Açısından Özellikleri.....	14
1.4.2.3.	Sözdizimi Açısından Özellikleri.....	16
1.4.2.4.	Anlambilim Açısından Özellikleri.....	18
1.4.3.	Türkiye’de Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretimi.....	21
1.4.4.	Arapça Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar	23
1.4.4.1.	Öğretim Yönteminden ve Tekniğinden Kaynaklanan Sorunlar ...	23
1.4.4.2.	Öğrencilerden Kaynaklanan Sorunlar.....	24
1.4.4.3.	Öğretmenden Kaynaklanan Sorunlar	24
1.4.4.4.	Ders Araç ve Gereçlerinden Kaynaklanan Sorunlar.....	25
1.4.4.5.	Diğer Sorunlar.....	25
1.4.5.	Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretimine Dair Öneriler	25
1.4.5.1.	Yabancı Dil Öğretimine Dair Genel Öneriler.....	25
1.4.5.2.	Arapça Öğretimine Dair Öneriler	26
1.4.6.	Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretiminde Kullanılan Yaklaşım ve Yöntemler	28
1.4.6.1.	<i>Dil Bilgisi- Çeviri Yöntemi - طريقة الترجمة والنحو</i>	30

1.4.6.2.	<i>Doğal Yöntem - الطريقة الطبيعية</i>	30
1.4.6.3.	<i>Düz varım (Direkt) Yöntemi- الطريقة المباشر</i>	31
1.4.6.4.	<i>İşitsel-Dilsel Yöntemi - الطريقة السمعية الشفوية</i>	32
1.4.6.5.	<i>Bilişsel Öğrenme Yöntemi - الطريقة المعرفية</i>	33
1.4.6.6.	<i>İletişimci Yaklaşım - الطريقة التواصلية</i>	34
1.4.6.7.	<i>Seçmeli Yöntem - الطريقة الانتقائية</i>	35
1.4.6.8.	<i>Eğitsel Oyun Yöntemi – طريقة اللعبة التعليمية</i>	35
1.4.7.	Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretiminde Kullanılan Teknikler	36
1.4.7.1.	<i>Beyin Fırtınası</i>	36
1.4.7.2.	<i>Gösteri</i>	36
1.4.7.3.	<i>Soru-Cevap</i>	37
1.4.7.4.	<i>Rol Yapma</i>	37
1.4.7.5.	<i>Drama</i>	38
1.4.7.6.	<i>Benzetim</i>	38
1.4.7.7.	<i>İkili ve Küme Çalışmaları</i>	39
1.4.7.8.	<i>Mikro Öğretim</i>	39
İKİNCİ BÖLÜM		40
2. EĞİTSEL OYUN YÖNTEMİ VE ARAPÇA ÖĞRETİMİNDE KULLANILMASI		40
2.1. OYUN		40
2.2. EĞİTSEL OYUN YÖNTEMİ		41
2.2.1.	<i>Eğitsel Oyunların Özellikleri</i>	43
2.2.2.	<i>Eğitsel Oyunların Türleri</i>	43
2.2.3.	<i>Temel Hedefleri</i>	44
2.2.4.	<i>Plânlanması ve Yönetimi</i>	44
2.2.5.	<i>Eğitsel Oyunları Uygulama Güçlükleri</i>	45

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	46
3. ARAPÇA ÖĞRETİMİNDE KULLANILABİLECEK EĞİTSEL OYUN ÖRNEKLERİ	46
3.1. KELİME AVI.....	46
3.2. İSİM ŞEHİR OYUNU	48
3.3. KELİME TÜRETME.....	49
3.4. FARKLI OLAN KELİMEYİ BULMA.....	51
3.5. ÇENGEL BULMACA.....	52
3.6. KELİME TAMAMLAMA.....	54
3.7. KELİMELERİ ALFABETİK SIRALAMA.....	55
3.8. DÖNÜŞEN HARFLER	56
3.9. HARFLERLE YENİ KELİME TÜRETME.....	57
3.10. SORU EDATI EŞLEŞTİRMESİ.....	59
3.11. CÜMLELERİ EŞLEŞTİRME.....	60
3.12. KELİME- NESNE EŞLEŞTİRME	62
3.13. KELİME PİRAMİDİ	63
3.14. KELİMEDEN KELİME TÜRETME.....	64
3.15. GÖSTER BAKALIM!.....	65
3.16. SESSİZ SİNEMA.....	66
3.17. TAMLAYAN TAMLAYANA	67
3.18. BEN KİMİM?	67
3.19. SON HARFTEN KELİME TÜRETME	69
3.20. ŞEKİLDEN ŞEKİLE.....	69
3.21. SAAT KAÇ?.....	70
3.22. TOMBALA.....	71
3.23. TUZLUK.....	72

3.24.	TABU	73
3.25.	İLK BULAN KAZANIR	74
3.26.	ÜÇ PARMAK OYUNU	75
3.27.	NE YAPIYOR?	76
3.28.	ANLAT BAKALIM!.....	77
3.29.	KIPIR KIPIR HARFLER.....	77
3.30.	ADIM ADIM İLERİ.....	78
3.31.	AT BAKALIM	78
3.32.	TANIŞMA HALKASI	79
3.33.	ATOM.....	79
3.34.	RENKLİ TOPLAR	80
3.35.	NESİ VAR?	80
3.36.	HAYDİ TARAFTAR!.....	81
3.37.	SINIFTA NE VAR NE YOK?	81
3.38.	KELİME AYRIŞTIRMA.....	82
3.39.	BUL GETİR OYUNU.....	82
3.40.	RENGARENK	83
3.41.	AMAN DİKKAT, ŞAŞIRMA!	83
SONUÇ.....		84
KAYNAKÇA		86

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Arapça'da Dil ve Kültür İlişkisi.....	19
Şekil 2: Fiiller İle Kelimeler Arasındaki Dizgisel İlişki	20
Şekil 3: Farklı Olan Kelimeyi Bulma	51
Şekil 4: Farklı Olan Kelimeyi Bulma Cevabı	52
Şekil 5: Çengel Bulmaca.....	53
Şekil 6: Kelime Tamamlama.....	54
Şekil 7: Kelime Sıralama	55
Şekil 8: Kelime Sıralama Cevabı	55
Şekil 9: Dönüşen Harfler.....	56
Şekil 10: Kelime - Nesne Eşleştirmesi.....	62
Şekil 11: Kelime Piramidi.....	63
Şekil 12: Kalıp İfadeler	65
Şekil 13: Zincirleme Tamlama.....	67
Şekil 14: Saatler	70
Şekil 15: Tombala Oyun Kartı	71
Şekil 16: Tuzluk Oyun Kartı	72

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Arapça'da Kökenler.....	16
Tablo 2: Arapça'da İsim Cümlesi Dizilişi	17
Tablo 3: Arapça'da Fiil Cümlesi Dizilişi	17
Tablo 4: Dil Öğretim Yaklaşımları ve Metotları.....	29
Tablo 5: Öğretmen-Öğrenci Etkileşimi.....	37
Tablo 6: Kelime Avı.....	47
Tablo 7: İsim Şehir Oyunu.....	48
Tablo 8: Kelime Türetme	50
Tablo 9: Harf Kartları.....	58
Tablo 10: Soru Edatı Eşleştirmesi.....	59
Tablo 11: Soru Edatı Eşleştirmesi Cevabı	60
Tablo 12:Cümle Eşleştirmesi.....	61
Tablo 13: Cümle Eşleştirmesi Cevabı.....	61
Tablo 14:Kelimedenden Kelime Türetme	64
Tablo 15: Atasözleri Tablosu	66
Tablo 16: Ben Kimim Örnek Anlatım	68
Tablo 17: Kelime Türetme	69
Tablo 18: Tabu Kartları.....	73
Tablo 19: Kelime Cetveli	74
Tablo 20:Soru Tablosu.....	75
Tablo 21: Soru-Cevap Tablosu	76

KISALTMALAR

akt.	: Aktaran
C.	: Cilt
çev.	: Çeviren
Dü.	:Düzenleyen
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
ÖSYM	:Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
s.	: Sayfa
TDK	: Türk Dil Kurumu
t.y.	: Tarih yok
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve diğerleri / Çok yazarlı eserlerde ilk yazardan sonrakiler
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu

GİRİŞ

Konu:

Çağımızdaki teknolojik gelişmeler sayesinde ülkeler arasındaki sınırlar ortadan kalkmış ve kültürlerarası etkileşim hız kazanmıştır. Farklı kültürlerle etkileşim içinde olabilmek ve iletişim kurabilmek için ana dilin dışında yeni bir dilin öğrenilmesi zorunlu hâle gelmiştir. Yabancı dil öğretiminde de başarılı bir öğretim gerçekleştirmek için şüphesiz doğru yöntemi uygulamak gerekmektedir.

Arapça, Müslümanlar nezdinde her daim önemini korumuştur. Çünkü Arapça, Kuran ve Sünnet gibi aslı kaynakların dili olması sebebiyle İslam'ın dili kabul edilmiştir. İslami ve beşeri birçok alanda eserlerin Arapça olarak telif edilmesiyle İslam kültüründe zengin bir birikim hazinesi oluşmuştur. Bu durum gerek Arapların gerekse Arap olmayanların, Arapça öğrenmeye ve öğretmeye yönelik gerekli önemi vermesine zemin hazırlamıştır. Arapça'nın dünya düzeyinde önemli bir konuma yükselmesi ve bu dili öğrenmek isteyenlerin sayısının artması üzerine ortaya çıkan yöntem sorunlarına bir katkı sağlamak amacıyla böyle bir çalışma yapılmıştır.

Yabancı dil öğretimine yönelik birçok yaklaşım ve yöntem bulunmaktadır. Türkiye'de yabancı dil eğitimi ile ilgili verilen emek ve harcanan kaynaklar göz önüne alındığında hâlâ verimli bir uygulamanın ortaya konulmadığı görülmektedir. Bunun nedeni olarak yöntem, etkinlik, malzeme ve ölçme-değerlendirmedeki yetersizlikler sayılabilir (Işık, 2008, s. 15). Bu tez çalışmasında konu olarak Arapça öğretiminde eğitsel oyun yöntemi ele alınmış ve etkinliklerin yetersizliğinden kaynaklanan olumsuzlukları giderebilme adına öğretimde kullanılacak örnek uygulamalara yer verilmiştir.

Amaç:

Bu çalışmanın gerçekleşmesindeki amaç, Arapça başta olmak üzere yabancı dil öğretimiyle ilgili yapılan saha çalışmalarını toplayarak konu ile ilgili pratik çözümler üretmektir. Böylece kullanılan başlıca yaklaşım ve yöntemlerle ilgili hataların en aza indirilmesi için çalışılmaktadır. Verilen eğitsel oyun yöntemine dair uygulama örnekleriyle de derslerde öğrencinin dili öğrenme isteğini arttırarak başarılı bir dil öğretimi gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir.

Kapsam:

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde, ilk olarak dil olgusu kavramsal çerçevede incelenmiş, yabancı dil öğretiminde dikkat edilmesi gereken hususlar ele alınmıştır. Daha sonra Arapça'nın Müslümanlar ve petrolün kıymetinin anlaşılmasıyla gayri müslim ülkeler nezdindeki önemine dikkat çekilmiştir. Siyasi, tarihi ve dini bağlarla bağlı olduğumuz Arapça öğretiminin Türkiye tarihindeki seyrine dikkat çekilerek Arapça öğretiminde kullanılan yaklaşım ve yöntemler incelenmiştir.

İkinci bölümde, eğitsel oyun yöntemine dair bilgiler verilerek Arapça öğretiminde kullanılması ve bu yöntemin yararları üzerinde durulmuştur.

Üçüncü bölümde ise, Arapça öğretiminde etkinlik yetersizliğinden kaynaklanan olumsuzlukları azaltma ve öğretmenlerin ders işleyişlerindeki sorumluluklarını bir nebze de olsa hafifletme adına eğitsel oyun yöntemi ile ilgili uygulama örneklerine yer verilmiştir.

Yöntem:

Bu tez çalışmasında konu ile ilgili literatür çalışması yapılmıştır. Elde edilen veriler derlenerek Arapça öğretiminde eğitsel oyun yöntemi araştırılmış ve farklı dillerdeki eğitsel oyun örnekleri kıstas alınarak Arapça öğretimine uyarlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. YABANCI DİL OLARAK ARAPÇA ÖĞRETİMİ

1.1. DİL

Birçok dilbilimci tarafından dilin tanımı yapılmıştır. Bu tanımlardan bazıları şunlardır:

“Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese; seslerden örülmüş muazzam bir yapı; temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli antlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir” (Ergin, 1995, s. 7).

“Dil bir toplumun anlaşma ve konuşma aracı olarak kullandığı sözler ve kurallar topluluğudur. Bu da o dili konuşan toplum gerçeğini, ruhî, aklî, tabîî, ictimaî ve tarihi kültürünü belirleyici yönleriyle yansıtan sistemdir” (‘Abdunnûr, 1984, s. 227; akt. Doğan, 1989, s. 10).

Türkiye’deki dilbilim çalışmalarının öncülerinden olan Doğan Aksan dili "akla bin bir soru getiren, insanın bin bir sorunu kurcalamasına yol açan sırlarla dolu bir varlık" olarak tanımlamaktadır (Aksan, 2003, s. 11). Bu tanıma göre dilin, ses ve anlam boyutuna dikkat çekilmiş; dil, insanlığın ve uygarlığın en önemli nişanesi olarak gösterilmiştir. Dil, toplumu yansıtan bir ayna işlevi görmektedir (İşeri, 1996, s. 24).

Dil, duygu ve düşünceleri yansıtan seslerden oluşan; insanların birbirleriyle iletişimini sağlayan ve insanla hayvan arasındaki farklardan biri olarak kabul edilen bir olgudur (Civelek, 1988, s. 225).

Dil, belirli bir düzeni ve kuralları olan bir sistemdir. Bu dilin kendine has mantığa sahip sisteminin oluşması nasıl zamanla olduysa, öğretimi ve öğrenimi için de belirli bir sürece ihtiyaç vardır. Bu süreç yorucu da olsa unutulmamalıdır ki ana dili iyi bir

şekilde bilmeden yabancı bir dili etkin biçimde kullanmak mümkün değildir. Dil kazanımında doğru yöntem ve tekniklerin yerinde kullanılması önem arz etmektedir (Kervankaya, 2014, s. 133).

1.2. ANA DİLİ

Ana dil, TDK tarafından basılan Türkçe Sözlük'te (2005, s. 93) “insanın çocukken ailesinden ve soyca bağlı olduğu topluluktan öğrendiği dil” olarak tanımlanmıştır.

Ana dil; başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden yani bireyin tabii çevresinden, sonra daha geniş çevreden ve ulusal olanaklardan yararlanarak öğrendiği; bireyi kuşatan, ona manevi bir güç veren, şuur altına yerleşen ve kişilerle toplum arasındaki bağlarını oluşturan dildir (Oruç, 2016, s. 281; Doğan, 1989, s. 16-17; Korkmaz, 1992, s. 8; Sağır, 2007, s. 542; Toplaoğlu, 1989, s. 24).

1.3. YABANCI DİL/ İKİNCİ DİL

İnsanın tabii çevresi dışında yani ana dilinden sonra kasıtlı olarak öğrendiği dile yabancı dil denilmektedir. Ancak öğrenilen her ikinci dil yabancı dil değildir çünkü çok dilli toplumlara bakıldığında ana dilin dışında içinde yaşadığı toplumun dili olan ikinci dil edinimi göze çarpmaktadır. Öyleyse yapılan tanımda tek dilli toplumlarda şeklinde bir ibarenin dile getirilmesi uygundur (Doğan, 1989, s. 16-17; Demircan, 1990, s. 8).

“Yabancı dil” ve “ikinci dil” kavramları arasındaki farklardan birisi, öğrenilen dil yaşanılan toplumda işlevsel olarak günlük yaşamda iletişim için kullanılıp kullanılmama durumu olarak ifade edilebilir. Bir diğer fark ise ikinci dil edinilir, yabancı dil öğrenilir. Ülkemizde yaşayan Arap, Kürt vb. etnik kökene sahip Türk vatandaşları kendi dillerinin yanında ikinci dil olan Türkçe'yi, Türk kökenli vatandaşlarla günlük hayatta iletişim için kullanmaktadır. Ancak yabancı dil, yabancı ülke insanları ile iletişim kurmak, ticari ve bilimsel alışverişlerde bulunmak, seyahat etmek vb. amaçlar için öğrenilmektedir (Oruç, 2016, s. 287-288).

1.3.1. Yabancı Dil Öğrenmenin Önemi

Günümüzde meydana gelen teknolojik gelişmeler sayesinde ülkeler arasındaki mesafeler ortadan kalktığından bireyler kolayca farklı kültürlerle iletişime geçebilmektedir. Kendini geliştirmek isteyen bir birey, dünya çapında meydana gelen eğitime, ticarete, teknolojiye ve günlük hayata dair gelişmeleri takip etmesi için ikinci bir dile mutlak surette ihtiyaç duymaktadır (Barın, 2010). Akademik alan başta olmak üzere birçok meslekte yabancı dil bilme koşulu, bireyi yabancı dil öğrenmeye sevketmektedir. Ana dil öğreniminde olduğu gibi dilin mantığını kavrayabilmek için yabancı dil öğreniminde de zamana ihtiyaç vardır (Kara, 2004, s. 296).

1.3.2. Yabancı Dil Öğretiminde Temel İlkeler

Yabancı dil öğretiminde öğretme-öğrenmeye dair ilkeler öğretim uygulamalarını ve eğitimin niteliğini etkilemektedir (Demirel, 2011). Dil öğretiminde amaç öğrendiği dille iletişim kurabilmedir. Bunu gerçekleştirebilmesi için ilk olarak disiplinli bir çalışma gerekmektedir. Demirel ve Barın'a göre yabancı dil öğretimindeki temel ilkeleri şunlardır (Demirel, 2011, s. 23-26; Barın, 2004, s. 22):

1. Eğitim ve öğretimi yapılan yabancı dilde bireylerin dört temel beceriyi eş zamanlı olarak geliştirmesi gerekmektedir (MEB, 2017). Bu beceriler;
 - a. Dinleme-anlama,
 - b. Okuma-anlama,
 - c. Yazma,
 - d. Konuşma becerileridir.
2. Dil öğretim etkinlikleri yıllık, ünite ve günlük ders plânları olmak üzere üç aşamada önceden plânlanmalıdır.
3. Yabancı dil öğretiminde, konuların sıralaması önem arz etmektedir. Bu sebeple konular, basitten karmaşığa, somut kavramlardan soyut kavramlara doğru öğretilmelidir.
4. Derslerde ana dil gerekli durumlar dışında kullanılmamalıdır. Yabancı dil öğretiminin hedef dil kullanılarak gerçekleştirilmesi ve ana dilin sadece bazı kuralları açıklamak gibi zorunlu durumlarda kullanılmasına özen

göstermek gerekmektedir. Çünkü derslerde öğrencilerin, öğrenilen dili daha çok duymaya ve kullanmaya ihtiyacı vardır.

5. Eğitimde görsel ve işitsel araçlar kullanılmalıdır. Dil öğretiminde kullanılan araçların çeşitliliği eğitimin daha etkili ve kalıcı olmasını sağlamaktadır.¹
6. Bir seferde bir tek yapı öğretilmelidir. Bir konu tam olarak öğretilmeden başka konulara geçilmemesi ya da konu üzerinde gereksiz ayrıntılara yer verilmemesi gerekir.
7. Verilen bilgilerin günlük hayata aktarılmasına çalışılmalıdır.
8. Öğrencilerin derse daha etkin katılımı sağlanmalıdır.
9. Öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır. Çünkü her öğrencinin öğrenme hızı ve yeteneği farklıdır.
10. Öğrenciler dili kullanmaya teşvik edilmeli ve cesaretlendirilmelidir.

1.3.3. Yabancı Dil Öğretiminde Genel İlkeler

Demirel (2011), “Yabancı Dil Öğretimi” adlı eserinde genel ilkeleri şu şekilde madde hâlinde belirtmiştir:

1. Öğretime dinleme ve konuşma becerilerini geliştirme ile başlanması,
2. Öğrencilerin temel cümle kalıplarını öğrenmesinin ve ezberlenmesinin sağlanması,
3. Kullanılan dilin öğretilmesi,
4. Öğrencilerin yeni dil alışkanlıkları kazanmasına yardımcı olunması,
5. Öğrenilen dilin seslerini en iyi şekilde telaffuz etmenin öğretilmesi,
6. Amaç dil ile ana dil arasında sorun olan ses ve yapıların öğretilmesi,
7. Öğretim materyallerinin kolaydan zora doğru sıralanıp sunulması,
8. Yeni cümle kalıplarının bilinen kelimelerle öğretilmesi,
9. Öğrencilere öğrendiklerini kullanma imkânının tanınması,
10. Yeni bir yapıyı sunmadan önce örnekler verilmesi,

¹ “ABD, Texas Üniversitesi’nde Philips tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre, zaman faktörü sabit tutulduğunda insanlar okuduklarının % 10’unu, duyduklarının %20’sini, gördüklerinin %30’unu, hem görüp hem duyduklarının % 50’sini, görüp duydukları ve söylediklerinin % 80’ini, görüp, duyup, dokunup, söylediklerinin % 90’ını hatırlamaktadırlar” (Demirel, Öğretme sanatı, 2003).

11. Başlangıç düzeyinde öğrenci hatalarının hemen anında düzeltilmesi,
12. Bir seferde bir tek sorunla uğraşılması,
13. Amaç dilin, o dili ana dili olarak konuşan kişilerin konuştuğu gibi öğrenilmesi,
14. Öğretilen dilin kültürünün de öğretilmeye çalışılması,
15. Sınıf içi bireysel farklılıkların dikkate alınması,
16. Öğrencilerin sınıfta daha çok konuşma yapmalarına imkân sağlanması,
17. Bütün bilinenlerin öğretilmeye çalışılmaması,
18. Öğrencilere sorumluluk verilmesi ve öğrencilerin bireysel çalışmalar için bilgilendirilmesi ve bu çalışmaların öğrencilerin farklı yönelişlerine cevap verecek olmasına dikkat edilmesi,
19. Dersi plânlarken derse çeşitlilik getirmeye dikkat edilmesi,
20. Herkese eşit söz hakkının verilmesi,
21. Öğrenci başarısını ölçerken sadece öğretilenlerden sorulması; öğretilmeyen konularla ilgili soruların sorulmaması, şeklinde genel ilkeler özetlenebilir.

1.3.4. Yabancı Dil Öğretimini Etkileyen Faktörler

1.3.4.1. Hedef Dili Öğrenme İsteği

Öğrenme isteği, bir öğrencide kendi ilgisinden veya güdülenme sonucu oluşabilmektedir. Öğrenci kendi isteği ile öğrenmeye çalıştığında, kendi kendini güdülediğinden öğrenmedeki başarı oranı daha da artmaktadır. Eğer öğrencide bu öğrenme isteği yoksa bunun nedenleri incelenmeli ve dili öğrendiğinde elde edeceği maddi ya da manevi yararlar anlatılmalıdır (Ekmekçi, 1983, s. 24).

Arapça öğretiminde öğrencilerin ilgisizliği, motive edilememesi, yöntem, ders araç gereç ve öğrenme ortamının yetersizliği gibi pek çok neden eğitimin başarılı olmasını engellemektedir. Öğrencilerin gelecekteki uğraşları ile ilgili derslere önem vermesi, yabancı dil öğrenimini bir yük olarak görmesi ve Arapça'yı hayatında kullanmayacağı düşüncesi öğrenme isteğini azaltmaktadır (Soyupek, 2008, s. 182).

Oysaki öğrenciler kendilerini yetenekli kişiler olarak gördükleri; çalışmaların nedenini ve bu çalışmaların sonucunda edinecekleri bilginin yarar ve önemini anladıkları zaman öğrenirler. Ayrıca kendi yaş ve bilgi düzeylerine uygun gereçler kullanıldığında;

güvenli ve saygın bir ortamda yaşadıklarında; karar verme, plân yapma, etkinliklere katılma sorumluluğu doğuracak fırsatlar verildiğinde ve öğretilen konu onlara ilginç geldiğinde güdülenirler (Ekmekçi, 1983, s. 35).

1.3.4.2. Kişinin Zekâsı

Yapılan bilimsel araştırmalarda görsel zekâ, müziksel-işitsel zekâ, matematiksel zekâ, sözel zekâ, bedensel zekâ vb. birçok farklı zekâ türü tespit edilmiştir. Zeka türlerindeki farklılıklar öğrenmede bireysel farklılıkları oluşturmaktadır. Bu sebeple yabancı dil öğretimini etkilemektedir (Arslan & Adem, 2010, s. 65). Bu yüzden yabancı dil öğretiminde istenilen başarıyı elde etmek için kullanılacak ders materyalleri, farklı zekâ türleri dikkate alınarak hazırlanmalı; eğitim sisteminde çoğulcu yöntemler kullanılmalı ve eğitim tüm duyuuları uyaran yardımcı ders araçlarıyla desteklenmelidir. (Bilkan, 2006, s. 14; Arslan & Adem, 2010, s. 66).

“Bireyin çevreye uyumu ve bu çevrede başarılı olabilmesi için kendi zekâ özelliklerini tanıyabilmesi çok önemlidir. Bu nedenle okullarda, öğrencilerin zihinsel kapasitelerini deneyebilecekleri çeşitli öğretim programları geliştirilmeli ve öğrencinin aktif olarak katılımının sağlandığı öğretim yöntemleri uygulanmalıdır” (Başaran I. , 2004, s. 14).

1.3.4.3. Sosyal Gelişim Düzeyi

Her öğrencinin kültür düzeyi farklıdır. Hedef dile ait kültürel öğeler, öğrencinin kendi kültürü ile çatıştığında ya da uyuşmadığında dil öğrenimi olumsuz etkilenir. Ayrıca ana diline ait olguları ve kuralları tam öğrenmeden yabancı dili öğrenmeye başlaması yabancı dildeki kuralları anlamasını engellemektedir. Bu sebeple dil öğretiminde öğrencilerin dilsel, kişisel ve kültürel gelişimleri dikkate alınmalıdır (Ekmekçi, 1983, s. 24).

1.3.4.4. Öğrenme Tarzları

Her öğrencinin zeka türleri ile orantılı olarak öğrenme tarzı da farklılık göstermektedir. Bazı öğrenciler basitten karmaşığa, bazıları ise karmaşık sistemden basite doğru öğrenmeyi tercih etmektedir.

Öğrencinin özellikleri tespit edildikten sonra yöntem seçimi yapmak gerekmektedir. Çünkü öğrenme psikolojisinde iki öğrenme türü vardır. Birincisi refleksle (alışkanlıkla ya da koşullandırmayla) öğrenmedir; yabancı dilin ses ve duyuş özelliklerine karşı hassasiyetin yüksek olduğu çocukluk dönemini kapsamaktadır. İkincisi kavramsal öğrenmedir; öğrenmede daha çok dilbilgisi ve kavramlara önem verilen 13 yaş ve sonrası dönemi kapsamaktadır (Soyupek, 2004, s. 110).

1.3.4.5. Yaş

Dil öğrenmede yaşın da önemi vardır. Yukarıda da belirtildiği gibi çocukların öğrenme türleri ve buna bağılı olarak güdülenme yöntemleri ile yetişkinlerinki farklılık göstermektedir. Bu sebeple dil gruplarını belirlerken yaş faktörüne dikkat etmek gerekir (Ekmekçi, 1983, s. 24). Öğrenme yeteneği küçük yaşlarda daha fazla olduğu için yabancı dil öğretimine bu yaşlarda başlamakta fayda vardır (Başkan, ve diğeri, 1983, s. 230).

1.3.4.6. Öğrenme Modelleri

Yabancı dil eğitimi, farklı bir medeniyet, kültür ve bu kültürle harmanlanan mantığın öğrenilmesi ve öğretilmesidir (Aydoğdu, 2001, s. 28). Bu yüzden yabancı dil eğitiminde sadece dil bilgisi verilmekle yetinilmemelidir. Öğrencilerin kabiliyetlerine, sınıfın durumuna önem verilmesi gerekmektedir (es-Sînî, 1989, s. 470). Eğitim esnasında farklı zekâ türleri de dikkate alınarak dil öğretimi görsel ve işitsel açıdan desteklenmelidir.

1.3.4.7. Öğrencilerin Dil Öğrenme İhtiyaçlarının Belirlenmesi

Yabancı dil öğrenmede her öğrencinin hedefi aynı olmamaktadır. İlk olarak öğrencilerin dili öğrenme amacını tespit etmek ve ona uygun bir eğitim programı oluşturmak gerekmektedir (Güney, 2014, s. 208). el-Vâsitî (ö.433/1039), Arapça öğrenmede dinî, pratik, politik, bilimsel ve sosyal olarak beş farklı amacı dile getirmektedir. Bu durum dikkate alınarak öğrenci Arapça'yı bu amaçlardan hangisi için öğreniyorsa ona göre motive edilmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır (el-Mahzûmî, 1994, s. 395). Örneğin ilk ve orta dereceli okullarda dilde dört beceri

üzerine (Başkan, ve diğerleri, 1983, s. 239); yabancı dilden sınava girecek birisi için yazma ve anlama becerisi üzerine; bir iş adamı için gittiği ülkede iletişim kurmasını sağlayacak konuşma becerisi üzerine yoğunlaşılması gerekmektedir.

Soyupek (2008, s. 186) ise Arapça öğrenmedeki amaçları şu şekilde dile getirmektedir:

- “İlmî ve dinî alanlarda araştırma yapmak.
- İktisadî ve Ticarî alanlarda İslam dünyasında iş yapmak.
- Kongre, konferans, sempozyum ve benzeri kültürel faaliyetlere katılmak.
- Turistik amaç olarak, turistlerle konuşabilecek seviyede konuşma becerisini geliştirmek.”

1.3.4.8. Plânlama

Öğrencinin dili hangi amaç doğrultusunda öğrenmek istediği tespit edildikten sonra bu öğretimi zaman ve kazanım olarak plânlaması gerekmektedir.

1.3.5. Yabancı Dil Öğretiminde Yapılan Hatalar

Yabancı dil öğretiminde yapılan hataları şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Dil öğretiminde geçmişten günümüze kadar meydana gelen en büyük sorun yöntemsel hatalardır. Geleneksel yaklaşımla gerçekleşen öğretimde yaşayan dillere sanki ölü dillermiş gibi muamele edilmiş; yazı diline önem verilmiş ve bu dil çalışmalarının esası addedilmiştir (es-Sînî, 1989).
2. Dil ve dilbilgisi kuralları felsefe ve mantık ilimlerinin bir dalıymış gibi okutulduğundan öğrencinin zihni tamamen dille ilgili teorik bilgilerle doldurulmuştur. Bu da öğrencinin dilden nefret etmesine sebep olmuştur (es-Sînî, 1989).
3. Öğrenmede dilin pratik konuşma ve doğru telaffuz edilme boyutu ihmal edilmiştir. Öğrenciye yeni kelimelerin öğretiminde tedricilik kuralına dikkat edilmemiştir (es-Sînî, 1989).
4. Üniversitelerde yabancı dil öğretmeni yetiştirmeye dair gerçekleştirilen akademik program içerikleri masa başı çalışmaya dayanmaktadır. Karşılaşılan sorunların çözümü için alan çalışmasına ihtiyaç vardır (Işık, 2008, s. 18-20).

5. Ülkeler, kendi ortamlarını, politika ve amaçlarını; öğrencilerin ve öğretmenlerin taleplerini ve ihtiyaçlarını iyi bilmelerine rağmen Batıdaki moda akımları benimsemiş; özgün bir yöntem bulma yoluna gitmemiştir (Işık, 2008, s. 18-20). Türkiye’deki durumlar analiz edilerek, MEB’in desteği ve eşgüdümü ile özgün bir yöntem oluşturulmalıdır (Başkan, ve diğerleri, 1983, s. 222).
6. MEB ve YÖK arasında eşgüdüm sağlanamadığı için kuram ve uygulama birbiri ile uyuşmamaktadır. Bu yüzden de meydana gelen değişim ve gelişmeler yabancı dil eğitime yansıtılamamaktadır (Işık, 2008, s. 18-20).
7. Yabancı dil eğitim plânlamalarındaki eksikliklerdir.

“Yabancı dil eğitimi üzerinde bu kadar durulmasına ve kaynak ayrılmasına rağmen, alınan kararlar bilimsel verilere dayanmamaktadır. Kararlar daha çok siyasi iktidarların görüşlerine ve bürokratların kişisel düşüncelerine dayanmaktadır. Türkiye’de, ülke amaçlarına ve gerçeklerine dayanan gerçekçi bir yabancı dil eğitim politikası oluşturulamamıştır. Verilere dayanan somut ve bilimsel bir alt yapı oluşturulmadan, yabancı dil eğitimi konusunda sık sık yeni kararlar alınmakta ve uygulamalar yapılmaktadır. Bu tür değişiklikler yabancı dil eğitime amaçlanan katkıyı sağlayamamakta, zaman ve kaynak israfına neden olmaktadır” (Işık, 2008, s. 18-20).
8. Geleneksel yabancı dil öğretim yöntemlerinde öğrenciler genellikle ikinci plânda kalmaktadır. Gerçekleştirilen eğitimlerde öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önüne alınmadığı için öğrencilerde derse dair motivasyon eksiklikleri meydana gelmektedir (Arslan & Adem, 2010, s. 65).

1.4. ARAPÇA

1.4.1. Arapça ve Önemi

Kuzey Afrika, Ortadoğu, Arap Yarımadasının tamamına yakın bir bölümünde, dünyanın 24 ülkesinde yaklaşık olarak 230 milyon kişinin konuştuğu (Tinsley & Board, 2013) Arapça, Sami diller ailesindedir (Çetin N. M., 1991, s. 276).

“Sâmî diller, dünya dilleri arasında, kelimelerinin bolluğu, yapılarındaki ölçü muntazamlığı, üsluplarının çeşitliliği, söyleyişlerinin tatlılığı ve harf mahreçlerinin vâzih oluşu ile temayüz etmiştir. Arap dili ise, bütün bu hususlarda o dillerin hepsinden üstündür. Zira bu dil cahiliyet

devrinde asırlarca Arap yarımadasında tabiiliğini korumuştur. Çünkü o, tabiilik ve tedricilik özelliği gösteren en eski dillerden biridir” (Semek, 1938, s. 38)

Arapça'nın dünya dilleri arasındaki önemi ve yeri gün geçtikçe artmaktadır (Çetin N. M., Arapça ve Öğretimi, 1983). 1970'li yıllara kadar Müslümanların İslam'ı öğrenme gayesi hariç Arapça'ya pek kıymet verilmemiştir. Ancak sanayi için önem arzeden petrolün ekonomik kıymetinin bilinmesi ve büyük bir kısmının Arap ülkelerinden çıkartılması sebebiyle birçok ülkede ikinci yabancı dil olarak öğretilmeye başlanmıştır. Örneğin Arjantin polis teşkilatında Arapça ikinci dil olarak kabul edilmiş; hükümet, Arapça ve İslam Kültürü derslerinin devlet okullarında “seçmeli” ders olarak okutulmasına karar vermiştir. Yine Amerika'nın bazı eyaletlerinde ve Avrupa ülkelerinin bazılarında Arapça'nın seçmeli ders olarak okutulduğu bilinmektedir (Civelek, 1988, s. 226-227). Arapça, Birleşmiş Milletlerin yedi komisyonu tarafından 18 Aralık 1973 tarih ve 3190 sayılı Genel Kurul kararıyla (Civelek, 1988, s. 227) çalışma dili olarak seçilen altıncı resmi dil olmuş ve evrensel diller arasında yerini almıştır (Râbih, 1982, s. 81). Dünya üzerinde en yaygın kullanılan diller sıralamasında Arapça, beşinci sıradadır.

“Günümüzde Arapça konuşan toplumların yaşadığı coğrafya, sadece Arap topraklarıyla sınırlı kalmamakta, eski Sovyetler Birliği, Afganistan, İran gibi ülkeleri de içine almaktadır. Böylece konuşulduğu alan kuzeyde Orta Asya, güneyde Orta Afrika, Batıda Atlas Okyanusu, doğuda Hint Okyanusu'na kadar uzanmaktadır. Lübnan ve Suriyeli göçmenler yoluyla XIX. yy'dan itibaren Kuzey ve Güney Amerika'da da konuşulmaya başlanmıştır. Bütün bunların yanı sıra, Arap olmayan Müslümanlar da, İslam kültürünün temel dili olması sebebiyle, Arapça öğrenmektedirler.” (Diem, 1992, s. 205).

Kuran ve Sünnet gibi İslam'ın temel kaynaklarının dili olan Arapça, İslam kültür ve medeniyetinin ortak dili kabul edilmiş ve Müslümanlar nezdinde ayrı bir önem arz etmiştir (Soyupek, 2003, s. 78). Bu sebeple Türk, İranlı, Berberi gibi Arap olmayan Müslüman âlimler Tefsir, Hadis, Fıkıh, Kelam vb. İslamî ilimlere dair eserlerini telif ederken çoğunlukla Arapça yazmayı tercih etmiştir (Râbih, 1982, s. 86). Böylece İslami ilimlere ait yazılı literatürün büyük bir kısmı Arapça oluşmuştur. Bu durum İslami ilimlerle ilgili araştırma yapmak isteyen araştırmacının metinleri okuyup anlayabilmesi için Arapça öğrenmesini zorunlu kılmaktadır (Sarmış, 1989, s. 353). Bu

sebeple de Arapça öğretimine bu alanda eğitim yapan kurumlar ayrı bir önem vermiştir (Hazer, 2002, s. 274). Arapça bilgisi yeterli olmayan ancak bir veya daha fazla Batı dilini bilen ve İslami alanda araştırma yapan bazı araştırmacıların Batılı kaynakları kullandıkları ve oryantalistlerin görüşleri doğrultusunda fikirler beyan ettiği görülmüştür. Bu durum da sakıncalı durumlara sebebiyet vermektedir. (Soyupek, 2004, s. 102).

Kısaca Arapça, İslamî temel kaynakların dili olması sebebiyle dinî; Ortadoğu'nun uluslararası ilişkilerdeki önemi sebebiyle siyasî; petrol üretimi ve tüketimi sebebiyle de ekonomik açıdan önem arz etmektedir (el-Hûlî, 2000, s. 5).

Raphael Patai, "The Arab Mind" adlı eserinde bir grup dil üzerinde mukayeseli bir çalışma yapan oryantalistlerden birisinin Arapça ile ilgili düşüncelerini şu şekilde aktarmaktadır (akt. Kelebek, 1999, s. 390):

"Üzerinde çalıştığım dillerle ilgili araştırmalarımı tamamladıktan sonra, Arapçayı diğerleriyle mukayese bile edemeyeceğimi, Onu ancak bir musiki ile mukayese edebileceğimi anladım. Öyle ki, bu dilin insan gönlünün derinliklerine kadar işlediğini gördüm. Bu sayede canlı bir algılama gücüne ulaşıyoruz. Tıpkı aklın duyu organlarımızın algılarını özümlediği gibi bir iletişimdir bu. İnsanoğlunun en nadide duygularını, en derin hislerini gönüllerde silinmez izler bırakacak şekilde anlatabileceği en güçlü dil Arapçadan başkası olamaz."

1.4.2. Arapçanın Temel Özellikleri

Her dilin kendisine ait bazı kuralları vardır (Güney, 2014, s. 194). Bu dil kuralları, o dile ait kültürel değerlerden ve toplumun mantığından etkilenmektedir. Bu etkilenme sonucu dilin kuruluşunu, yapısının şeklini ve özelliklerini gösteren bir takım ilkeler meydana gelmektedir (el-Fadlî, 2017).

1.4.2.1. Sesbilim Açısından Özellikleri

Arapça'da, Türkçe'ye nazaran farklı bir ses sistemi mevcuttur. Arapça'daki seslerin sembollerle ifadesi olan alfabeler, 28 harften oluşmaktadır. Bu harfler sessiz olup harflerin altına ya da üstüne konulan üç farklı hareke ile seslendirilmesi gerçekleştirilmektedir. Yazı, sağdan sola doğru yazılmaktadır. Arap alfabesinde harflerin

başta ortada ve sonda yazılışları değişmektedir. Bu şekilde kelimelerin bitişik yazımı sağlanmaktadır. Yazımda büyük küçük harf ayrımı yoktur. Arapça'da harfler yazıldığı gibi okunmakta ve konuşulduğu gibi de yazılabilmektedir (Doğan, 2006, s. 73-75).

1.4.2.2. Biçimbilim Açısından Özellikleri

Arapça ve Türkçe farklı dil ailelerine mensuptur. Bu sebeple aralarında birçok yapısal farklılık bulunmaktadır. Dil öğretiminde ana dil ile hedef dil arasında karşıtsal çözümleme yapıldığında, yapısal farklılıklardan kaynaklanan sorunları en aza indirmek mümkün olabilmektedir (Doğan, 2006, s. 76-77; Aydın, 2007).

1.4.2.2.1. Yapısal Farklar

Türkçe eklemeli dil iken Arapça yapı bakımından kök bükümlü (çekimli) bir dildir. Bu sebeple yeni bir kelime türetmek için kökte bazı yapısal değişiklikler yapmak gerekmektedir. Arapça'da, Türkçe'deki yapım eklerine mukabil yapım kalıpları bulunmaktadır. Kelime bu kalıplara göre çekimlendiği zaman kök harfleri kelimedede aynen kalsa da ilgili kalıplar gereği yerlerinde değişiklik yapılmaktadır (Doğan, 2006, s. 76-77).

Örneğin د - ر - س fiil köklerinden türeyen kelimelerden bazıları şu şekildedir:

دَرَسَ (ders yapma/ ders)	مُدْرَسُونَ (öğretmenler)
دَرَسَ (ders yaptı)	دِرَاسَة (öğrenim)
يُدْرَسُ (ders yapıyor)	مَدْرَسَة (okul)
مُدْرَس (öğretmen)	تَدْرِيس (öğretim)

1.4.2.2.2. Ekler

Arapça'da hem isimler, hem de fiiller ek alabilmektedir. Kelime kökleri aynen kalmak suretiyle kalıplara göre çekimlenerek ya da çekimlendikten sonra ek alarak yeni kelimeler üretilebilmektedir.

1.4.2.2.3. Müzekker ve Müennes

Arapçada cinsiyet ayrımı bulunmaktadır. Eril kelimeler için müzekker (مذكر), dişil kelimeler için müennes (مؤنث) ibareleri kullanılmaktadır. Örneğin;

Müzzekker:

طالب (erkek öğrenci)
كتاب (kitap)
قمر (ay)
أسد (aslan)

Müennes:

طالبة (kadın /kız öğrenci)
شمس (güneş)
فرس (kısrak)
وردة (gül)

1.4.2.2.4. Tesniye

Tesniye, Arapça'da ikil ifadeler için kullanılmaktadır. İkil yapı Arapça'ya özgüdür ve çoğulluk bildirmemektedir. Müfred kelime ikil yapılırken cümledeki konumuna göre (ان- / -ين) eklerinden biri getirilmektedir. Örneğin;

صحيحان (Sahîh-i Buhârî ve Sahîh-i Müslim)	أبوين (anne – baba)
صديقان (iki arkadaşı)	كتابين (iki kitap)

1.4.2.2.5. Cem‘

Arapça'da cem‘ (çoğul) ifadesi, üç ve üzeri adet için kullanılmaktadır. Arapça'da üç farklı türde çoğul çeşidi bulunmaktadır:

1. Cem‘i müzekker sâlim (kurallı müzekker çoğullar),
2. Cem‘i müennes salim (kurallı müennes çoğullar),
3. Cem‘i mükesser (düzensiz çoğullar).

Müzekker kelimeler düzenli çoğul yapılırken cümledeki görevine göre (ون- / -ين) eklerinden birisi, müennes kelimeler çoğul yapılırken de (-ات) eki getirilmektedir. Düzensiz çoğullarda farklı yöntemlerle kelime çoğul yapılmaktadır. Örneğin;

Cem‘i müzekker sâlim : مؤمنون / مؤمنين > مؤمن (müminler)

Cem‘i müennes salim : كلمات > كلمة (kelimeler)

Cem‘i mükesser : أطباء > طبيب (doktorlar) جبال > جبل (dağlar)

Sayılan nesne (madud) bazen tekil bazen de çoğul olabilmektedir. Temyiz olarak isimlendirilen adet- madud ilişkisi ile ilgili birçok kural bulunmaktadır. Örneğin;

أَرْبَعِينَ لَيْلَةً (kırk gece¹)

أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا (onbir yıldız²)

¹ Bakara Suresi (2), 51.

² Yusuf Suresi (12), 4

1.4.2.2.6. Kökenler

Arapçada fiil ve fiilden türeyen kelimeler kullanılmakta; Türkçe’de eklerle verilen anlamların karşılığı olarak mefûl (المفعول) yani nesne ya da tümleç bulunmaktadır. Doğan, Türkçe’den farklı olan bu konunun izahı ve öğretimde kolaylık için bir tablo geliştirmiştir (2006, s. 76-77):

	Ders	دَرَسَ	حالة التجريد
Belirtme Hâli	Ders+i	الدَّرْس	المفعول به
Yönelme Hâli	Ders+e	إلى الدَّرْس	المفعول إليه
Bulunma Hâli	Ders+te	في الدَّرْس	المفعول فيه
Ayrılma Hâli	Ders+ten	من الدَّرْس	المفعول منه
Vasıta Hâli	Ders+le	بواسطة الدَّرْس	المفعول معه

Tablo 1: Arapça’da Kökenler

1.4.2.2.7. Harfi tarif

Kelimeleri bilinen hâle getirmek için “ ال = el-” tanım edatı kullanılmaktadır. Harfi tarifli kelime marife (معرفة) yani bilinen; harfi tarifsiz kelime nekra (نكرة) yani belirsiz kabul edilir. Cümle kurulumunda marife ve nekra önemli rol oynamaktadır. Örneğin; Marife : الكتاب (kitap) Nekra: كتاب (herhangi bir kitap)

1.4.2.3. Sözdizimi Açısından Özellikleri

1.4.2.3.1. Yeterli Düzeyde Dilbilgisi

Arapça öğretiminde doğru iletişim kurabilmek için yeterli düzeyde dilbilgisi bilinmesi gerekmektedir. Ancak dilbilgisinin bir dili öğrenmek için esas değil, öğrenimin gerçekleşmesini sağlayan cüzlerden birisi olduğunu unutulmamalıdır (Doğan, 2006, s. 78-79).

1.4.2.3.2. Diziliş Sistemleri

Arapça’da isim cümlesi ve fiil cümlesi olmak üzere iki farklı cümle çeşidi bulunmaktadır. Cümle dizilişleri şu şekildedir:

Cümle Çeşidi	II. Öge	I.Öge
İsim cümlesi	Haber	Mübteda
	مجتهد	الطالب
	Çalışkandır	Öğrenci
Tükçe Karşılığı	Öğrenci çalışkandır.	

Tablo 2: Arapça'da İsim Cümlesi Dizilişi

Cümle Çeşidi	III. Öge	II. Öge	I.Öge
Fiil cümlesi	Mefûl	Fail (Özne)	Fiil
	الكتاب	الطالب	قرأ
	Kitabı	Öğrenci	Okudu
Tükçe Karşılığı	Öğrenci kitabı okudu.		

Tablo 3: Arapça'da Fiil Cümlesi Dizilişi

1.4.2.3.3. Tamlamalar

Arapça sıfat tamlamalarında Türkçe'nin aksine önce isim sonra sıfat gelmektedir. Benzer yapısal sıra isim tamlamalarında da görülmektedir. Türkçe'ye göre tamlayan ile tamlanan yer değiştirmiştir. Örneğin;

Sıfat Tamlaması:

قلم احمر (kırmızı kalem)

الطالب المجتهد (çalışkan çocuk)

İsim Tamlaması:

باب الصف (sınıfın kapısı)

1.4.2.3.4. Cer Harfleri

Türkçedeki çeşitli edatların görevini yüklenen cer harflerinin bir çok işlevi bulunmakla birlikte kullanımı çok yaygındır. Hem geldiği fiili anlam yönüyle etkilemekte hem de mefûlu fiile bağlayan bir bağlaç görevini üstlenmektedir. Bazen cümlede anlama vurgu, güç ve kesinlik kazandırarak anlatım uslûbunu güzelleştirmektedir (Kurt, 1999, s. 325). Örneğin;

قَضَى (bitirmek, geçirmek)

قَضَى لَ (lehine hüküm etti)

قَضَى عَلَيَّ (öldürmek, zorlamak)

1.4.2.3.5. *I'rab*

Arapça'da kelimelerin cümle içindeki görevlerine göre son harflerinde meydana gelen değişimdir

1.4.2.3.6. *Cümle yapısı*

Arapça'da bir paragraflık çok uzun bir cümle ya da bir kelime ile çok kısa bir cümle kurmak mümkün olmakla birlikte uzun cümle kullanımı daha çok tercih edilmektedir.

1.4.2.4. Anlambilim Açısından Özellikleri

Arapça'yı anlama ve başarılı bir tercüme gerçekleştirebilmek için Arap kültürünün mantığını ve kelimelere verdiği anlamları iyi bilmek gerekmektedir. Bunun için öğretim esnasında öğrenciye anlamamanın zevki tattırılmalı; kavramların anlamsal farklılıkları vurgulanmalı ve cümlede kelimelerin birbiri arasındaki bağlam ilişkisine dikkat çekilmelidir.

1.4.2.4.1. *Anlama Zevki Kazandırmak*

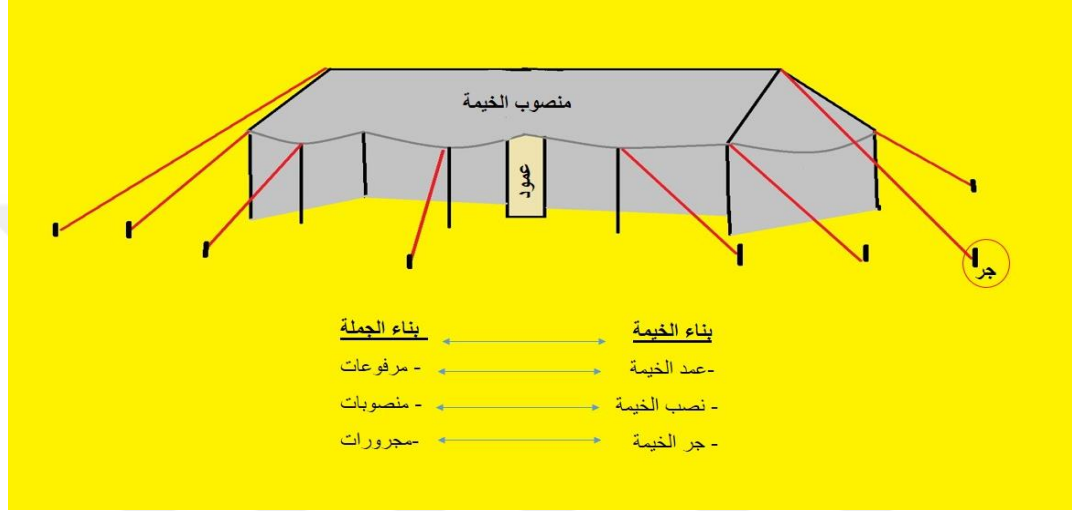
Arapça öğretiminde kavramların dilsel karşılıkları öğrenciye anlatıldığında öğrenci dilin mantığını keşfeder ve konuyu anlamaktan zevk duyar. Dilin mantığını anlayabilmek için de Arap toplumunun inancını, adetlerini, hayat tarzlarını ve dünya görüşlerini anlamak gerekmektedir. Arapça'da edebî zevk veya incelik, kültürün kavratılmasıyla birlikte ses, yapı, sözdizimi ve anlamın birlik oluşturacağı bütünlük içinde öğretilirse elde edilebilir (Doğan, 2006, s. 80). İnsanlık tarihine bakıldığında kültür ve medeniyet ile dil arasındaki ilişki açıkça görülmektedir (Aksan, 2003, s. 64-66).

Dr. el-Fadlı¹, Arapça öğretimi üzerine gerçekleştirdiği bir konuşmasında Arapça'yı öğrenmek için kültürü anlamak gerektiğine dikkat çekerek dil öğretiminde dil-kültür

¹ Dr.Hâlid el-Fadlı; Kuveyt Güvenlik Meclisi'ni, George Town Üniversitesi ve Amideast'ta müsteşarlıkla Kuveyt Üniversitesi Eğitim Komitesi'nde başkan vekilliği görevlerinde bulunmuştur. Hâlen Kuveyt Üniversitesi Dil Merkezi'nde ana dili Arapça olmayanlara Arapça öğretimi konusunda eğitmen olarak 10 yılı aşkın süredir faaliyet yürütmektedir.

ilişkisinin gözden kaçırılmaması gerektiğine işaret etmiştir. Kültür anlaşıldığında dil öğretiminin daha anlaşılır olacağını söyleyen Dr. el-Fadlî bunu bir örnek vererek şöyle açıklamıştır (el-Fadlî, 2017):

“Arap nahvinde isimlendirmeler Arap kültürü ve çevresinden etkilenmiştir. Arap kültüründe çok önemli yeri olan çadır inşası (إنشاء الخيمة) da Arap nahvine tesir etmiştir.

Şekil 1: Arapça'da Dil ve Kültür İlişkisi

Arapça'da cümle kurmak ibaresi için cümlenin inşası (إنشاء الجملة) tabiri kullanılmaktadır. Cümle kurulumunda kullanılan öğeler; merfûlar (مرفوعات), mansûblar (منصوبات) ve mecrûrlar (مجرورات)'dır. Neden merfû, mansûb ve mecrûr olarak isimlendirilmiştir? Şayet cümlede merfûların konumuna bakarsak onlar çadırın direğini (عمد : جمع عمود) temsil eder. Yani nasıl direk çadırı kaldırıyor ve direksiz çadır olması mümkün değilse merfûlar da cümleyi kaldırıyorlar yani cümleyi inşa ederler ve merfûsuz bir cümle kurulması mümkün değildir. İşte bu yüzden eski nahiv kitaplarında merfûlar için umed (direkler : عمَد) ibaresi kullanılmıştır. Şayet cümlede mansûbların konumuna bakarsak, çadırın çatısı ve üç tarafını çeviren revak kısmını yani çadırın nasbını (نصب الخيمة) temsil eder. Mansûblar cümlede mananın bir kısmını vererek manayı tamamlamak içindir. Arapça'da mansûb içermeyen bir cümle bulunabilir (كتب gibi), ancak mana tam anlaşılmaz, fikir tam sarih olmaz. Tıpkı revaksız çadırın da olabileceği gibi, direkleri vardır ama revaksız olduğu için tastamam değildir. Mecrûrlara gelince onlar çadırı sağlamlaştırmak için çekilen ve çivilere bağlanan ipler (جر)'dir. Bu ipler çadırın daha sağlam ve güzel görünmesini sağlar. Tıpkı cümlede mananın mecrûrlar ile daha da anlaşılır olması ve cümleyi de

tamamlayarak güzelleştirmesi gibi. Cümlelerdeki tamlamalarda tamlayan (مضاف اليه) gibi. Cümlenin asıl ögesi değildir, mecrûrlar olmasa da olur ancak olduğunda cümleyi daha anlaşılır ve güzel kılar. Bu sadece Arapça ve Arap kültürü arasındaki ilişkiyi gösteren örneklerden birisidir. Bu şekilde kültürel açıklamalar ile konular anlatıldığında öğrenme işlemi daha kolay olacaktır.”

1.4.2.4.2. *Kelimeler Arası Bağlamsal İlişki*

Arapça öğretiminde ilk olarak Arapça'nın yaşayan bir dil olduğu, dil bilgisi kurallarının iletişimin doğruluğunu denetlediği ve ana hedefin anlayarak etkili iletişim kurmak olduğu unutulmamalıdır. Bir dili öğrenirken sadece o dildeki cümle dizilişlerini bilmek yeterli değildir, kelimelerin birbiri ile olan münasebetlerini yani dizisel/dikey ilişkilerini (paradigmatic relations / علاقات أفقية) ve aynı anlama gelebilecek kelimeleri de bilmek gerekmektedir. Doğan'ın bu konuya ilişkin eserinde örnek olarak yer verdiği “ضرب” kelimesinin dizisel ilişkisi şöyledir (2006, s. 82):

Cezalandırma	ضرب زيد عمرا
Anma	ضرب الله مثلا
Kurma, yapma	ضرب له قبة
Basma	ضرب العملة
Belirleme	ضرب له موعدا
Yürüme	ضرب في الأرض
Hesaplama	ضرب خمسة في ستة

Şekil 2: Fiiller İle Kelimeler Arasındaki Dizgisel İlişki

Temâm Hassan, “ez-zemenu's-sarfi” dediği mazi, muzari ve emir kalıplarının sadece kalıpla sınırlı bir zaman ifade etmediğini; “ez-zemenu'n-nahvî” dediği fiillerin gerçek zamanlarının bağlamdan ortaya çıkarak fiillerin gerçek manada anlaşılmasını sağladığını beyan etmiş; fiilin gerçek zamanını tespit için sözel (makâlî) ve durumsal (hâlî) bağlamın önemini vurgulamıştır. Yani mazi fiil, bağlam gereği gelecek zaman da ifade edebilir ancak anlam zaman kalıpları ile sınırladığında sadece geçmiş ifade edilmekte ve anlamda hataya sebebiyet vermektedir. Arapça'da zamanlar kalıp esas alındığında üç iken bağlam esas alınınca on altıya kadar yükselmektedir (Hassan, ty, s. 256-240; akt. Doğan, 2006, s. 82).

1.4.2.4.3. Kavramlar Arası Farklar

Her dilde kültürün etkisiyle kelimeye yüklenen anlam farklıdır bu sebeple dil öğretiminde bu farklara dikkat çekmek gerekmektedir. Örneğin, “inek” Türk kültüründe süt veren evcil bir hayvanı, Hint kültüründe ise dokunulması yasak kutsal bir hayvanı ifade etmektedir (Doğan, 2006, s. 81).

1.4.3. Türkiye’de Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretimi

Türklerin Müslümanlarla olan temasları neticesinde İslam’a girmesiyle Türkler ve Araplar arasındaki ilişki artmıştır. Türklerin, Emeviler devrinde (M.661-750) askeri ve ticari ilişkiler içinde olması sebebiyle ilişkileri yürütebilmek için kısa zamanda Arapça öğretimi kurumsallaştırılmış ve medreselerde öğretim faaliyetleri gerçekleştirilmiştir (Doğan, 1989, s. 50-51). Bu ilişkiler, Talas savaşıyla daha da kuvvetlenmiştir (Güney, 2014, s. 204). İslam’ın aslî kaynaklarının dilinin Arapça olması, İslam toplumlarının hem İslamî hem de matematik, tıp, astronomi, fizik gibi beşeri ilimlerde Arapça olarak eser vermesi bu dili öğrenmenin önemini arttırmıştır. Ayrıca Arapça’dan Türkçe’ye geçen takriben altı bin dört yüz kelimenin (Çetin N. M., 1991, s. 278; Ermiş, 2008, s. 9) ve arşivlerimizdeki birçok vesikanın, yazma ve matbu eserin Arapça olması tarihi açıdan da bu dilin öğrenilmesini ve öğretilmesini zorunlu kılmıştır. Türkler açısından İslam’ın dili oluşu bu dili öğrenmedeki en önemli sebep olmakla birlikte siyasi açıdan da Türkiye’nin jeopolitik konumu sebebiyle komşuları ile iyi ilişkiler içinde olması için Arapça’nın öğretilmesine önem vermesi gerekmektedir. Arapça, dinî, tarihî, siyasî kültürel ve sosyal açıdan milletimiz için önemini hâlâ canlı tutmaktadır (Civelek, 1988, s. 228).

Ülkemizde Arapça öğretilmesinin tarihi gelişimi, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemleri olmak üzere iki dönemde ele alınabilir. Osmanlılarda 1331’de Orhan Gazi tarafından İznik’te kurululan ilk medreselerde Arapça öğretiminde amaç medrese öğrencilerinin dini ilimleri anlamasıdır (Güney, 2014, s. 204). Selçuklu medrese geleneği İstanbul’da Fatih medreselerinin kurulmasına kadar devam etmiştir. Fatih Sultan Mehmed hazırlattığı, medreselerde eğitim ve öğretimi düzenleyen ilk resmi evrak olarak da bilinen kanunnâme ile öğretimde köklü değişiklikler yapmıştır (Deliçay, 2001, s. 90; Hazer, 2002, s. 275). Arapça öğretimi, bu dilde yazılmış eserleri anlayarak şer’i

ilimlerin öğrenilebilmek için araç ilmi (ilm-i âlet, mukaddemât-ı ‘ulûm, mebânii ilim) olarak kabul edilmiş ve geleneksel yöntem kullanılarak öğretilmiştir. Toplumunu Araplaştırmayan bir yapıya sahip ve pratik iletişimi, ticari, siyasi fonksiyonları hedeflemeyen bu yöntem Osmanlıya has bir sistemdir. Medreselerde Arapça öğretiminde okutulan kitaplar, ezber derecesinde bilinmeden üst seviyeye geçme imkânı olmamıştır. Sarf, nahiv ve belâgat ilim dallarında en detaylı kurallar içeren kitaplar okutulmasına rağmen medreselerde Arap edebiyatına dair bir dersin okutulduğu bilinmemektedir (Hazer, 2002, s. 274-283). Tanzimat Dönemine kadar medreselerde kullanılan kitaplar şunlardır (Güney, 2014, s. 204):

“Sarf kitapları olarak; el-Emsiletü’l-muhtelife, Binâ’u’l-ef’âl, el-Maksûd, et-Tasrîfu’l-‘İzzî, Merâhu’l ervâh, eş-Şâfiye fi’t-tasrîf, el-Esâs fi’t-tasrîf vd.

Nahiv kitapları olarak; el-‘Avâmil, el-Misbâh, el-Kâfiye, el-Elfiyye, elFevâi’du’z-Ziyâ’iyye, Molla Câmî, İzhâr

İlm-i meânî kitapları olarak; Miftâhu’l-‘ulûm, Telhîs, el-Mutavvel ve el-Muhtasar.

Lugat olarak; Cevherî’nin Sihâh’ı, Fîrûzâbâdî’nin el-Kâmûsu’l-muhît’i okutulmuştur.”

Tanzimat Fermanına (1839) kadar Arapça, öğretim dili olarak kullanılırken Tanzimat’tan sonra öğretim dili olarak Türkçe kullanılmış ve medreselerde yabancı dil olarak Arapça öğretilmeye başlanmıştır (Doğan, 1989, s. 52).

Cumhuriyetin ilanından sonra 1924 yılında Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile öğretim birliği sağlanmış; medreseler kapatılmış (Demircan, 1988, s. 92) ve dini eğitim yapan medreselerden bazıları İmam Hatip Mektepleri olarak eğitime devam etmiştir. İlerleyen süreçte zamanla dini öğretim yapan okulların kapanmasıyla Arapça öğretimi uzun süre inkıtaya uğramıştır. 1974 yılında İmam Hatip Liselerinde orta öğretimlerde seçmeli ders olarak okutulmaya başlanmıştır. Ancak 1997’de zorunlu eğitimin kesintisiz sekiz yıl olması kanunuyla İmam Hatip Liselerinin orta kısmı kapanmış ve Arapça açısından ortaya çıkan eksikliği gidermek için liselere bir yıl hazırlık sınıfı eklenmiştir (Bayram, 2011, s. 44-46).

Arapça öğretimi, günümüzde İmam-Hatip okullarının ilk ve orta kademelerinde, yükseköğretim kurumlarında Arap Dili ve Edebiyatı, Arapça Öğretmenliği, Arapça Mütercim-Tercümanlık bölümleri olan Üniversitelerde; İslami İlimler ve İlahiyat

Fakültelerinde devam etmektedir (ÖSYM, 2017). Ayrıca Vaiz- Müftü yetiştirmek amacıyla Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı Eğitim Merkezleri'nde; Kuran kurslarında ve dil öğretimine yönelik kurslarda da gerçekleştirilmektedir (Soyupek, 2003, s. 78; Soysaldı, 2010, s. 249).

1.4.4. Arapça Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar

Arapça öğretiminde geçmişten günümüze birçok sorunla karşılaşmıştır. Bu sorunlardan bazılarında çözüm bulunurken bazı sorunların hâlâ devam ettiği görülmektedir. Karşılaşılan bu sorunlar, beş ana başlık altında maddeler hâlinde ifade edilmiştir (Temel, 2015; Doğan, 2006, s. 78; Doğan, 2001, s. 158-161; Bayram, 2011, s. 55-61; Usta, 2010, s. 68-69; Soysaldı, 2010, s. 274; Adem ve diğerleri, 1983, s. 78-79; Soyupek, 2004; Kervankaya, 2014, s. 126).

1.4.4.1. Öğretim Yönteminden ve Tekniğinden Kaynaklanan Sorunlar

1. Arapça öğretiminde dilbilgisi ağırlıklı verilip, dinleme-anlama, konuşma, yazma becerilerine fazla önem verilmemesi.
2. Metot ve müfredatın uyumsuzluğu.
3. Arapça öğretim ile ilgili müfredat ve eğitim plânlarının, tüm yöntemler ve teknikler arasında rahat geçişe uygun olarak hazırlanmaması, esneklik payı bırakılmaması.
4. Arapça öğretimde amacın belli olmaması.
5. Sınıflarda seviye gruplarının oluşturulmaması ve sınıfların kalabalık olması.
6. İlahiyat Fakülteleri için hazırlanan müfredat programlarındaki eksiklikler sebebiyle okutulan ders ve kitaplarda fakülteler arasında birlik sağlanamaması.
7. Arapça branşında yeterli sayıda yetişmiş öğretim üyesinin bulunmaması.
8. Okumaya teşvik edici olmayan ev ödevlerinin yazılı olması şartı, öğrenciyi isteksizleştirilmesi ve öğrenme isteğini köreltmesi.
9. Eğitim sisteminin öğrenciyi not alma ve sınıf geçmeyi gerçek amaçmış gibi görmeye alıştırılması.
10. Ulusal eşgüdüm ve denetim düzeninde önemli eksikliklerin bulunmaması ve bu düzenin etkin bir biçimde işlememesi.

11. Öğretmen adaylarının, mesleki açıdan bilgi aktarmada yetersiz, kullanılan yöntemlerden habersiz ve öğrencinin bilgisini değerlendirmek için gerekli olan teknik bilgilerden yoksun olarak mezun olmaları; bu sebeple de mesleğinin ilk yıllarında kendini yetiştirmeye çalışırken yeterince verimli olamaması.
12. Dil derslerinde uygulanmak üzere ülkemizin durumu, öğretmenlerin talepleri ve öğrencilerin ihtiyaçları göz önüne alınarak hazırlanmış bir yöntemin olmayışı.
13. Öğretimde basitten karmaşığa ilkesine riayet edilmemesi.
14. Yetişmiş öğretmen sayısındaki yetersizlik sebebiyle formasyon almayan ancak Arapça bildiği kabul edilen kişilere Arapça öğretmenliği yaptırılması.

1.4.4.2. Öğrencilerden Kaynaklanan Sorunlar

1. Öğrencinin yabancı dile karşı ilgisiz oluşu.
2. Öğrencinin ana dildeki dil bilgisi yetersizliği sebebiyle Arapça'daki bazı kuralları mukayese edememesi.
3. Arapça'yı neden öğrenmesi gerektiği konusunda öğrencilerin yeterince bilinçli olmamaları veya Arapça'ya gerçek bir ilgi duymaması.
4. Sınıfı geçecek kadar bir puan alıp sadece fakülte diplomasını almayı amaçlamaları.
5. Öğrencinin geleceğine dair sınavlarda daha önemli olduğunu düşündüğü diğer dersler sebebiyle Arapça'ya yeterince zaman ayırmaması.
6. Evde ders çalışma alışkanlıklarının olmaması.
7. Dersi tekrar etmede eksiklikleri sebebiyle yeterince kelime bilmemeleri.
8. Öğrenci, öğrendiği Arapça'yı nerede ve nasıl kullanacağını bilmemesi.

1.4.4.3. Öğretmenden Kaynaklanan Sorunlar

1. Öğrencilerin seviyelerine göre dersi sunmaması.
2. Dil öğretiminde öğretmenlerin dilbilgisi kurallarına aşırı önem vermesi ve bunu dil öğretiminin esası sayması.
3. Öğretim elemanlarının dil becerilerini geliştirecek yeterince imkânlarının olmaması.
4. Öğretim elemanlarının yeterince metot bilmemeleri.
5. Arapça öğretmenlerinin Arapça temel dil beceri, bilgi ve birikimi yetersiz olmaları ve bu sebeple kaliteli bir eğitim sunamamaları.

6. Arapça derslerinde ana dili kullanmaları.
7. Başarısız öğrencilere, görünüşte haksız sayılabilecek nedenlerle de olsa ödün verilmesi.
8. Öğretmenlerin dil eğitiminde akıllı tahta, bilgisayar vb. araç ve gereçleri kullanmada yetersiz olmaları.
9. Öğretmelerin çoğunun klasik öğretmenlik anlayışını sürdürmeleri ve kendisini her türlü bilimsel yeniliğe kapatmaları.

1.4.4.4. Ders Araç ve Gereçlerinden Kaynaklanan Sorunlar

1. Arapça öğretimiyle ilgili yardımcı ve görsel materyallerin (kitap, dergi, hikâye vs.) ve dil laboratuvarının olmaması.
2. Eğitim-öğretimde teknolojik imkânların yetersiz olması.
3. Arapça öğretim kitap setlerinin ve diğer materyallerin, öğrencilerin dilsel ihtiyaçlarını karşılayacak uygunlukta olmaması.

1.4.4.5. Diğer Sorunlar

1. Öğretmenin sıklıkla değişmesi sebebiyle öğrencinin adaptasyon sağlayamaması ve öğretmenin de öğrencinin gelişimini izleyememesi.
2. Dilin yapısından kaynaklanan telaffuz sorunu.
3. Okul dışında yabancı dil kullanma olanaklarının bulunmaması.

1.4.5. Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretimine Dair Öneriler

1.4.5.1. Yabancı Dil Öğretimine Dair Genel Öneriler

Yabancı dil öğretimine dair önerileri şu şekilde sıralamak mümkündür (Işık, 2008, s. 22-24; Civelek, 1988, s. 252-280):

1. Dil öğretiminde uzman kişilerden oluşan Türkiye'nin gerçeklerine uygun bir yabancı dil eğitimi programı hazırlayacak ve eğitimi kordine edecek bir koordinasyon kurulu oluşturulmalıdır.
2. Gerçekçi ve bilimsel verilere dayandırılan bir yabancı dil eğitimi plânlaması yapılmalıdır.

3. Toplum incelenerek, topluma özgü yeni bir yabancı dil müfredatı (izlencesi) oluşturulmalıdır.
4. Dili öğrenme ve iletişim aracı olarak kullanılmayı hedefleyen yöntemsel düzenlemeler yapılmalıdır.
5. Yabancı dil öğretmeni yetiştirme ve hizmetiçi eğitim sistemini düzenlenmelidir. Bu düzenleme ile üniversiteler ve MEB arasında işbirliği sağlanarak öğretmen adaylarının gereksiz kuramsal bilgi yerine bilgi aktarımını nasıl yapacağı konusunda uygulamalara yer verilmelidir.
6. Yabancı dil eğitiminde kullanılacak uygun malzemeler hazırlanmalı ya da uluslararası yayınevleri tarafından üretilen malzemeler, ülkemizin bünyesine uydurulmalıdır.
7. Dil eğitiminde teknolojik imkânlardan faydalanılmalı, öğretim tüm duylulara hitap edecek şekilde çeşitlendirilmelidir.

1.4.5.2. Arapça Öğretimine Dair Öneriler

Arapça öğretimine dair önerileri şu şekilde sıralamak mümkündür verilmelidir (Soyupek, 2003, s. 95); Soyupek, 2008, s. 196; Soysaldı, 2010, s. 275-277; Ekmekçi, 1983, s. 31; Yangil & Kerimoğlu, 2014, s. 350; Başkan ve diğerleri, 1983, s. 231; Kervankaya, 2014, s. 130; Güney, 2014, s. 209; Bayram, 2011, s. 65; Doğan, 2008; Usta, 2010, s. 70-71) :

1. Öğrencilere Arapça dilini niçin öğrenmeleri gerektiği ve öğrendiklerinde elde edeceği kazanımlar açıkça anlatılmalıdır.
2. İlahiyat Fakültelerinde hazırlık sınıflarında Arapça öğretiminde kullanılacak materyaller konusunda fakülteler arasında bir birlikteliğin sağlanmalıdır.
3. Çağımızdaki dil öğretim yöntem ve teknikleri de dikkate alınarak Arapça'ya özgü bir yöntem geliştirilmelidir.
4. Arapça eğitimini daha kaliteli hâle getirmek için Mevlana gibi değişim programlarının öğrenciler tarafından kullanılması teşvik edilmeli ve kullanan öğrencilerin de tecrübe paylaşımı yapmasına olanak sağlanmalıdır.

5. Hazırlık sınıflarında Arapça öğretiminde, Arap ülkelerinden gelen öğretim elemanları istihdam edilebilir. Böylece öğrenci Arapça'yı ana dil olarak kullanan bir kimseden istifade etme fırsatı bulur.
6. Öğrencilerin Arapça'dan nefret etmesine sevk eden dil bilgisi metodu terk edilerek işlevsel ve görsel açıdan destekli yöntem kullanımına yönelinmelidir.
7. Arapça öğretiminde dört temel dil becerisini (dinleme-anlama, konuşma, okuma ve yazma) geliştirmek amaçlanmalıdır.
8. Sınıflar seviye gruplarına göre ve kalabalık olmayacak şekilde oluşturulmalıdır.
9. Arapça eğitimini verecek genç öğretim elemanlarının yetiştirilmesi teşvik edilmelidir.
10. Öğreten kişilerin kendilerini yetiştirebilmeleri için yurtiçi ve yurt dışındaki kurumlarda gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerini gözlemleme imkanı sunulmalıdır.
11. Öğreten kişiler, teknik imkânları kullanma konusunda kendisini yetiştirmeli ve derslerde bilgisayar, internet, tepegöz vb. modern araç ve gereçleri kullanmalıdır.
12. Hazırlık sınıfında öğretilen Arapça'nın daha sonraki senelerde unutulmaması için üst sınıflarda da Arapça dersine yer verilmelidir.
13. Öğrencilere Arapça gazete ve dergileri takip edebilme imkanı sunulmalıdır.
14. Öğretmenler ya da öğreten kişiler öğrencileri değerli bir kişi olarak kabul etmeli ve öğrencilerin kendilerine güvenmeleri sağlanmalıdır.
15. Öğrenciye başarıya duygusu hissettirilmeli, böylelikle dersin zor olduğu düşüncesini zihninden atması sağlanabilir.
16. Derslerde küçük ödüller kullanarak derse karşı istek uyandırılabilir.
17. Öğretim ilginç hâle getirilerek öğrencinin merak duygusu canlı tutulmalı ve öğretim zevkli hâle getirilmeye çalışılmalıdır. Derslerde Arapça bilmece ve atasözleri kullanılarak küçük yarışlar ya da eğitsel oyunlar oynanabilir.
18. Arapça öğretimini zevki hale getiren eğitsel oyunlarla ilgili araştırmaların sayısı arttırılmalı, alanda çalışan araştırmacılar desteklenmeli ve farklı diller için kullanılan oyunlar Arapça'ya uyarlanarak bu alanda bir kaynak birikimi oluşturulmaya çalışılmalıdır.
19. İmam Hatip Liselerinde Arapça'nın dil dersi olarak kabul edilmesi ve dersi verecek olan öğretmenlerin branşa göre sınavla belirlenmelidir.

20. İleri seviyede olan öğrencilerle ders işlenirken çeşitli tartışma konularından bahsedilerek öğrencilerin derse katılımı sağlanabilir.
21. Çok zengin bir dil olan Arapça'da sınırsız sayıdaki anlatım kalıplarından öğrencinin günlük hayatta ihtiyacı olabilecek kadarı öğretilmelidir.
22. Öğrencinin anlamadığı konularda çekinmeden soru sorabileceği güven ortamı oluşturulmalıdır.
23. Öğrencinin yazı kabiliyetini geliştirmek için uygun mektup arkadaşları ya da günümüz teknolojisi göz önüne alındığında e-posta arkadaşları bulunmasına yardımcı olunabilir.

1.4.6. Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretiminde Kullanılan Yaklaşım ve Yöntemler

Yabancı dil öğretiminde en önemli konu uygun yöntemin seçilmesidir. Kullanılacak yöntem ve teknikler öğrenme faaliyetinin yapıldığı toplum için uygun olmalıdır. Dil öğretimini gerçekleştirecek olan öğretmenler ya da eğiticiler, uygun yöntem belirlerken öğrencilerin özelliklerini ve işlenecek konuları dikkate almalıdır. Kullanılacak yöntem ve teknikler; aktif katılımı, yaratıcı çözümler üretmeyi, uygulamayı ve eleştirel yaklaşımları desteklemelidir (Maden, 2013, s. 23).

Yabancı dil öğretiminde yöntem; dil teorileri ve uygulamayı bir araya getiren esaslardır. Yöntem, malzemenin hedef ve sonuçlara uygun bir şekilde sunulmasıdır (Doğan, 1989, s. 67; Soyupek, 2004, s. 104).

Geçmişten günümüze dil öğretiminde uygulanan yaklaşım ve yöntemler ele alındığında 1900 senesinden bu yana önemli gelişmeler olduğu görülmektedir. Dil öğretiminde geçmişte “Dil kurallarını öğrenen dili iyi kullanır.” düşüncesi benimsenmekte iken, günümüzde “Dil, sosyal etkileşim aracıdır.” düşüncesi benimsenmeye başlanmıştır. Bu sebeple dil öğretim faaliyetleri de dil bilgisi kurallarının öğretiminden, etkinlik ve öğrencinin aktifliğini ele alan bir mecraaya kaymıştır. Araştırmacılar, son yıllarda dil öğretim yaklaşım ve yöntemlerine dair farklı sınıflandırmalar yaparak bir sistem oluşturmaya çalışmaktadır. Birçok uzman tarafından benimsenen ve Bailly tarafından 1998 yılında yapılan sınıflamada dil öğretim yaklaşımları dayandıkları temel görüşlere göre “davranışçı, bilişsel ve

yapılandırıcı” olmak üzere üç ana grupta toplanmıştır (Güneş F. , 2011, s. 124). Dil öğretiminde kullanılan bazı yaklaşım ve yöntemler bu sınıflamaya dayalı olarak aşağıda tablo olarak verilmektedir:

Tablo 4: Dil Öğretim Yaklaşımları ve Metotları

Tabloda görüldüğü üzere pek çok yaklaşım ve yöntem bulunmaktadır. Yabancı dil öğretiminde kullanılan bu yöntemler, Arapça öğretiminde de kullanılabilir. Ancak Türklere, Arapça öğretiminde kullanılacak yöntem belirlenirken Türkçe ve Arapça arasındaki münasebete dikkat edilmelidir. Türkçe’deki Arapça kökenli kelimelerin varlığı, dil öğretiminde avantaja dönüştürülmelidir (Kaçar, 2012, s. 26).

İslam âleminde Arapça öğretimi konusunda hâlâ hem Araplara hem de yabancılara yönelik Arapça öğretiminde kullanılabilecek özgün bir yöntem geliştirilememiştir (eş-Şâfiî, 1986, s. 238). Bu çalışmada yabancı dil olarak Arapça öğretiminde kullanılan yöntem ve yaklaşımlardan sıkça kullanılan şu yöntemler değerlendirilmektedir:

1. Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi (Grammar-Translation Method- طريقة الترجمة والنحو)
2. Doğal Yöntem (Natural Method - الطريقة الطبيعية)
3. Düzvarım Yöntemi (Direct Method - الطريقة المباشرة)
4. İşitsel-Dilsel Yöntemi (Audio-Lingual Method - الطريقة السمعية الشفوية)
5. Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı (Cognitive-Code Approach - الطريقة المعرفية)
6. İletişimci Yaklaşım (Communicative Approach - الطريقة التواصلية)
7. Seçmeli Yöntem (Eclectic Method - الطريقة الإنتقائية)

8. Eğitsel Oyun Yöntemi (Method of Educational Game – الطريقة اللعبة التعليمية)

1.4.6.1. Dil Bilgisi- Çeviri Yöntemi - طريقة الترجمة والنحو

Dil bilgisi çeviri yöntemi, Latince öğretimi için geliştirilmiş (Demirel, 2014, s. 36) ve günümüze kadar gerek Arapça'da gerek diğer dillerin öğretiminde en çok kullanılan yöntem olmuştur (Güney, 2014, s. 197). Fransa'da 1950'li yıllara ortaöğretimde kullanılan bu yöntem geleneksel yöntem olarak da ifade edilmiştir. Bu yöntem dil bilgisi yaklaşımı ile birlikte uygulandığı için dil bilgisi kuralları ve çeviri dil öğretiminin esası sayılmıştır (Güneş F. , 2011, s. 127).

Dil kuralları bütündür. Bu yöntemle gerçekleştirilen dil öğretiminde önce kurallar ana dilde verilir açıklanmakta ardından cümleler verilerek kural örneklendirilmektedir. Zor dil bilgisi kuralları, çok ayrıntılı bir şekilde açıklanır. Verilen cümleler sadece örnek amaçlı kalıp cümleler olduğundan günlük hayata yansımamaktadır. Okunan metnin içeriğine önem verilmez çünkü metinler dil bilgisi alıştırmaları gibi kullanılır (Demirel, 2011, s. 38-39). Amaç dili kullanmak değil; diller arası çeviri yapmaktır bu sebeple yazma becerisi, konuşma becerisinden daha önemlidir (Tosun, 2006, s. 81). Öğretmen merkezli olan bu yöntemde kelimeler liste hâlinde verilmektedir. Dil öğretimi çalışmaları ezber, taklit ve tekrar yoluyla gerçekleştirilmektedir (Güneş F. , 2011, s. 127; Sümengen, 2004, s. 12-13)

Dilbilgisi-çeviri metodu ile Arapça öğrenen bir kişide metin okuma ve yazma becerileri gelişmesine rağmen sözel ve işitsel beceriler geri plânda kaldığı için kişi konuşmakta ve duyduğunu anlamakta zorlanmaktadır. Dil bilgisi kurallarına çokça önem verildiğinden öğrencilerde zamanla dil öğretiminden usanmaya sebep olmaktadır. Bu yöntemle gerçekleştirilen Arapça öğretiminde yaşayan dilin iletişim yönü ihmal edilmekte ve öğrenme motivasyonunu olumsuz etkilemektedir (en-Nâka, 1985, s. 72-73; Demircan, 1988, s. 29; Hengirmen, 1993, s. 19; Baytar, 2016, s. 321).

1.4.6.2. Doğal Yöntem - الطريقة الطبيعية

Bu yöntem, insan doğal dil gelişimi ile öğretim teorileri arasında kurulan ilişkinin sistemleşmesiyle oluşmuştur. Dilin öğretilmesinde çocuğun ana dilini öğrendiği doğal süreç gözlenerek önce günlük hayattaki ibarelerin öğrenilmesine önem verilmiştir. Bu

yöntemde insanlar, diğer insanlarla iletişim kurmak için dili öğrenmek istemektedir. Bu sebeple konuşma becerisine çokça önem verilmiştir (Güneş F. , 2011, s. 128).

Bu yöntemde öğretmen konuşur ve öğrenci dinler. Öğrenciye gerçek olaylar ve durumlar sunulur. Doğal süreçte olduğu gibi ilk önce kelimeler öğretilir ve öğrenci kelimelerin anlamlarını anlamasa bile sıkça telaffuz ederek tekrar ettirilir. Kelimelerin anlamları için sözlük kullanılmaz, doğal süreçte öğrenilmesi beklenir. Dilbilgisi açıklaması yapılmaz, basit cümle dizisiyle verilmeye çalışılır (Demirel, 2014, s. 47).

Doğal yöntemde öğretimin yabancı öğretmenler tarafından yapılması gerekmektedir. Bu sebeple gerek Arapça'yı gerek diğer dilleri ana dil olarak konuşan öğretmen bulmak her zaman kolay değildir. Bu yöntemde öğrencilerin telaffuzda başarılı olduğu ancak okuma ve dil bilgisinde ise yetersiz kaldığı görülmüştür. Arapça'da metinleri doğru okuyabilmek için sarf, nahiv ve irab bilgisine ihtiyaç vardır. Bu sebeple metin okumalarında anlamda değişikliklere yol açacak hatalar meydana gelmektedir. Metin çalışmalarında öğrencinin okuduğunu anlayamaması derse dair isteksizliğe sebep olmaktadır (el-Hûlî, 2000, s. 21; Memiş & Erdem, 2013, s. 303). Bu yöntemle Arapça öğrenen bir kişi, işitme ve duyma becerisi geliştiği için, ana dili Arapça olan bir yabancıyla daha kolay iletişim kurabilmektedir. (Baytar, 2016, s. 322) Ayrıca bu yöntemde anadilde hiçbir şekilde açıklama yapılmadığı için öğretimde eksikliklere sebebiyet vermektedir (Doğan, 2012, s. 107).

1.4.6.3. *Düz varım (Direkt) Yöntemi- الطريقة المباشرة*

Doğrudan öğretim yöntemi, dilbilgisi-çeviri yöntemine karşı bir tepki olarak ortaya çıkmış, 19. yüzyılın sonu ile 20. yüzyılın başlarında dünyada ve Türkiye'de çok yaygın bir şekilde kullanılmıştır (Demirel, 2014, s. 37). Kelime yaklaşımıyla birlikte uygulanmaktadır. Dil doğrudan öğretilmekte, kelimelerin anlamları resim veya şekillerle açıklanmakta, konuşma becerisine önem verilmekte ve sıkça kelime telaffuz çalışması yapılmaktadır. Yeni dilbilgisi yapıları sürekli dinleme tekrar ve örnekler kullanılarak tümevarım yoluyla öğretilmekte; sözlü dil çalışmasından sonra yazılı dil çalışmaları yapılmaktadır. Derslerde hedef dilin yoğun kullanımı önem arz etmektedir. Dersler diyalogla ya da kısa bir fıkra anlatımıyla başlar. Sınıf içinde ana dil

kullanılmaz. Öğretmen merkezli bir öğretim olmasına rağmen öğrencilerin derse aktif bir katılım göstermeleri gerekmektedir (Demirel, 2011, s. 44; Sümengen, 2004, s. 14).

Kelimelerin öğretiminde tercümeden kaçınılmıştır. Bu yöntemde meydana gelen hatalar ana dilde yapılan hatalarla eşit sayılmıştır. Ancak ana dili öğrenen bir çocuk günde 10 saatten fazla bu dili dinleme imkânı bulmaktadır. Oysa yabancı dili öğrenirken böyle bir imkân söz konusu değildir (es-Sînî, 1989, s. 458). Dil kurallarının tümevarım yoluyla öğrenilmesi hatalı genellemelere sebebiyet vermektedir (Güler, 2004, s. 174). Öğretimde yetişkinle çocuk arasında ayırım yapılmamaktadır (Tosun, 2006, s. 81).

Öğretmen merkezli olan bu yöntemin başarılı olabilmesi öğretmenin kabiliyetine ve dil becerilerine bağlıdır. Bu yöntemde ilk haftalarda kitap kullanılmaması ve konuşmaya ağırlık verilmesi sebebiyle Arapça öğretiminde dil kurallarını bilmeyen öğrenci, ana dilinin mantığına göre hareket ederek hatalı cümleler kurduğundan cesareti kırılmaktadır. (es-Sînî, 1989, s. 457; Demircan, 1990, s. 144-171; Baytar, 2016, s. 324) Ayrıca konuşmaya ağırlık verilmesi sebebiyle okuma becerisinin gelişmemesine ve tercümelerde yetersiz kalmalarına sebep olmaktadır. Ana dil kullanılmadığı için soyut kelimelerin öğrenilmesinde yanlışlıklar olabilmektedir. Yine nahiv kurallarının bir düzen içinde öğretilmemesi de bu yöntemin eksikliklerinden birisidir (Demirel, 2001, s. 41; Memiş & Erdem, 2013, s. 301).

1.4.6.4. *İşitsel-Dilsel Yöntemi* - الطريقة السمعية الشفوية

Ordu yöntemi olarak da bilinen bu yöntem II. Dünya Savaşı sırasında Amerikan askerlerinin İngilizce dışındaki dilleri çabucak öğrenmelerini sağlamak için geliştirilmiştir. Kısa sürede dil edinimi sağladığı için yoğun talep görmüştür.

Bu yöntemde dil bir davranış olarak öğretilir ve öğretimde öğrencilerin bir tepki sistemi geliştirerek alışkanlık oluşturması istenmektedir. Dil öğretimi olabildiğince gerçek durumlara uygun şekilde önce dinleme, sonra konuşma, ardından okuma ve yazma olarak ilerler. Öğrenci taklit ve tekrar ederek, cevaplar verir. Metinler tümevarım yoluyla işlenir, dil bilgisi öğretimi kademeli olarak gerçekleşir (Güneş F. , 2011, s. 130-131). Sözel becerilere ağırlık verildiği için öğrencide çok iyi dinleme ve

konuşma alışkanlığı oluşur. Sınıfta, yalnızca hedef dil ile konuşma zorunluluğu vardır (Doğan, 1989, s. 94-104; el-Hûlî, 2000, s. 7-9)

Bu yöntemde dil öğretiminde hazır kalıp cümleleri öğretilmektedir. Ancak bir dilde sınırsız cümle kalıpları bulunmaktadır ve hepsini öğretmek mümkün değildir. Kalıpların ezberlenmesi gerektiği için öğrencide kuvvetli bir hafıza ve günlük ortalama altı saatlik öğrenme süresine dayanacak bir tahammül gücü gerekmektedir. Alıştırmaların detayları anlaşılmadan sadece taklit edildiğinde dile dair yanlışları genellemelere sebep olmaktadır (es-Sînî, 1989, s. 459).

1.4.6.5. *Bilişsel Öğrenme Yöntemi - الطريقة المعرفية*

“Dil, öğrenilmez edinilir” düşüncesinden hareketle ortaya çıkan bu yöntemde insan zihni bilgisayarın veri işleme sürecine benzetilmekte ve görsel, işitsel, sözel, simgesel, anlamsal vb. çeşitli belleklerin bulunduğu kabul edilmektedir. Chomsky'nin de öncülüğünü yaptığı bu yöntemde dil edinme insanlarda doğuştan bir yetenekle olur (Güneş F. , 2011, s. 133).

Bu yöntemde, kuralların bilinçli olarak öğretilmesi ve dört temel dil becerisinin öncelik değil önem sırasına göre eşit olarak geliştirilmesi hedeflenmektedir (Doğan, 1989, s. 104-112). Ders öğretiminde diyalog, ders plânının esası kabul edilmektedir. Bir konuda tam öğrenme sağlanmadan yeni bilgi öğretilmez. Öğrenilen yeni bilgiler eski bilgilerin süzgecinden geçerek anlam kazanır (Demirel, 2011, s. 47). Bu yöntemde bilinçli olarak kurallar öğretildiği için ayrıca telaffuz öğretimine yer verilmez. Sınıfta ana dil kullanılabilir; gerektiğinde görsel ve işitsel araçlardan yararlanır. Öğrenmede sınıf içindeki olumlu etkileşim, öğretmenin tutumu çok önemlidir, grupla çalışma ya da bireysel eğitim desteklenir. Dil dilbilgisi kurallarının öğretiminde tümevarım ve tümdengelim yöntemleri birlikte kullanılır (Çevik, 2006, s. 14).

Bilişsel yönetime göre bilinçli bilgi yabancı dil öğrenmek isteyen her öğrencide yeterli ve sürekli olarak bulunabilir. Bu esas Arapça öğrenen öğrencilerin, kendilerine olan güvenlerini arttırmakta ve öğrenciyi dil edinme hususunda güdülemektedir (Doğan, 1989, s. 112; Memiş & Erdem, 2013, s. 306).

Bu yöntem dil bilgisi kuralları öğretirken konuşma becerisi kazandırılmayacağı, sınıf içi uygulama ve yöntemlerin belirsiz oluşu, öğrencilerin hataları üzerinde çokça durulması, olumsuz uygulama ve gereksiz tekrarlar yapılarak dilsel alışkanlık kazandırılmaya çalışılması, dönüşümsel yolla dil bilgisi öğretiminde kuram ve uygulamadaki farklılıklar sebebiyle karışıklık oluşması, öğretimdeki yeniliklerin sınırlı kalması ve yapısal açıdan bir yaklaşım taşınamaması sebebiyle eleştirilmiştir (Doğan, 2012, s. 182).

1.4.6.6. *İletişimci Yaklaşım - الطريقة التوافقية*

Bu yaklaşım Fransa'da 1970'li yıllarda göçmen yetişkinlerin dil sorunlarına çözüm bulabilmek için işitsel-sözel ve görsel-işitsel yöntemlere karşı olarak geliştirilmiştir. Bu yaklaşımda dil bilgisi, kelime ve kültür yaklaşımlarına iletişim boyutu eklenmiştir. Dil öğretimi öğrenci merkezlidir. Eğitimde karşılıklı diyalog, grup çalışması ve eğitsel oyunlar kullanılır (Doğan, 1989, s. 112-117).

Bu yöntem uygulanmasında her türlü öğretim araç- gereçlerden ve tekniklerden faydalanılabilir (Demirel, 2011, s. 55). Öğretimde dilin kullanımı esastır. Öğrenciler kalıpları ezberlemek yerine, öğrendiklerini anlamaya ve kavramaya teşvik edilir. Dil öğrenimi zihinsel işlemleri ve yaratıcılığı gerektirir. Öğretmen hem ana dile hem de öğrettiği dile hakim bir rehber konumundadır. Dili hem işlevsel hem de yapısal özellikleri açısından inceler. Dört temel beceriyi geliştirme ve iletişim kurabilme amaçlanmaktadır. Öğretim içeriğinde işlevsel- kavramsal yaklaşım esas alınır. Yani hem kurallar öğretilir hem de çeşitli serbest ifadeleri içeren iletişim etkinlikleri kullanılır. Bu yaklaşımda “Evde”, “Ailede”, “Sokakta” gibi günlük hayatta kullanılacak konu başlıkları seçilmekte ve bolca karşılıklı konuşma alıştırmaları yapılmaktadır (Güneş F. , 2011, s. 134; Çevik, 2006, s. 19).

Bu yaklaşım, öğretim esnasında diyalog kullanımına önem verdiği için günlük yaşamda Arapça konuşma noktasında başarılı olmuş ancak ders metaryellerinde metinlere, dil bilgisi kurallarına ve ezbere yeterince yer vermemesi sebebiyle yeterince ilgi görmemiştir. Öğretimde başvurulan grup çalışmalarındaki iletişimin öğretmen tarafından kontrolü her zaman mümkün değildir. Bu sebeple hataları düzeltme imkânı olmamaktadır (Baytar, 2016, s. 332; Demircan, 1988, s. 57-59).

1.4.6.7. Seçmeli Yöntem - الطريقة الانتقائية

Seçmeli yöntem, her yöntemin amaca en uygun ve en başarılı yönlerinin (Demircan, 1990, s. 162) gerekli şartlarda kullanılması ile oluşan bir yöntemler karmasıdır. Dil öğretiminde hedef dil kullanılır, ancak gerektiğinde ana dil kullanımı da mümkündür (el-Hûlî, 2000, s. 121-124). Bu yöntemde öğrencilerin iyi tanınması, öğrenim ortamının iyi bilinmesi, diğer yaklaşım, yöntem ve tekniklere dair temel bilgilere sahip olunması gerekmektedir (Sebüktekin, 1981, s. 40).

Dil öğreniminin, anlamlı ve gerçek hayatla ilişkili olması için çokça alıştırmaya yapılmakta ve çeviriden kaçınılmaktadır. Öğretimde daima basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru bir sıra izlenir. Dört temel beceri öğrencinin hazır bulunuşluk durumuna göre geliştirilmelidir. Dersin başında, dersin amacı ve niçin öğrenilmesi gerektiği bildirilmelidir. İletişimi anlamlandıran jest-mimik-ses tonu-vurgu-kültürel tavırlar gibi değişkenlere de önem verilmektedir. Öğrencilerin bireysel farklılıklarına dikkat edilmekte ve öğretimde birçok teknik kullanılmaktadır (Demirel, 2011, s. 60; Çevik, 2006, s. 20-21).

Öğretmene geniş özgürlükler tanıyan bu yöntem, çokça talep görmektedir. Ancak öğretmenin uygun yöntemi seçebilmesi için tüm öğretme stratejilerini, yöntem ve tekniklerini bilmesi ve psikoloji öğrenimi görmesi gerekmektedir. Bu şartlar dikkate alındığında Arapça branşında bu yeterliliklere sahip öğretmen sayısının gereğinden az oluşu ve öğrenme kalitesinin öğretmen odaklı olması sebebiyle sıkıntılara sebep olmaktadır. Bu yöntemde özellikle değişime açık olmayan öğrencilerin sürekli değişen yöntemlere uyum sağlayamaması ve bundan dolayı derste yetersiz olması gibi motivasyonu olumsuz etkileyen sonuçlar doğurmaktadır (Memiş & Erdem, 2013, s. 308; Baytar, 2016, s. 333).

1.4.6.8. Eğitsel Oyun Yöntemi – طريقة اللعبة التعليمية

Bu yöntem rahat bir ortamda öğrencilerin öğrendikleri bilgileri pekiştirmesi için kullanılmaktadır. Sınıf içi yapılan öğrenmenin amacına binaen gerçekleştirilen faaliyetlerle dersler ilgi çekici hâle gelir (Demirel, 2014, s. 85) ve bu öğrenciyi güdüler (Açıkgöz, 2006, s. 363). Oyunlar ferdi ya da grup ile oynanabilmektedir. Öğrenci

merkezlidir. Öğretmen rehber konumundadır, gerekirse hakem de olur. Diğer yöntemlere nazaran daha çok yaratıcılık ve hayal gücü gerektirir (Kaya, 2006, s. 23; Ünal, t.y., s. 84; Pars & Duman, 2011, s. 515).

Öğrencilerin bildiği bazı oyunlar dersin içeriğine göre düzenlenerek uygulamada kullanılabilir. Eğitsel oyun, bir eğlence aracı değil, istenilen davranışı değiştirmede kullanılan teknik bir araçtır. Oyunlar basit, kolay ve ilginç olmalı, farklı düzeydeki öğrencilerin yeteneklerine uyarlanabilmelidir. Herkesin katılımı esas alınmaktadır. Oyunlardaki amaç dilin kurallarından ziyade kullanım boyutunu vurgulamak ve rahat sınıf ortamında öğretilen dilin kullanılmasını sağlamaktır (Demirel, 2014, s. 85).

1.4.7. Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretiminde Kullanılan Teknikler

1.4.7.1. Beyin Fırtınası

Bir problemi çözmek veya bir konu hakkında karar vermek amacıyla eleştiri ve yargılama olmaksızın yaratıcı düşüncelerin ortaya çıkmasını sağlayan tekniktir. Kısa zamanda dile getirilen fikirlerin niteliğinden çok niceliği önemlidir. Bu teknik aynı zamanda bir grup tartışma tekniğidir. Öğrenci merkezlidir. Yaratıcılığı geliştirir ve sınıf içinde canlı ve zevkli bir ortam oluşturur. Öğrencilere toplum önünde fikir beyan edebilme yetisi kazandırır. Uygulamada zaman sınırlanmalı ve süre bitiminde fikirlerin değerlendirilmesi yapılmalıdır (Demirel, 2014, s. 65). Serbest, rahat ve demokratik bir ortam oluşturulmalıdır. Her türlü ilginç ve farklı fikirlerin dile gelmesine müsaade edilmelidir. Öğretmen kendi fikrini öğrencilere kabul ettirmeye çalışmamalıdır. Kalabalık gruplarda uygulamak zor olabilir. (Ünal, t.y., s. 77; Çetin O., 2016, s. 13).

1.4.7.2. Gösteri

Gösteri, izleyici bir grubun önünde bir şeyin nasıl yapılacağını göstermek için kullanılan tekniktir. Öğretmen merkezlidir. Duyma ve görme tabanlı bir eğitim olduğundan az zamanda çok sayıda kişiye eğitim verilerek beceriler öğretilmektedir. Öğretimin verimliliğini artırır ve öğrenmeyi güdüler. Gösteri konuyu iyi bilen biri

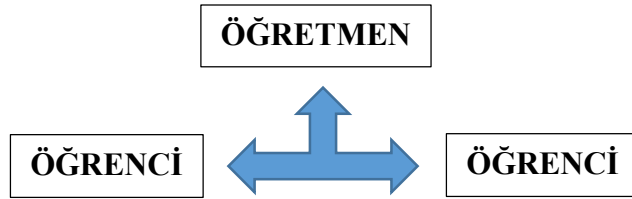
tarafından yapılmalıdır. Eğitim iyi plânlanmaz ve gösteriyi tüm öğrencilerin görmesi sağlanamaz ise etkili olmaz (Ünal, t.y., s. 81; Çetin O. , 2016, s. 17) Yabancı dil öğretiminde bu teknik, kelime öğretiminde ve konuşma becerine yönelik faaliyetlerde kullanılmaktadır (Demirel, 2014, s. 67).

1.4.7.3. Soru-Cevap

Soru – cevap tekniği; her dersin öğretiminde sınıf içi uygulamalarda en yaygın kullanılan, öğrencilere düşünme ve konuşma alışkanlıkları kazandıran önemli bir tekniktir (Demirel, 2001, s. 44).

Öğrencilerin derse katılımı sağlamak ve önemli olan noktaya dikkat çekmek için kullanılır. Tüm sınıfa yönelik sorular sorulmalı ve herkesin cevabı bulmak için düşünmesi sağlanmalı, daha sonra gönüllü öğrencilere öncelik verilerek cevaplayacak kişi seçilmelidir. Yanlış verilen cevaplarda öğrenci rencide edilmemelidir. Sorular açık net ve anlaşılır olmalıdır. Bu yöntem sözlü sınavlardan farklıdır çünkü burda amaç değerlendirmek değil düşündürmektir (Ünal, t.y., s. 66; Çetin O. , 2016, s. 17).

Öğrencilere tek tek sorulan sorularda liste sırası gibi belirli bir sıra takip edildiğinde tüm sınıfın dikkati sorulacak sorularda ve derste olur. Soruları, öğretmen öğrencilere sorabileceği gibi tam tersi de mümkündür. Ayrıca öğrencilerin birbirine soru sormaları da sağlanmalıdır (Demirel, 2014, s. 68).

Tablo 5: Öğretmen-Öğrenci Etkileşimi

1.4.7.4. Rol Yapma

Rol yapma, öğrencinin kendi duygu ve düşüncelerini başka bir kişiliğe bürünerek söyleme imkanı sağlar. Sosyodrama olarak da bilinir. Yaratıcı düşünmenin gerçekleşmesi için öğrencinin iyi rol yapabilmesi gerekmektedir (Demirel, 2001, s. 45-

47). Bu teknik farklı görüşleri anlamaya yardımcı olmak ve empati duygusunu geliştirmek amacıyla kullanılır. Öğrenci merkezlidir ve her grupta kullanılabilir. Yaparak yaşayarak öğrenme temelli bu teknik öğrenme ortamını eğlenceli kılar. Bazı durumlarda sınıf kontrolü zordur ve öğrenciler katılmada isteksiz olabilir. Her zaman her yerde ve her konuda uygulanamaz. (Ünal, t.y., s. 78)

1.4.7.5. *Drama*

Drama, yazılı metne bağlı kalmadan bir olay ya da durumun doğal bir şekilde sahnelenmesidir. Drama sabit bir metin olmadığı için öğrenciyi üretkenliğe, aktifliğe ve kendini ifade edebilmeye teşvik etmektedir (Arslan & Gürsoy, 2008). Öğrenci merkezlidir, sosyalleşmeyi artırır. Bu teknik hem izleyiciye hem de oyuncuya yönelik olduğu için çift taraflıdır. Drama, kişinin kendine olan güvenini, anlama yeteneğini ve yaratıcılığını arttırarak bilgilerini etkin kullanabilmesini sağlar. Dinleyenlerde de etkili ve dikkatli dinleme yeteneği geliştirir (Demirel, 1993). Amaçtan sapma ve kontrol etmede zorluklar görülebilir. Özel materyal gerektireceğinden ekonomik olmayabilir. Rol oynama tekniğinde birey başkasının penceresinden olaylara bakmaya çalışırken, dramada bireyin gelecekte karşılaşılabileceği durumlara ve sorunlara çözüm bulmaya çalışır (Ünal, t.y., s. 79)

1.4.7.6. *Benzetim*

Benzetim, bir olayın gerçek gibi öğrenciler tarafından ele alınıp olayla eğitici çalışma yapmalarını sağlayan tekniğidir. Sınırlı zaman ve mekânda gerçek durumların önemli noktaları model üzerinden ele alınmaktadır (Demirel, 2001, s. 47).

Bu teknik, dalgıçlık, sürücülük ve pilotluk eğitimi gibi tehlikeli ya da maliyetli durumlar için riske girilmeden aslına uygun olarak gerçekleşmesine yardımcı olur. Öğrenci merkezli olup beceri öğretiminde (psikomotor) kullanımı uygundur. Gerçekçi olması sebebiyle bireyin kendine olan güven duygusunu ve öğrenme güdüsünü artırır. Kişi kavramları ve ilkeleri tecrübe ettiği için daha kolay yaşamına geçirir (Kaya, 2006, s. 23; Ünal, t.y., s. 81).

1.4.7.7. İkili ve Küme Çalışmaları

Aynı konu üzerinde ortak amaçlarla sınıftaki öğrencilerin en az iki ve en çok sekiz kişilik bir grup ile bir araya gelmesiyle yaptıkları çalışmadır. Öğretmen önceden yapılacak etkinliklerle ilgili öğrencileri bilgilendirmelidir. Çalışmada çiftlerin karşılıklı oturtulması gerekmektedir. Öğrenciler etkinliklerde farklı kişilerle eşleştirilerek aralarında sosyalleşmesi sağlanmalıdır. Öğretmen hem yönlendirici hem de katılımcı bir lider olarak etkinliklerde tek kalan öğrencilerle eşleşebilir. Bu teknikte asıl amaç, grup üyelerinin birlikte düşünmeleri; karşılıklı fikir alışverişi içinde bulunmaları ve rahat bir ortamda çalışmalarınıdır. Gruplara aynı konu verilerek çalışmaların niteliği kıyas edilebilir. Bu teknikte zamanlamaya dikkat edilmelidir (Demirel, 2001, s. 48).

1.4.7.8. Mikro Öğretim

Mikro öğretim tekniği, yüz yüze eğitim gerçekleştirmek için sınıflarda uygulanan sına ma yanılma olarak da bilinen tekniktir. Beş dakika gibi verilen kısa bir sürede öğrenci kişisel kabiliyetini sunma imkânı bulur. Her ders için dört beş öğrenciye fırsat verilmesi uygundur. Öncelikle bir mikro ders hazırlanır ve bu ders uygulama esnasında kayda alınır. Alınan kayıtlar tüm sınıfın katılımıyla izlenir ve tartışılır. Öğretmen yapılan hataları düzeltir ve derse dair yeni düzenlemeler dile getirir. Böylece derste öğrenilmiş olan teorik bilgiler pratikte tekrar edilir (Doğan, 1989, s. 145).

Öğrencilere mesleki deneyim kazandırma ve uygulama olanağı sağlanmış olur. Uygulamayı gerçekleştiren hem yansıtıcı hem de eleştirel düşünme becerisi; uygulamayı değerlendiren ise ölçüte göre değerlendirme yapabilme ve eleştirel düşünme becerisi kazanır (Kaya, 2006, s. 23; Ünal, t.y., s. 81).

İKİNCİ BÖLÜM

2. EĞİTSEL OYUN YÖNTEMİ VE ARAPÇA ÖĞRETİMİNDE KULLANILMASI

2.1. OYUN

Oyunla ilgili yapılan tanımlardan bazıları şöyledir:

“Oyun, belli bir amaca yönelik olarak fiziksel ve zihinsel yeteneklerle belirli bir yer ve zaman içerisinde, kendine özgü kurallarla yapılan, sosyal uyumu, zekâ ve beceriyi geliştiren aynı zamanda eğlendiren etkinliklerdir” (Çoban, 2006, s. 7).

“Oyun; dil, zekâ, yetenek, öğrenme, sosyalleşme vb. değerleri kapsayan ve kişiliğin oluşmasını sağlayan önemli bir araçtır” (Aktaş & İşigüzel, 2013, s. 76)

Caillois “Oyun ve İnsanlar” adlı kitabında, oyunu şu şekilde tanımlamıştır (akt. Er, 2008, s. 303):

“Oyun, serbestçe kabul edilmiş fakat bağlayıcı olan kurallara göre belli bir alan ve zaman süreci içinde sürdürülen, gerilim ve eğlence duygularını içeren, gerçek hayattan farklı olduğu bilinci ile yapılan gönüllü bir hareket ya da aktivitedir.”

Eğitimcilere göre çocuklar oyunla psikomotor, fiziksel, duygusal, sosyal, zihinsel ve dilsel açıdan gelişme elde etmektedir (Er, 2008, s. 304). Oyun çocuklarda kendini düzgünce ifade edebilme ve anlatma yetisinin gelişmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca kelime bilgileri de gelişmekte ve cümle kurma yetileri de oynanan oyun türlerine göre gelişmektedir (Aktaş & İşigüzel, 2013, s. 78). Oyunla, yaşayarak öğrenme gerçekleşmiş olur. Oyunlar sayesinde çocuklar gerçek durumlarla başa çıkabilmek için tecrübeler elde eder (San, 1993, s. 93). Oyun, bireylerde kolayca sosyalleşmeye ve kişilik gelişimine katkı sağlamaktadır. Oyunla bireyin hayal gücü

değişir, insanlarla olan etkileşimi artar ve dikkatin toparlanmasına yardımcı olur (Yalçınkaya, 1996, s. 9). Oyunlar dil becerilerinin geliştirilmesine önemli katkı sağlamaktadır. Öğrenciler sınıfta oynanan oyunlarla farkına varmadan öğrenme faaliyetini gerçekleştirmektedir (İzgören, 1999) .

2.2.EĞİTSEL OYUN YÖNTEMİ

TDK Türkçe Sözlükte (2017) “eğitici oyunlar” şöyle tanımlanmıştır:

“Bireylerin zihinsel, toplumsal ve bedensel gelişmelerine katkı sağlamak amacıyla hazırlanmış, eğitici ve öğretici nitelik taşıyan tiyatro eseri, eğitici oyun”.

Eğitim sözlüğünde ise “Eğitsel oyunlar, öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesini ve daha rahat bir ortamda tekrar edilmesini sağlayan öğretim teknikleridir.” şeklinde ele alınmıştır (Karabacak, 1996, s. 16-18):

Oyun, öğrencilere yabancı dil öğrenimlerinde keyifli bir uygulama ile pekiştirme, tekrar ve dönüştürme imkânı sunmaktadır. Özellikle telaffuz ve kelime bilgisi edinmede yardımcı olmaktadır. Oyunlarla, öğrenilen konular dahi ilgi çekici olmakta ve öğrenci dersi öğrenmekten keyif almaktadır. Öğrenmede isteksiz olan öğrencilerin oyun etkinliklerine katılarak başardıklarını gördüklerinde derse karşı güdülenmeleri artmaktadır (Aktaş & İşigüzel, 2013, s. 82). Her zaman, her ortamda ve her yaş grubuna uygulanabilmektedir. Oyunlar, öğrenciler arasında iletişimi geliştirmekte; yeni kelimeler öğrenmesini sağlamaktadır. Özellikle yabancı dil öğretimi sınıflarında, işlenen dersle uyumlu olarak oynanan oyunlar, öğrenilen dilin yaparak ve yaşayarak öğrenilmesini sağlamaktadır. Yapılan araştırmalarda yaparak ve yaşayarak öğrenmenin her yaş grubu için etkili ve kalıcı öğrenme olduğu tespit edilmiştir. İyi plânlanan ve kurallarına göre uygulanan bir eğitsel oyun, öğretimin başarıya ulaşmasında fayda sağlar (Akandere, 2006, s. 15; Kalfa, 2014, s. 87).

Eğitsel oyunlar, öğrencilerin kendi iradeleri dışında olayların tümünü algılayarak öğrenmesini kolaylaştırmaktadır. Etkinlik esnasında birden fazla duyu harekete geçtiği için öğrenmede kalıcılık artmaktadır. Oyunlar esnasında doğal bir öğrenme gerçekleşmektedir. Oyunlar sayesinde güvenli bir ortam olduğu için kendine karşı güven eksikliği olan öğrenciler de rahatlamakta ve başardıklarını gördüklerinde

kendilerine karşı olan güvenleri artmaktadır. Yaratıcı tutum ve davranışlar sergiledikleri için etkinliklerden daha fazla keyif almaktadırlar bu da öğrencileri öğrenmeye karşı güdüler (Karatekin, Durmuş, & Durmuş, 2012, s. 6-7).

Eğitsel oyunlara; kart oyunları, bilmece ve bulmacalar, nesi var nesi yok, eşini bul, eşyayı elle tanı gibi oyunlar örnek verilebilir. Eğitsel oyunlar hem öğrenmeyi kolaylaştırır (Başaran İ. E., 2005, s. 122) hem de konuları deneme yanılma yoluyla yaparak yaşayarak ve keyifli bir şekilde öğrenirler. Yapılan araştırmalarda insanların; görüp işittiklerinin %50'sini, söylediklerinin %70'ini, yapıp söylediklerinin %90'ını hatırlayabildiği tespit edilmiştir (Kervankaya, 2014, s. 128). Bu durumda öğrenme faaliyetinde öğrenci aktif bir hâlde olmalı yani yaşayarak öğrenmelidir. Oyunlar öğrencilerin bireysel farklılıklar dikkate alınarak hazırlanmalıdır. (Kara, 2004, s. 310).

Fas Sultan Süleyman Üniversitesi'nden Dr. Mevlây Muhammed el-Alevî, "Dil Becerilerinin Öğretiminde Yaratıcı Teknikler ve Arapça Öğrencilerinin İletişimsel Yetkinliğini Artırmak" başlıklı bildirisinde

"Öğrenciler, Arapçayı kullanarak dilsel iletişim kurmada yaratıcılık ve yeniliğe özendirilmelidir. Yabancılara Arapçayı sevdirecek ve onu anlamayı, konuşmayı ve çeşitli kültür ortamlarında kullanmayı kolaylaştıracak eğitsel oyunlardan da faydalanılmalıdır."

cümlelerine yer vermiştir. (el-Alevî, 2015; akt. Arpaçukur, 2015, s. 187)

Eğitsel oyunlar, öğretmenlerin rehberliğinde ve sürekli kontrolü altında yapılmalı, oyun esnasında hata yapan kimse küçük düşürülmemelidir. Özgüveni yetersiz öğrenciler katılım için teşvik edilmelidir. Oyunda öğrencilerin çoğunluğunun isteklerine karşı saygılı olunmalıdır. Sınıf içinde oynanan oyunlarda disiplin sağlanamazsa öğretmen derhal oyunu durdurulmalı ve duruma müdahale etmelidir. Oyunun sonunda oyunun amacı üzerine bir değerlendirme yapılmalıdır. Değerlendirmede uygulamada karşılaşılan sorunlardan bahsedilmelidir (Sel, 1986, s. 12).

Eğitsel oyunlar, telaffuz ve kelime öğretiminde tüm duyulara hitap ederek kelimeyi kolayca öğretmesi sebebiyle yabancı dil öğretiminde başarılı öğretimi gerçekleştirmeyi sağlayan en önemli araçtır (Doğan, 1989, s. 146).

2.2.1. Eğitsel Oyunların Özellikleri

Eğitsel oyunların özellikleri şunlardır (Engin, Seven, & Turhan, 2004; Kalfa, 2014, s. 87; Gömleksiz, 2005, s. 182):

1. Oyun, dersin amaçlarını kazandıracak nitelikte hem öğretici hem eğlendirici olmalıdır.
2. Oynanacak grubun yaşı ve sosyal kurallar dikkate alınarak hazırlanmalıdır.
3. Öğrencilerin oyun sırasında zararlı davranışlar edinmemelerine dikkat edilmelidir.
4. Öğrencilerin keyif almaları için oyunlar hareketli seçilmelidir.
5. Mümkün olabildiği kadar çok öğrencinin etkin katılımına açık olmalıdır.
6. Derste uygulanan oyunlar rahat anlaşılabilen ve öğrencinin ilgisini çekecek düzeyde ilginç olmalıdır.
7. Oyunlar kurallarla yönetilmelidir.

✚ Öğretmenler bir oyunu plânlarken sınıfın büyüklüğünü ve oluşabilecek gürültü durumunu; oyun için gerekli olan materyalleri ve zamanı, öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurmalıdır (Gömleksiz, 2005, s. 182).

2.2.2. Eğitsel Oyunların Türleri

Demirel (2014, s. 86-87) eğitsel oyunları, iletişim oyunları ve gramer oyunları olmak üzere iki gruba ayırmıştır:

1. İletişim Oyunları: Özellikle yabancı dil öğretiminde öğrencilerde iletişim becerilerini geliştirmeyi amaçlayan oyunlardır. İletişim oyunları ikili ya da gruplar hâlinde ve dayanışma içinde oynanmakta, öğretmen danışman ve yol gösterici konumundadır. Oyunun kurallarından ziyade amacı önem arzeder. Bu oyunların amacı ise grup içinde iletişim kurmayı öğrenmektir. Öğrenciler fikirlerini rahat bir ortamda dile getirebilir.
2. Gramer Oyunları: Dil bilgisi kurallarını öğretmek ve pekiştirmek amacıyla oynanan oyunlardır. Öğretmen, yeni bir dil bilgisi kuralı vermeden önce ya da öğrettiği kuralı kontrol etme, pekiştirme ve tekrar için bu tür oyunlara başvurmaktadır.

2.2.3. Temel Hedefleri

Eğitsel oyunların temel hedefleri şunlardır (Er, 2008, s. 308; Aktaş & İşigüzel, 2013):

1. Öğrenciler arasında karşılıklı iletişimin artması.
2. Dil bilgisi kurallarının öğretilerek pekiştirilmesi.
3. Öğrencilerin oyun sonunda yeni kelimeler ve cümleler öğrenmesinin sağlanması.
4. Öğrencilerin dil öğretimini keyifli bir ortamda yapmasını sağlayarak derse karşı güdülenmesini artırma.
5. Öğrencilerin oyun oynarken sosyalleşmesi.

2.2.4. Plânlanması ve Yönetimi

Öğretmen oyunun plânlanmasında, uygulanacak faaliyetleri bilmelidir. Oyunun plânlanmasında şu hususlara dikkat etmek gerekir (Tortop, 2005, s. 32-33):

1. Oyunun Eğitsel Değeri ve Amacı: Öğrencilere oyunun ne amaçla oynandığı ve oyun sonrasında neler kazanılacağı söylenilmeli ve faaliyet bu amaca göre yapılmalıdır.
2. Oyuncu Seviyesi: Oyunlara katılacak bireylerin çocuk mu yoksa yetişkin mi oldukları gibi yaş, kapasite ve cinsiyetleri iyi bilinmeli ve program bu doğrultuda hazırlanmalıdır.
3. Oyunun Yeri: Oynatılacak oyunun hangi mekânda oynatılmasının daha münasip olduğu belirlenmeli ve ona göre mekân seçilmelidir.
4. Oyun Malzemeleri: Oyun plâni içerisinde kullanılacak araç-gereç ve malzemeler mutlaka oyundan önce temin edilmelidir.
5. Oyunun Süresi: Oyunun süresi belirlenirken, öğrencilerin, oyundan sıkılma durumları kontrol edilmelidir. Oyunlara dersin ortasında veya sonunda 5-10 dakika kadar yer verilmesi önerilmektedir (Demirel, 1993, s. 73).

Oyunun amacına ulaşabilmesi için, iyi bir şekilde yönetilmesine gerekir. Her oyun saati için yeterli hazırlık yapılmalı ve eldeki olanaklara göre amaç belirlenmelidir. Oyunların yöneticisi öğrencilerin faaliyetlerini gözlemlerken not alabilir. Öğretmen oyun için mutlaka grup liderini belirlemeli ve ara ara değiştirmelidir. Oyunun kurallarına uyulması sağlanmalı ve oyun sonunda ödül – ceza uygulaması

yürütülmelidir. Oyun esnasında öğrencilerin oyunla veya dil kullanımıyla ilgili yaptıkları hatalar, oyundan sonra düzeltilmelidir. Oyunlar esnasında çocuklar için emniyet ve güvenlik tedbirleri alınmalıdır (Sel, 1986, s. 10-11)

2.2.5. Eğitsel Oyunları Uygulama Güçlükleri

Dil sınıflarında eğitsel oyun yöntemini uygulamada karşılaşılabilecek güçlükler şunlardır (Er, 2008, s. 306-307):

1. Gürültülü ortam: Bazen oyun sırasında öğrenciler aşırı gürültü yapmaktadır.
2. Kontrol güçlüğü: Oyun sırasında öğrencilerin ana dil kullanmaları ve birbirlerine yardım amaçlı kopya vermelerini engellemek zor olmaktadır.
3. Hazırlık gerekliliği: Bazı oyunlarda kullanılacak malzemenin öğretmen tarafından önceden hazırlanması gerekmektedir.
4. Oyun yerinin uygunluğu: Sınıflar her oyunun uygulanması için münasip olmadığından oyuna başlamadan önce sınıfın şeklini değiştirmek gerekmektedir.
5. Katılımcı sayısının uygunluğu: Sınıftaki öğrencilerin tümünü oyuna katmak her zaman kolay olmamaktadır.
6. Rol dağılımının düzenlenmesi: Oyun içindeki rol dağılımında öğrencilerin beklentileri ile uyuşmadığı zaman dağılımı yapmak kolay olmamaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ARAPÇA ÖĞRETİMİNDE KULLANILABİLECEK EĞİTSEL OYUN ÖRNEKLERİ

Bu bölümde Arapça öğretiminde kullanılacak eğitsel oyun etkinliklerine yer verilmiştir. Her oyunda dört dil becerisinden hangisinin amaçlandığı, hangi seviyede oynatılabileceği ve alternatif olarak nasıl kullanılabileceği açıklanmıştır. Oyunlar özgün olarak hazırlanmıştır. Uyarlama yapılarak hazırlanmış oyunlarda ilgili kaynağa bilimsel etik kuralları çerçevesinde atıf yapılmıştır. Topluma mal olmuş “sessiz sinema, isim şehir ve nesi var?” gibi oyunlarda kaynak belirtilmemiştir. Verilen kırk bir farklı örnekten ilk on beş tanesi çalışma/oyun kâğıdı ya da tahta ile oynanmaktadır. Kalan on altı tanesi ise öğrencilerin aktif katılımıyla oynanabilecek hareketli oyunlardır.

3.1.KELİME AVI

- Oyunun Amacı : Yazma Becerisini Geliştirme
- Oyunun Seviyesi : Tüm Seviyeler
- Kazanım : Kelimeleri doğru yazmayı öğrenir.
- Gerekli Materyaller : Kalem, Oyun Kâğıdı
- Oynanışı : Öğretmen tarafından tablo olarak hazırlanan oyun öğrencilere verilir. Öğrenciden verilen kelimeleri tabloda bulması istenir.
- Öneri : Verilen tablonun büyüklüğü, kelimelerin zorluk kolaylık dereceleri öğrencilerin seviyesine göre değiştirilebilir. Büyük yaş gruplarında kelimelerden kalan karışık harflerden anlamlı

bir cümle ya da bir yer ismi bulması istenebilir. Küçük yaş gruplarında kelimelerden kalan harfler sırasıyla verilir ve gizli kelimeyi bulmaları istenir.

م	ب	ر	ت	ق	ا	ل	ع	ن	ب
ن	و	ب	ط	ي	خ	ت	ف	ا	ح
ا	ق	ز	ه	و	ب	ك	ر	ز	ر
ب	ر	ق	و	ق	ط	ل	ح	م	م
م	ش	م	ش	ت	ل	ع	س	ن	ا
خ	و	خ	ر	ط	م	ا	ط	م	ن
ن	ب	ن	د	ج	ا	ج	ة	ك	ي
ب	ا	ز	ن	ج	ا	ن	ش	ا	ي

Tablo 6: Kelime Avı

موز	بازنجان	دجاجة	تفاح	لحم	خوخ
برتقال	رومان	بصل	عنب	بطيخ	برقوق
شاي	طماطم	كرز	مشمش	عسل	لبن

3.2.İSİM ŞEHİR OYUNU

Oyunun Amacı : Yazma Becerisini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Tüm Seviyeler

Kazanım : Farklı türde kelimeler öğrenir.

Gerekli Materyaller : Kalem, Kâğıt ya da Tahta

Oynanışı : Bir kâğıda “İsim, Şehir, Eşya, Hayvan ve Ülke” şeklinde başlıklar atılıp sütunlar çekilir. Öğrencilerden birisi ya da öğretmen bir harf belirler. Bu harfle başlayan ilgili gruplara ait sınırlı sürede kelimeler bulunur. Ardından kontrol edilir. Doğru olarak yazıla her cevap için 5 puan kazanılır. Satır sonuna kazanılan puanlar yazılır. En son tüm harflerden kazanılan puanlar toplanır ve kimin galip geldiği tesbit edilir.

نقطة	البلدة	الحيوان	الاشياء	المدينة	الاسم	الحرف

Tablo 7: İsim Şehir Oyunu

3.3.KELİME TÜRETME

Oyunun Amacı : Yazma becersini geliştirme

Oyunun Seviyesi : Temel Seviye

Kazanım : Kelime dağarcığı gelişir.

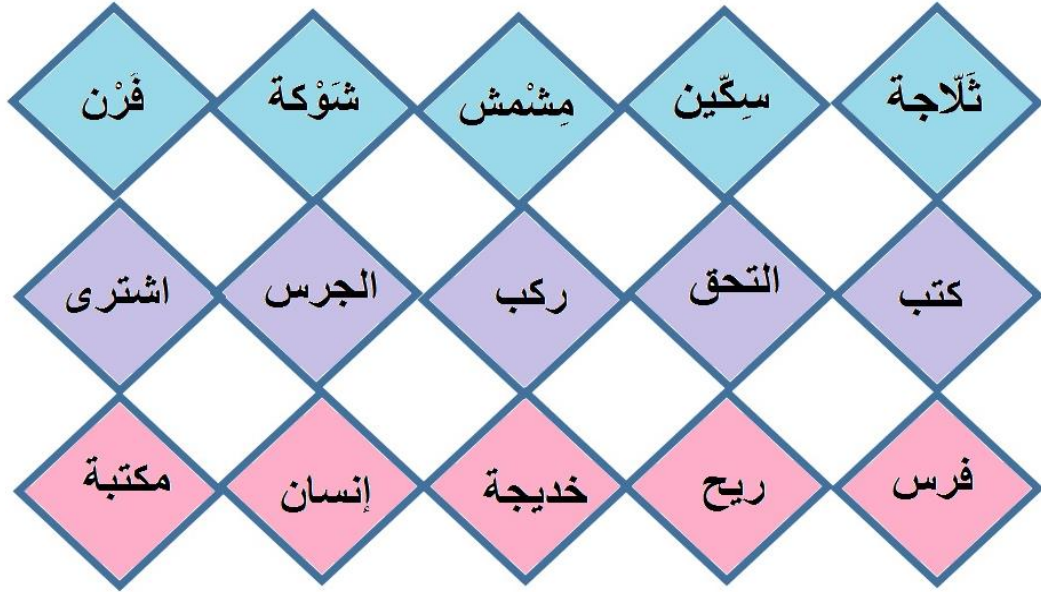
Gerekli Materyaller : Tahta, Kâğıt, Kalem

Oynanışı : Öğrenciler iki ya da üç ayrı grup olur. Tahtaya kareli bir tablo çizilir. Öğretmen tabloda her hangi bir yere bir kelime yazar. Her grup tahtaya çıkarak öğretmenin yazdığı kelimedenden yeni kelimeler türetmeye başlar. Yazılan kelime kaç harfli ise o kadar puan kazanılır. Tabloda yazılacak yer kalmayınca puanlar hesaplanır. Kazanan grup belirlenir.

Öneri : İleri seviye gruplarında tabloya yazılacak kelimeler sınıflandırılabilir. Oyunun puanlamasında kelimeyi hatalı yazanlardan puan kırılabilir. Bu öğrencilerde doğru yazmaya yönelik dikkati arttıracaktır.

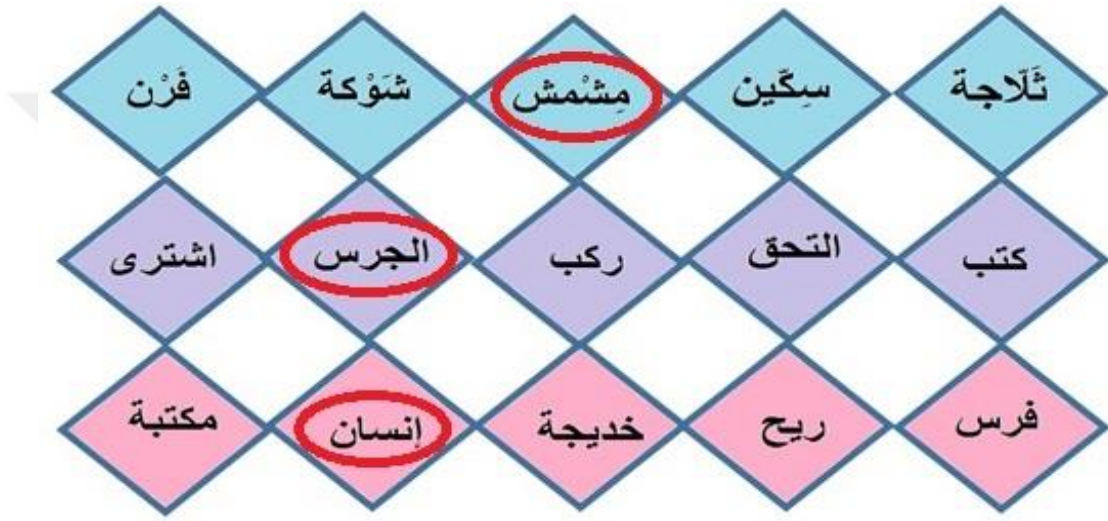
3.4.FARKLI OLAN KELİMEYİ BULMA

- Oyunun Amacı : Okuma- Anlama Becerisini Geliştirme
- Oyunun Seviyesi : Tüm Seviyeler
- Kazanım : Kelimelerin anlamını kavrar.
- Gerekli Materyaller : Kalem, Çalışma Kâğıdı
- Oynanışı : Öğretmen üzerinde farklı türlerde kelimelerin yazıldığı çalışma kâğıtlarını öğrencilere verir. Öğrenciden birbiriyle ilişkili olan kelime gruplarında anlam ya da tür olarak farklı olan kelimeyi bulması istenir.
- Öneri : Oynatılan oyunda öğretilmek istenen konuya göre kelimelerin türleri değiştirilir. Fiillerde zaman kavramı öğretilmek istenirse, mazi-muzari-emir olarak verilen kelime gruplarından konuyla ilgili olanının seçilmesi istenilebilir; kelime türleri öğretilmek istenirse de kelime grupları isim-fiil olarak verilebilir.

Şekil 3: Farklı Olan Kelimeyi Bulma

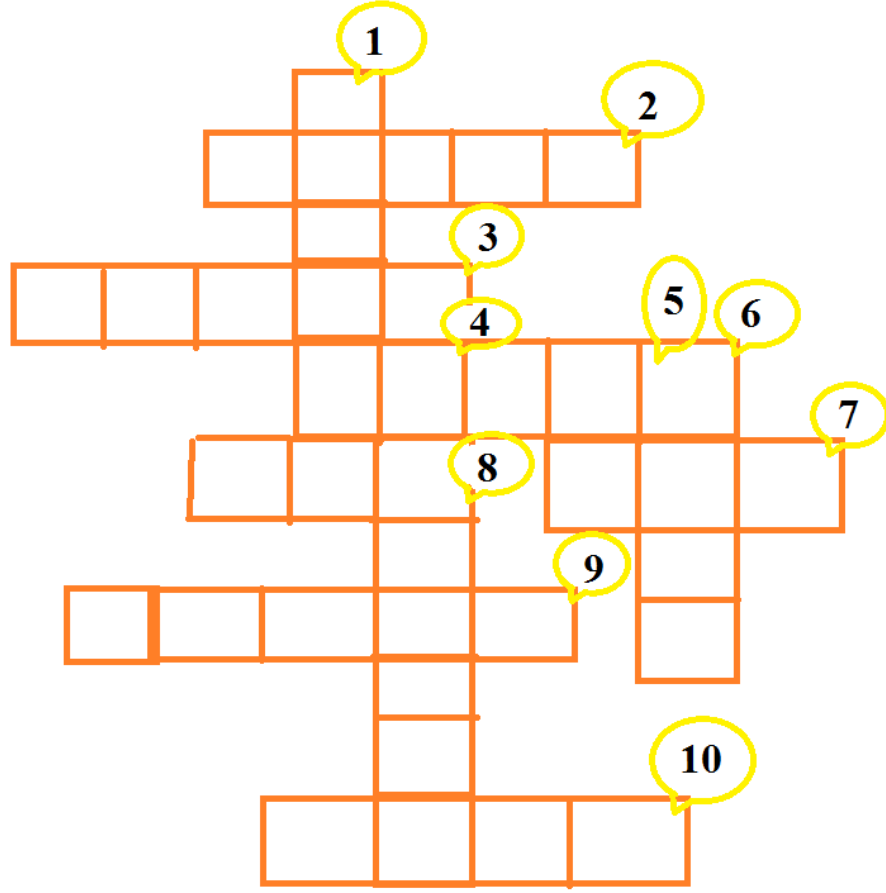
Cevap : Birinci sırada kelimeler muhteva bakımından sıralanmış ve mutfak malzemesi olmayan, meyve olan *مشمش* (*kayısı*) bu sıralamada farkı olan kelime olmuştur. İkinci sırada kelimeler tür bakımından sıralanmış ve marife bir isim olan *الجرس* (*zil*) diğer fiiller arasında farklı olan kelime olmuştur. Üçüncü sırada ise kelimeler müzekkerlik müenneslik bakımından sıralanmış ve *إنسان* (*insan*) kelimesi bu sıralamada müzekker olduğu için farklı olan kelime olmuştur.

Şekil 4: Farklı Olan Kelimeyi Bulma Cevabı

3.5.ÇENGEL BULMACA

- Oyunun Amacı : Yazma, Okuma Ve Anlama Becerilerini Geliştirme
- Oyunun Seviyesi : Temel Seviye
- Kazanım : Kelimelerin yazımı ve anlamları pekişir.
- Gerekli Materyaller : Kalem, Çalışma Kâğıdı
- Oynanışı : Öğrenci nesnelere adlarını bulmacada uygun yere yazar.
- Öneri : Bulmacada doğrudan kelimeler yerine görsel de verilebilir.

ملعقة	6	دراجة	1
مطر	7	تذكرة	2
لحم	8	دجاجة	3
خريطة	9	قلم رصاص	4
مقصف	10	مطبخ	5

Şekil 5: Çengel Bulmaca

3.6.KELİME TAMAMLAMA

Oyunun Amacı : Yazma Becerisini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Temel Seviye

Kazanım : Kelimeleri doğru yazmayı öğrenir.

Gerekli Materyaller : Kalem, Çalışma Kâğıdı

Oynanışı : Öğretmen tarafından verilen çalışma kâğıtlarında kelimeler bazı harfleri eksik olarak yazılır. Öğrencilerden bu kelimeleri tamamlamaları istenir.

Öneri : Verilen kelimelerin zorluk dereceleri, öğrencilerin yaş gruplarına ve seviyelerine göre değiştirilebilir. Öğrencilerin Arapça düzeylerine göre eksik olan harfleri tamamlayıp yeni bir kelime türetmeleri ya da eksik harfler düzenli olarak verilmişse çıkan kelimeyi bulup cümle içinde kullanmaları istenebilir. Yaş grubu küçük olan öğrencilerde eksik kelimeler görsellerle desteklenebilir.

جـرَة _____	نـم _____	سـيَا _____ة
-------------	-----------	--------------

Şekil 6: Kelime Tamamlama

3.7.KELİMELERİ ALFABETİK SIRALAMA

Oyunun Amacı : Yazma Becerisini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Orta Seviye

Oyunun Kazanımı : Kelimeleri doğru yazmayı ve köklerini kavramayı öğrenir.

Gerekli Materyaller : Kalem, Kâğıt

Oynanışı : Öğretmen tarafından belirli sayıda kelime verilir. Öğrencilerden bu kelimeleri, mücerred kök harflerine göre alfabetik olarak sıralanması istenir.

Öneri : Verilen kelimelerin sayısı ve zorluk derecesi grubun büyüklüğüne göre değiştirilebilir. Öğrenci grubu küçük ise kelimelerin olduğu gibi sıralanması istenilebilir. İleri düzeydeki öğrenciler için köklerinde illet harfi olan kelimeler seçilebilir.

مدارس	معلمون	فرس	المسلّمات

Şekil 7: Kelime Sıralama

Cevap :

مدارس	معلمون	فرس	المسلّمات
(د - ر - س)	(ع - ل - م)	(ف - ر - س)	(س - ل - م)
1	3	4	2

Şekil 8: Kelime Sıralama Cevabı

3.8.DÖNÜŞEN HARFLER

Oyunun Amacı : Yazma ve Okuma Becerisi Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Tüm Seviyeler

Kazanım : Atasözlerini öğrenir.

Gerekli Materyaller : Kalem, Oyun Kâğıdı

Oynanışı : Tablo olarak harfler ve bunların rakamsal değerleri verilir. Daha sonra öğrenciden başka bir tabloda verilen rakamların harf karşılığını tespit ederek atasözünü bulması istenir.

Öneri : Küçük yaş gruplarında atasözleri yerine kelimeler ya da basit kalıp ifadeler verilebilir.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ذ	ض	ص	ث	ق	ف	غ	ع	ه	خ	ح	ج	د	ش

15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
س	ي	ب	ل	أ	ت	ن	م	ك	ط	ر	ز	ظ	و

17	8	3	9	18	28	19	16	6	19	6	14	18	23

Şekil 9: Dönüşen Harfler

Cevap : كل شيء في أوله صعب : Her şey başlangıçta zordur.

3.9.HARFLERLE YENİ KELİME TÜRETME

- Oyunun Amacı : Konuşma ve Yazma Becerilerini Geliştirme
- Oyunun Seviyesi : Tüm Seviyeler
- Kazanım : Yeni kelimeler öğrenir, kelimeleri doğru telaffuz eder.
- Gerekli Materyaller : Harf Kartları, Kâğıt, Kalem
- Oynanışı : Sınıf mevcuduna uygun şekilde öğrenciler gruplara ayrılır. Gruplar Mısır- Bağdat- Şam gibi Arap ülkelerinin isimleri ile isimlendirilir. Öğretmen her gruba harf kartları bırakır. Ardından öğretmenin telaffuz ettiği kelimeyi ilk önce hangi grup harf kartlarıyla yazıp öğretmene doğru olarak gösterirse beş puan kazanır. Öğretmene yanlış gösteren gruptan da üç puan azaltılır. Doğru yazan grup kelimenin anlamını da söylerse toplamda on puan kazanılır. Diğer gruplardan birisi anlamı söylerse 3 puan kazanır. Oyun bu şekilde devam eder.
- Öneri : Seviye gruplarına göre kelimelerin zorluk dereceleri değiştirilebilir. İleri seviyede köklerinde illetli harf bulunan kelimeler tercih edilebilir. Ya da öğretmen mazi fiil verip muzari ya da emir olarak çekilmesini talep edebilir.

هـ	ح	ج	ب	ا
س	ز	ر	د	ذ
ص	ظ	ط	ظ	ث
م	ن	ك	ف	غ
ا	ل	ي	و	ن

Tablo 9: Harf Kartları

3.10. SORU EDATI EŞLEŞTİRMESİ

Oyunun Amacı : Okuma- Anlama Becerisini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Temel Seviye

Kazanım : Soru Edatlarının görevlerini kavrar.

Gerekli Materyaller : Kalem, Çalışma Kâğıdı

Oynanışı : Öđretmen üzerinde iki tablo halinde yazılı olan eőleőtirilecek cümleleri öğrencilere verir. Öđrenciler soru edatlarını cümlelerin anlamlarına uygun dűőecek őekilde eőleőtirir.

Öneri : Aynı oyun, fiil ve harfi cer arasındaki ilişkiyi kavratmak için de kullanılabilir.

أصل إلى محطة القطار؟	هل يوجد
أقرب مكتبة؟	متى
عندك منديل؟	كيف
نلعب كرة القدم؟	أين
يوما في الاسبوع؟	كم

Tablo 10: Soru Edatı Eşleştirmesi

Cevap :

أصل إلى محطة القطار؟	هل يوجد
أقرب مكتبة؟	متى
عندك منديل؟	كيف
نلعب كرة القدم؟	أين
يوما في الاسبوع؟	كم

Tablo 11: Soru Edatı Eşleştirmesi Cevabı

3.11. CÜMLELERİ EŞLEŞTİRME

Oyunun Amacı : Okuma- Anlama Becerisini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Tüm Seviyeler

Kazanım : Cümledeki kelimelerin anlamlarını kavrar.

Gerekli Materyaller : Kalem, Çalışma Kâğıdı

Oynanışı : Öğretmen üzerinde birbiriyle ilişkili kelimeler içeren eşleştirilecek cümlelerin olduğu kâğıdı öğrencilere verir. Öğrenciden birbiriyle ilişkili olan kelimelerden hareketle cümleyi uygun bir biçimde tamamlaması istenir.

Öneri : Burada ilişkili kelimeler seçilirken harfi cerler ya da kalıp cümle öbekleri kullanılabilir.

أحلى من العسل	أكثر الناس كلاما
على أحد عشر رجلا	تصبح على الخير
أقله عملا	سّم ظاهر
يحصد الشوك	الحل بلا ثمن
وأنت من أهل الخير	من يزرع الشوك

Tablo 12:Cümle Eşleştirmesi

Cevap :

أحلى من العسل	أكثر الناس كلاما
على أحد عشر رجلا	تصبح على الخير
أقله عملا	سّم ظاهر
يحصد الشوك	الحل بلا ثمن
وأنت من أهل الخير	من يزرع الشوك

Tablo 13: Cümle Eşleştirmesi Cevabı

3.12. KELİME- NESNE EŞLEŞTİRME

Oyunun Amacı : Okuma- Anlama Becerisini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Temel Seviye

Kazanım : Kelimelerin anlamlarını eşleştirerek kavrar.

Gerekli Materyaller : Kalem, Çalışma Kâğıdı

Oynanışı : Öğrenciden farklı konudaki verilen görseller ile kelimeleri uygun şekilde eşleştirmesi gerekir.

Öneri : Aynı konuda görseller seçilerek öğretilen konu pekiştirilebilir.

Şekil 10: Kelime - Nesne Eşleştirmesi

3.13. KELİME PİRAMİDİ

Oyunun Amacı : Yazma Becerisini Geliştirme

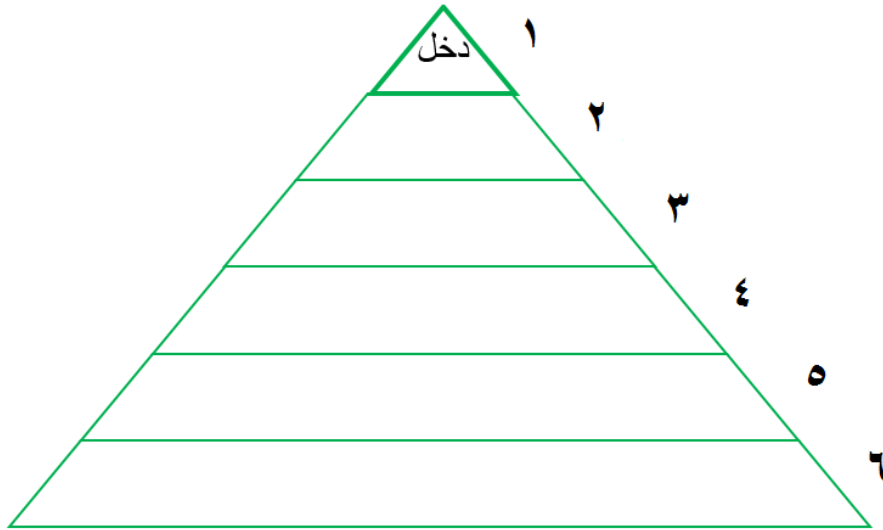
Oyunun Seviyesi : Temel - Orta Seviye

Kazanım : Cümle kurmayı öğrenir:

Gerekli Materyaller : Kalem, Çalışma Kâğıdı

Oynanışı : Öğretmen tahtaya ya da çalışma kâğıtlarına bir piramit resmi çizer. Piramidin ilk satırına tek kelimelik bir cümle yazar. Öğrencilerden bu piramidi her satıra yeni bir kelime ekleyerek doldurmaları istenir. Tüm pramidi dolduran oyunu kazanır (Kalfa, 2014, s. 93-99).

Öneri : Piramidi doldururken sırayla kelime eklemek yerine her satıra farklı bir harf verilir ve o harfle başlayan kelimeler bulunup piramide yazılabilir.

Şekil 11: Kelime Piramidi

3.14. KELİMEDEN KELİME TÜRETME

Oyunun Amacı : Yazma Becerisini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Temel Seviye

Kazanım : Kelime bilgisi pekişir.

Gerekli Materyaller : Kalem, Çalışma Kâğıdı

Oynanışı : Öğretmen kelime listesi hazırlar. Listeyi öğrencilere verir ve listesindeki kelimelerin ilk harflarını sıralayarak yeni kelime bulmalarını ister.

Öneri : Yaş grubuna ve seviyeye göre türetilen yeni kelimenin cümle içinde kullanılması istenebilir.

فستق	تفاح	رحلة	دكان

Tablo 14: Kelimeden Kelime Türetme

Cevap : د - ر - ت - ف : دفتر

3.15. GÖSTER BAKALIM!

Oyunun Amacı : Konuşma Becerisini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Orta ve İleri Seviye

Kazanım : Kalıp ifadeleri öğrenir.

Gerekli Materyaller : Kalem, Çalışma Kâğıdı

Oynanışı : Sınıf gruplara bölünür. Her grubun dört kişiden az olmamasına özen gösterilir. Üzerinde kalıp ifadelerin olduğu kartlar öğrencilere verilir. Öğrencilerden bu kalıp ifadeleri kullanabileceği kısa bir gösteri yapması istenir. Gösteri en son bu kalıp ifade kullanılarak bitirilir.

Öneri : Farklı olayları içeren resimler de kullanılabilir.

Şekil 12: Kalıp İfadeler

3.16. SESSİZ SİNEMA

Oyunun Amacı : Konuşma ve Anlama Becerilerini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Orta - İleri Seviye

Kazanım : Yeni atasözleri öğrenmiş olur.

Gerekli Materyaller : Kalem, Çalışma Kâğıdı

Oynanışı : Öğretmen her gruba sırası geldiğinde bir atasözü söyler ve öğrencilerden birisi onu konuşmadan taklit yoluyla diğer öğrencilere anlatır. Onlar da bilmeye çalışırlar.

Öneri : Temel seviyedeki gruplar için meslekler söylenip anlatılabilir.

الحل بلا ثمن أحلى من العسل

الصديق عند الضيق

الضيف إذا نزل نزل برزقه

العقل السليم في جسم السليم

القوة في الاتحاد

Tablo 15: Atasözleri Tablosu

3.17. TAMLAYAN TAMLAYANA

- Oyunun Amacı : Konuşma ve Yazma Becerisini Geliştirme
- Oyunun Seviyesi : Temel – Orta Seviye
- Kazanım : İsim tamlamasını kavrar.
- Gerekli Materyaller : Kalem, Tahta
- Oynanışı : İzafet konusu öğretildikten sonra akılda kalıcı olması için öğrencilerin katkısıyla mümkün olabildiğince uzun bir zincirleme isim tamlaması yapılır. Öğretmen tahtaya basit bir kelime yazar ve öğrenciler bu kelimeye uygun olabilecek kelimeleri ekleyerek tamlama yapmaya çalışır. Amaç tamlamayı mümkün olduğunca uzatarak, tamlama yapmasını öğrencilere öğretmektir.
- Öneri : Yapılan tamlamaların anlamından ziyade kalıbı kullanmayı öğrenmesi amaçlanmaktadır.

باب ← باب الصف ← باب صف الجامعة

Şekil 13: Zincirleme Tamlama

3.18. BEN KİMİM?

- Oyunun Amacı : Konuşma Becerisini Geliştirme
- Oyunun Seviyesi : Temel Seviye
- Kazanım : Meslekleri öğrenir.
- Gerekli Materyaller : -
- Oynanışı : Öğrenci anlattığı meslekle ilgili üç farklı cümle söyler. Bu cümleleri söylerken tümdengelim şeklinde olmasına dikkat

eder. Ardından diğer öğrencilere “ben kimim?” sorusunu yöneltir. Diğer öğrencilerde cevabı bulmaya çalışır.

Öneri : Öğrenci “ben neyim?” diye sorarak nesnelere de anlatabilir.

الطالب	
أذهب إلى المدرسة	١
أدرس اللغة العربية	٢
أجتهد الدرس	٣
من أنا؟	٤

الطباخ	
أحب الطعام	١
أذهب إلى المطعم	٢
أطبخ الطعام لكل الناس	٣
من أنا؟	٤

Tablo 16: Ben Kimim Örnek Anlatım

3.19. SON HARFTEN KELİME TÜRETME

Oyunun Amacı : Konuşma Becerisini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Tüm Seviyeler

Kazanım : Yeni kelimeler öğrenir.

Gerekli Materyaller : -

Oynanışı : Öğretmen bir kelime söyler ve öğrencilerden sırayla o kelimenin son harfi ile yeni bir kelime türetmesi istenir. Oyun türetilen yeni kelime üzerinden devam eder.

Öneri :Oyunun oynandığı seviye grubuna göre üretilen kelimelere sınır koyulabilir. Yalnız fiiller, yalnız isimler gibi.

Tablo 17: Kelime Türetme

3.20. ŞEKİLDEN ŞEKİLE

Oyunun Amacı : Yazma Becersini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Temel Seviye

Kazanım : Harfleri öğrenir.

Gerekli Materyaller : Oyun Hamuru

Oynanışı : Küçük yaş grupları için tavsiye edilen bu oyunda öğretmen liderliğinde öğrenciler oyun hamuru ile harflerin şekillerini yapar ve böylece harfleri öğrenir.

3.21. SAAT KAÇ?

Oyunun Amacı : Konuşma - Dinleme Becerilerini Geliştirme

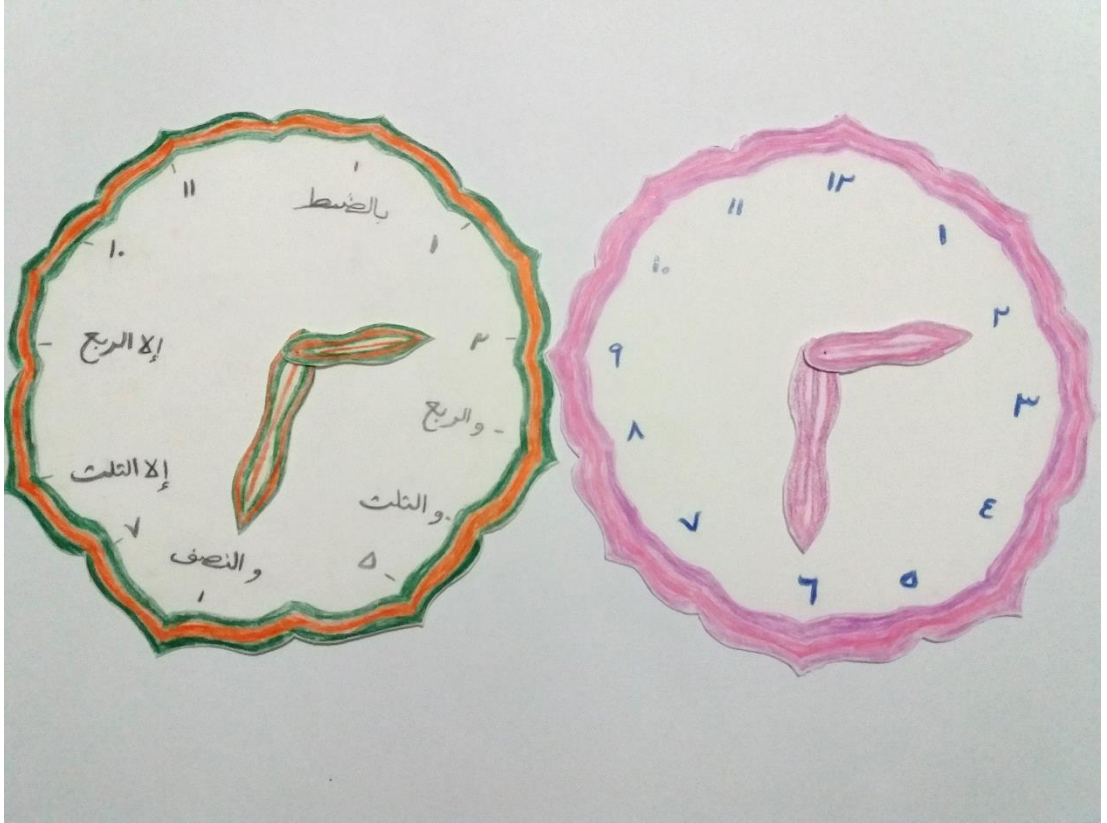
Oyunun Seviyesi : Temel Seviye

Kazanım : Saatleri söylemesini öğrenir.

Gerekli Materyaller : Saat Şekilleri

Oynanışı : İki gönüllü öğrenci seçilir. Öğrencilerden birisi üzerinde sadece sayıların olduğu saati, diğeri ise dakikalar için olan özel ifadelerin yazılı olduğu saati tutar. Farklı vakitleri saat üzerinden göstererek söylerler. Bu şekilde kolayca saatlerdeki ifadeleri öğrenmiş olur.

Öneri : Saat şekilleri farklı formatlarda yapılabilir. Böylece öğrencilerde merak uyandırır.

Şekil 14: Saatler

3.22. TOMBALA

Oyunun Amacı : Okuma- Anlama Becerisini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Temel Seviye

Kazanım : Kelime bilgisi artar ve pekişir.

Gerekli Materyaller : Kalem, Kâğıt ve Tombala Kartları

Oynanışı : Sınıf gruplara ayrılır ve her gruba bir tombala kartı verilir. Kartlarda yazan kelimeler öğretmen tarafından bir kutu içine konur. Ardından sırasıyla kartlar çekilir. Çekilen her kelimenin anlamı söylenir. Bilen grup beş puan alır. Önce hangi grup kartlarındaki kelimeleri bitirirse onlar diğer grupların puanlarını da alır ve kazanır.

Şekil 15: Tombala Oyun Kartı

3.23. TUZLUK

Oyunun Amacı : Okuma – Anlama Becerisini Geliştirme

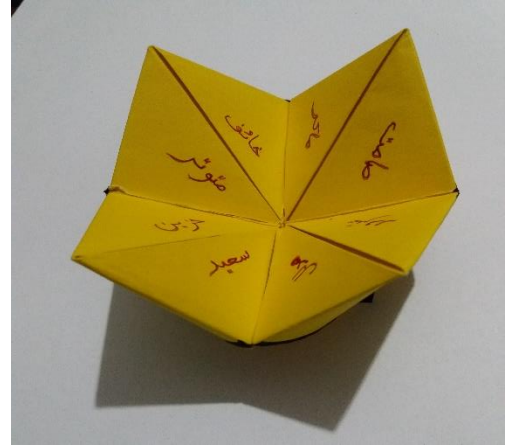
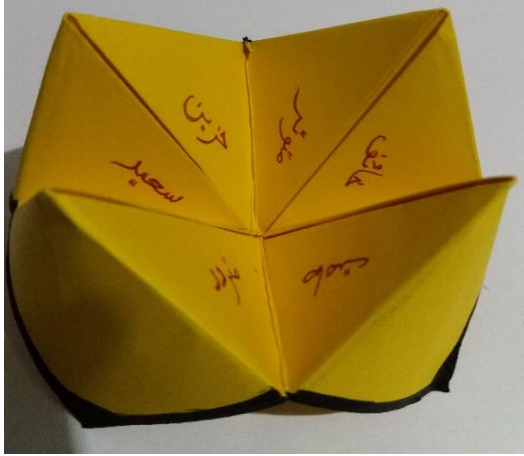
Oyunun Seviyesi : Tüm Seviyeler

Kazanım : Sıfatları öğrenir.

Gerekli Materyaller : Tuzluk Yapımı İçin Karton, Makas ve Kalem

Oynanışı : Önce kartondan kesilerek tuzluk yapımı gerçekleştirilir. Yapılan tuzluğun içine yüz ifadelerinin Arapça karşılıkları yazılır. Sayışmada çıkan ifade taklit edilerek, anlamı gösterilir ve diğer öğrencilerde sırayla bu kelimeleri cümlede kullanır. Kullanamayan öğrenci bir sonraki ebe seçilir.

Öneri : Tuzluk içerisindeki bölmelere fiiller yada kalıplar da yazılabilir.

Şekil 16: Tuzluk Oyun Kartı

Kelimeler :

متوتر : Gergin	خائف : Korkak	متردد : Tereddütlü
حزين : Hüzünlü	سعيد : Mutlu	مدلل : Şımarık
صامت : Suskun	ماكر : Kurnaz	

3.24. TABU

Oyunun Amacı : Konuşma ve Anlama Becerilerini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Orta ve İleri Seviye

Kazanım : Kelime dağarcığı gelişir.

Gerekli Materyaller : Oyun Kartları

Oynanışı : Öğrencilerden kartlardaki ilk kelimeyi kısıtlı zamanda diğer kelimeleri kullanmadan anlatması istenir.

حرف الهجاء	مدرسة
صوت	علم
الكلمة	طالب
28 حرفا	درس
اللغة العربية	استراحة

Tablo 18: Tabu Kartları

3.25. İLK BULAN KAZANIR

Oyunun Amacı : Okuma -Anlama Becerisini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Tüm Seviye

Kazanım : Sözlük kullanma alışkanlığı edinir.

Gerekli Materyaller : Sözlük

Oynanışı : Öğrencilerden öğretmenin işlenen konularla ilgili söylediği kelimeleri sözlükten hızlı bir şekilde bulması istenir. En hızlı bulan öğrenciye küçük bir ödül verilerek sınıfta alkışlanır.

Öneri : Oyunda başarılı olanlara takdir amaçlı yıldız, gülen yüz vb. şeyler verilebilir. İleri seviyedeki öğrenciler için sorulacak kelimelerin zorluk dereceleri artırılabilir.

قميص	حذاء
خمار	بدلة
معطف	تنورة

Tablo 19: Kelime Cetveli

3.26. ÜÇ PARMAK OYUNU

Oyunun Amacı : Konuşma - Dinleme Becerilerini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Temel Seviye

Kazanım : Soru kalıplarını öğrenir, bilgilerini pekiştirir.

Gerekli Materyaller : -

Oynanışı : Tüm sınıf, ikişerli grup olur. Öğrenciler ellerini izci selamı gibi yapar ve parmaklarını birbirlerine dokundurmak suretiyle konuşurlar. Her parmak bir konuyu ifade eder. Bu sebeple yalnız üç soru sorulur. Birbirleri ile ilgili bu üç bilgiyi iki dakikalık zaman diliminde öğrenirler. Zaman bittiğinde öğretmen hızlı ve karışık bir şekilde gruplara birbiriyle ilgili bu bilgileri sorar. Fertlerden biri dahi yanlış bilse, tekrar kendilerine sıra gelip doğruyu bilene kadar ayakta beklerler.

Öneri : Sorulacak soruların konularını öğretmen belirleyebilir.

ما اسمك؟
ما جنسيتك؟
ماذا تحب؟ ولا تحب؟

Tablo 20: Soru Tablosu

3.27. NE YAPIYOR?

Oyunun Amacı : Konuşma - Dinleme Becerilerini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Tüm Seviyeler

Kazanım : Soru kalıplarını ve tekil şahıs zamirlerini öğrenir.

Gerekli Materyaller : -

Oynanışı : Tüm sınıf, ikişerli grup olur. Öğrenciler ayakta birbirlerine yaptıkları ve yapmadıkları şeyleri sorarlar. Birbirleri ile ilgili bu cevapları iki dakikalık zaman diliminde öğrenirler. Zaman bittiğinde öğretmen hızlı ve karışık bir şekilde gruplara birbiriyle ilgili bu bilgileri sorar. Grup fertlerinden ikisi de aynı anda doğru bilirse oturma hakkı kazanır. Fertlerden biri dahi yanlış bilse, tekrar kendilerine sıra gelip doğruyu bilene kadar ayakta beklerler.

أذهب الى سينما	ماذا تفعل في العطلة / الحياة؟
لا آكل طعاما كثيرا	ماذا لا تفعل في العطلة / الحياة

Tablo 21: Soru-Cevap Tablosu

3.28. ANLAT BAKALIM!

Oyunun Amacı : Konuşma Becerisini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Orta ve İleri Seviye

Kazanım : Konuşma alıştırmayı yapmış olur.

Gerekli Materyaller : -

Oynanışı : Öğretmen tarafından verilen konu ile ilgili her grup kendi hikâyesini oluşturur.

Öneri : Öğrenciler anlattıkları hikâyeyi canlandırır.

Konular : شراء التذكرة - الرحلة الجوية - حادث المرور

في المستشفى - دفع الحساب

3.29. KIPIR KIPIR HARFLER

Oyunun Amacı : Yazma Becerisini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Temel Seviye

Kazanım : Kelimelerin yazılışlarını öğrenir.

Gerekli Materyaller : Kalem, Çalışma Kâğıdı

Oynanışı : Her öğrenciye üzerinde Arapça harflerin bulunduğu kartlar dağıtılır. Öğrenciler öğretmen söylediği kelimeyi ellerindeki kartlarla sıra oluşturarak en kısa sürede doğru bir şekilde yazmaya çalışır.

Öneri : Yazılan kelimeler cümle içinde kullanılabilir, telaffuz gelişimi için kelime tekrarları yapılabilir.

3.30. ADIM ADIM İLERİ

Oyunun Amacı : Dinleme ve Anlama Becerisini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Temel Seviye

Kazanım : Dinlediğini anlama alışkanlığı kazanır.

Gerekli Materyaller : -

Oynanışı : Hobiler konusu işlenildikten sonra oynanabilir. Öğrenciler yanyana sıra olur. Öğretmenin her söylediği özelliklerle bir adım öne çıkar. En çok ilerleyen alkışlanır. Öğretmen; öğrencilerin isimlerinin baş harflerini, hobileri, sevdikleri renkler vb. basitten karmaşığa bazı özellikler sayar. Bu oyunla öğrenci konuya da ısındırılmış olur.

Öneri : Yemek, aile ilişkileri gibi farklı konularda da tatbik edilebilir.

3.31. AT BAKALIM

Oyunun Amacı : Konuşma - Dinleme Becerilerini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Temel Seviye

Kazanım : Soru kalıplarını öğrenir.

Gerekli Materyaller : Küçük top

Oynanışı : Öğretmen tarafından öğretilen kalıp tekrar edilmek suretiyle uygulanır. Örneğin ilk önce öğretmen Arapça olarak adını söyler ve topu attığı öğrenciye sorar. Topu alan öğrenci de kendi adını söyleyip başkasına adını sorarak topu atar.

Öneri : Farklı soru kelimeleri de bu şekilde tekrar edilebilir.

3.32. TANIŞMA HALKASI

- Oyunun Amacı : Konuşma - Dinleme Becerilerini Geliştirme
- Oyunun Seviyesi : Tüm Seviyeler
- Kazanım : Kelime dağarcığı gelişir. Kulak dolgunluğu kazanır.
- Gerekli Materyaller : -
- Oynanışı : Tüm öğrenciler daire oluşturur. İlk öğrenci kendine özgün bir hareket ile ismini ve isminin ilk harfi ile başlayan bir sıfat söyler. İkincisi de önce birinci öğrencinin yaptıklarını tekrar eder ve sonra aynısını kendisi için de yapar. Tüm öğrenciler her seferinde ilk başlayan öğrenciden saymaya başlar ve kendisine doğru isim ve sıfatları sayarak gelir. Oyun bu şekilde devam eder. Öğrenci kelimeler çokça tekrar ettiğinden kelimeyi ezberler. Çok kalabalık gruplarda uygulamak zor olabilir.

3.33. ATOM

- Oyunun Amacı : Dinleme – Anlama Becerisini Geliştirme
- Oyunun Seviyesi : Temel Seviye
- Kazanım : Sayıları öğrenir.
- Gerekli Materyaller : -
- Oynanışı : Sınıfta boş alan açılır. Ardından tüm öğrenciler ayakta bu alanda bekler. Oyun başladığında alanda serbest hareketler yaparlar. Öğretmen onlara bir sayı söylediğinde hemen o sayı adedince diğer arkadaşlarıyla grup oluşturur. Yeterli sayıyı toplayamayan öğrenciler yerine geçer. Oyun iki kişi kalana kadar devam eder.

3.34. RENKLİ TOPLAR

Oyunun Amacı	: Konuşma - Dinleme Becerilerini Geliştirme
Oyunun Seviyesi	: Temel Seviye
Kazanım	: Kelime dağarcığı genişler.
Gerekli Materyaller	: Farklı Renklerde Toplar
Oynanışı	: Sınıf gruplara ayrılır ve gruplar daire olur. Öğretmen her gruba bir fiil söyleyerek atma şartıyla bir top verir. Öğrenciler topu fiil söyleyerek birbirlerine atarlar. Ardından farklı renkteki başka topu yalnız isim kökenli kelime söyleyerek atmak koşuluyla verir. Öğrenciler aynı anda iki topu da hata yapmadan aralarında döndürmeye çalışır (Orhan, 2017).
Öneri	: Oyuna başlamadan önce her bir öğrenciye birbirinden farklı isim ve fiil kelimesi verilirse gruplar aynı kelimeleri tekrarlamamış olurlar.

3.35. NESİ VAR?

Oyunun Amacı	: Konuşma, Dinleme ve Anlama Becerilerini Geliştirme
Oyunun Seviyesi	: Temel - Orta Seviye
Kavram	: Eşyaları vasıflamayı öğrenir.
Gerekli Materyaller	: Sınıf İçindeki Malzemeler
Oynanışı	: Sınıftaki öğrencilerden birisi dışarı çıkartılır. Sınıftaki diğer öğrenciler aralarında ortak bir kavram ve ona dair söylenebilecek ipuçlarını belirlerler. Dışarıdan gelen öğrenci “Nesi var?” diye sorar. Öğrencilerin verdiği ipuçlarından yola çıkarak kavramı bulmaya çalışır.

3.36. HAYDİ TARAFTAR!

Oyunun Amacı : Konuşma, Dinleme ve Anlama Becerilerini Geliştirme

Oyunun Seviyesi : Temel – Orta Seviye

Kazanım : Kelimelerin zıtlarını öğrenir.

Gerekli Materyaller : -

Oynanışı : Öğretmen öğrencilerine bir kelime söyler. Öğrenciler ise hızlıca onun zıttını söyler. Birkaç kere böyle devam eder. Ardından öğretmen ikinci bir kelime verir. Önemli olan maçta tezahürat yapar gibi peşpeşe ve coşkuyla tekrar edilmesidir.

Öneri : Fiillerle de oynanabilir. Öğretmen mazi fiil söylediğinde öğrenciler hızlıca muzari ya da emir hallerini söylerler.

3.37. SINIFTA NE VAR NE YOK?

Oyunun Amacı : Konuşma becerisini geliştirme

Oyunun Seviyesi : Temel - Orta Seviye

Kazanım : Olumlu – olumsuz cümle kurmayı öğrenir.

Gerekli Materyaller : -

Oynanışı : Öğrenciler sırayla sınıfta olan ve olmayan nesnelere sayar. Böylelikle çok fazla kelime öğrenir.

Öneri : Nesnelere sayılırken yalnız müennes olanlar gibi sınırlama getirilebilir.

3.38. KELİME AYRIŞTIRMA

- Oyunun Amacı : Yazma Becersini Geliştirme
- Oyunun Seviyesi : Temel Seviye
- Gerekli Materyaller : Kalem, Çalışma Kâğıdı
- Oynanışı : Öğretmen tahtaya tüm harfleri birbirine bitişik şekilde bir cümle yazar. Öğrenciler de bu cümleyi kelimeleri doğru yerinden ayırarak bulmaya çalışır (Kalfa, 2014).

استيقظ الطالب مبكراً و غسل وجهه و توضأ ثم لبس ملابسه و اقام الصلاة

Cevap : استيقظ الطالب مبكراً و غسل وجهه و توضأ ثم لبس ملابسه و اقام الصلاة

3.39. BUL GETİR OYUNU

- Oyunun Amacı : Dinleme anlama becerisini geliştirme
- Oyunun Seviyesi : Tüm Seviyeler
- Kazanım : Kelime dağırıcığı gelişir ve pekişir.
- Gerekli Materyaller : Oyun İçin İstenilen Malzemeler
- Oynanışı : Öğretmen gönüllü öğrencilerden sınıfın mevcuduna göre 5-7 arası öğrenci seçer. Daha sonra bu öğrencilerden sınıfta arkadaşlarından bulabilecekleri garip bazı eşyalar ister. Her istemede sona kalan kişi elenir. En hızlı ve en çok kim eşya getirirse birinci olur.
- Öneri : Öğrenciden getirdiğı malzemenin adını cümle içinde kullanması istenilebilir.

3.40. RENGARENK

- Oyunun Amacı : Konuşma, ve Okuma –Anlama Becerilerini Geliştirme
- Oyunun Seviyesi : Temel Seviye
- Kazanım : Renkleri öğrenir.
- Gerekli Materyaller : Renk Kartları
- Oynanışı : Öğrenciler rastgele bir renk kartı çeker ve o renkle ilgili bir nesne söyler.
- Öneri : Yiyecek ya da kıyafet gibi farklı kartlarla da oynanabilir.

3.41. AMAN DİKKAT, ŞAŞIRMA!

- Oyunun Amacı : Dinleme anlama becerisini geliştirme
- Oyunun Seviyesi : Temel- Orta Seviye
- Kazanım : Emir fiillerini öğrenir.
- Gerekli Materyaller : -
- Oynanışı : Fiillerin emir hâlleri ve anlamları tecrübe edilerek, uygulamalı olarak öğretilir. Öğretmen dur, otur, zıpla, konuş, alkışla, sus, selamla vb. fiilleri emir hâliyle kullanır, öğrenciler de uygularlar. Öğretmen önce yavaş söyler. Bu oyunda öğretmen şaşırtmalı bir şekilde fiilleri hızlıca tekrar etmelidir.

SONUÇ

Dünya üzerinde iki yüz milyondan fazla kişinin kullandığı Arapça, gün geçtikçe daha da önem kazanmaktadır. Gerek dini amaçlı olsun gerek ticari ya da turizm amaçlı olsun, her geçen gün Arapça öğrenmek isteyen kitle artmaktadır. Artan bu kitlenin ihtiyaçlarına cevap verebilmek ve Arapça öğretiminde eğitsel oyun kullanımına dair alandaki eksikliği bir nebze de olsa giderebilmek için böyle bir çalışma yapılmıştır.

Gerçekleştirilen nitel araştırma sonucu ülke olarak yabancı dil öğretim ile ilgili çeyrek asrı aşkın senedir aynı sorunlarla karşılaşıldığı; yapılan araştırmalar ve sarfedilen maddi kaynaklar göz önüne alındığında son yıllarda bu sorunların çözümüne yönelik müspet adımların atıldığı tespit edilmiştir.

Yabancı dil olarak Arapça öğretimi tarihsel süreçte birçok kez kesintiye uğradığı ve öğretim yöntemi olarak geleneksel yöntemden farklı bir yöntemle öğretme arayışına girilmediği için bu alanda eğitsel oyun yönteminin kullanımı ile ilgili yapılan çalışmaların kısıtlı olduğu tespit edilmiştir.

Arapça öğretimine dair ülkemizde yapılan en önemli hatalar arasında;

- Öğretim faaliyetini yürütenlerin çoğunun Arapça'yı sadece dil kuralları olarak görüp geleneksel yöntemden vazgeçmemesi,
- Yenilik arayışında olanların da İngilizce gibi diğer dilleri öğretmek için geliştirilen yöntemleri olduğu gibi Arapça öğretiminde kullanmaya çalışması,
- Türkçe ve Arapça arasındaki etkileşimin göz ardı edilmesi,
- Ülkemizin ve toplumumuzun karakteristik özellikleri dikkate alınarak kendimize has bir öğretim yöntemin geliştirilmemesi sayılabilir.

Arapça öğretimine dair öneriler çalışmanın ilgili kısmında ayrıca verildiği için burada tekrar zikredilmeyecektir.

Arapça öğretiminde geleneksel yöntemin çokça tercih edilmesi sebebiyle öğrencide zamanla dersten soğuma ve öğrenme motivasyonunda düşme gözlenmiştir. Yapılan araştırmalarda kişinin görüp, duyup dokunup ve söylediği bilgiyi hatırlama oranı %90'lara kadar çıkmaktadır. Bu da göstermektedir ki dil öğretimi eğlenceli hâle getirildiğinde öğretimde kalıcılık ve öğrenme isteğinde süreklilik meydana gelmektedir. Bu sebeple dil öğretiminde yaparak yaşayarak öğrenme temelli bir yöntem kullanılması gerekmektedir. Eğitsel oyunlar, telaffuz ve kelime öğretiminde tüm duylara hitap ettiğinden öğrenme faaliyeti keyifli ve kalıcı olmaktadır. Böylelikle oyun esnasında doğal bir öğrenme gerçekleşmektedir. Tüm bu durumlar göz önüne alındığında eğitsel oyun yönteminin Arapça öğretiminde kullanılmasının gerekliliği kaçınılmazdır.

Arapça öğretiminde eğitsel oyun yönteminin yeni bir yaklaşım olduğunu söylemek mümkündür. Bu sebeple alanda yeterince örnek çalışma bulunmamaktadır. Yapılan bu tez çalışmasında Arapça öğretimi açısından dil öğretim yöntemleri incelenmiş ve eğitsel oyun yöntemi açıklanarak eğitimdeki etkisine dikkat çekilmiştir. Şu bir gerçektir ki şimdiye kadar dil öğretimi ile ilgili yapılan çalışmalarda da yöntemler açıklanmış ve gereklilikleri vurgulanmış ancak pratik uygulamaya dair örnekler verilmemiştir. Öğreten kişiler de pratikte somut bir adım görmedikleri ve araştırma yapmaya yeterince zaman ayırmadıkları için farklı uygulamalardan kaçınmıştır. Bu sebepten ötürü yapılan bu çalışmada yalnız teorik bilgi verilmemiş, öğreten kişilerin bu talepleri doğrultusunda Arapça öğretiminde kullanılacak kırk bir farklı uygulama örneğine yer verilmiştir.

Sonuç olarak, Arapça öğretimiyle ilgili yapılan bu çalışmada verilen eğitsel oyun etkinliklerinin; derslerin daha eğlenceli hâle gelmesine ve öğrencinin Arapça öğrenmeye karşı ilgisinin artmasına katkı sağlaması hedeflenmektedir.

KAYNAKÇA

- ‘Abdunnûr, C. (1984). el-Mu’cemu’l-Edebî (2. Baskı). Beyrut: Dâru’l-İlim li’l-Melayîn.
- Açıköz, K. Ü. (2006). Aktif Öğrenme. İzmir: Biliş Yayıncılık.
- Adem, M., Enginarlar, H., İnan, M., Akın, N., Orhon, G., & Aydın, N. (1983). Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaşılan Başlıca Sorunlarımız Nelerdir? Orta Öğretim Kurumlarında Yabancı Dil Öğretimi ve Sorunlar - Türkiye Eğitim Derneği Bilimsel Toplantısı (s. 75-130). Ankara: Türkiye Eğitim Derneği Yayınları.
- Akandere, M. (2006). Eğitici Okul Oyunları. Ankara: Nobel Yayınları.
- Akduman, G., & Yüksekbilgili, Z. (2014). Eğitim Oyunları. İstanbul: Hayat Yayın Grubu.
- Akduman, G., & Yüksekbilgili, Z. (2015). Eğitim Oyunları 2. İstanbul: Hayat Yayın Grubu.
- Aksan, D. (2003). Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim (Cilt 1). TDK Yayınları.
- Aktaş, T., & İşıgüzel, B. (2013). Erken Yaşlarda Oyunlarla Yabancı Dil Öğretimi Kuram ve Uygulama,. Ankara: Nevşehir Üniversitesi Yayınları.
- el-Alevî, M. M. (2015). Dil Becerilerinin Öğretiminde Yaratıcı Teknikler ve Arapça Öğrencilerinin İletişimsel Yetkinliğini Artırmak. I. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretimi" Sempozyumu. İstanbul.
- Arpaçukur, O. (2015). I. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretimi: Vizyon Ve Tecrübeler" Sempozyumu , Yıl: , Cilt: 1, Sayı: 1. Namık Kemal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1(1), 172-190.

- Arslan, M., & Adem, E. (2010). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı. *Dil Dergisi*(147).
- Arslan, M., & Gürdal, A. (2011). Oyun Ve Bulmaca Etkinlikleriyle Yabancılara Türkçe Kelime Öğretim Yöntemi. 1st International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics, (s. 36-50). Sarajevo.
- Arslan, M., & Gürsoy, A. (2008). Rol Yapma ve Drama Etkinlikleriyle Yabancılara Türkçe Öğretiminde Motivasyonun Sağlanması. *Ege Eğitim Dergisi*, 9(2), 109-124.
- Arslan, M., & Gürsoy, A. (2011). Eğitsel Oyunlar ve Etkinliklerle Yabancılara Türkçe Öğretim Yöntemi . 1st International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics, (s. 177-185). Sarajevo.
- Aydın, T. (2007). Arapça ve Türkçe'de Cümle Yapısı, Yabancılara Arapça Cümle Öğretimi -Karşıtsal Çözümleme-. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi.
- Aydoğdu, Ş. (2001). Çağdaş Eğitimde Etkileşim Kavramı ve Yabancı Dil Öğretiminde Etkileşim Biçimleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*(13), 23-36.
- Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*(1), 19-30. 4 2, 2017 tarihinde http://turkolojicu.edu.tr/DILBILIM/eb_ilkeler/eb_ilkeler.htm adresinden alındı.
- Barın, E. (2010). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Metodoloji. III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu. İzmir. 5 2, 2017 tarihinde Türkçe de: <http://www.turkcede.org/yeni-ogrenenlere-turkce-ogretimi/1505-yabancilara-turkce-ogretiminde-metodoloji.html> adresinden alındı.
- Başaran, I. (2004). Etkili Öğrenme Ve Çoklu Zekâ Kuramı: Bir İnceleme. *Ege Eğitim Dergisi*(5), 7-15.

- Başaran, İ. E. (2005). Eğitim Psikolojisi Gelişim, Öğrenme ve Ortam. Ankara: Nobel Yayın.
- Başkan, Ö., Demirel, Ö., Sebüktekin, H., Özoğlu, S. Ç., Kocaman, A., & Orhon, G. (1983). Yabancı Dil Öğretimini Nasıl Verimli ve İşlevsel Hale Getirebiliriz. Orta Öğretim Kurumlarında Dil Öğretimi ve Sorunlar -Türkiye Eğitim Derneği Bilimsel Toplantısı (s. 211-277). Ankara: Türkiye Eğitim Derneği Yayınları.
- Bayram, S. (2011). Öğrenci ve Öğretmen Perspektifinden Türkiye'de Arapça Öğretimi: Anadolu İmam Hatip Lisesi Öğrencileri Üzerine Nitel Bir Çalışma. Değerler Eğitimi Dergisi, 9(22), 43-66.
- Baytar, Y. S. (2016). Belli Başlı Dil Öğretim Metotları Ve Bunların Arap Dili Öğretimi Açısından Eleştirel Değerlendirmesi. EKEV Akademi Dergisi(67), 315-337.
- Bilkan, N. (2006). Türkçe Öğretiminde Çoklu Zekâ Uygulamaları. İzmir: Dilset Yayınları.
- Civelek, Y. (1988, Aralık). Türkiye'de Arapça Öğretimine Dair Teklifler -Riyad Arap Dil Enstitüsü Örneği-. Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi(2), 225-283.
- Çetin, N. M. (1983, Haziran). Arapça ve Öğretimi. Mavera 79.
- Çetin, N. M. (1991). Arap Dili. Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (Cilt 3, s. 276-309). içinde TDV Yayınları.
- Çetin, O. (2016). KPSS Hazırlık. 4 27, 2017 tarihinde Dr. Oğuzhan Çetin: http://oguzcetin.gen.tr/wp-content/uploads/2016/01/oyt_tumu.pdf adresinden alındı.
- Çevik, H. (2006). Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Drama Tekniğinin Kullanımı. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı-Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Çoban, B. (2006). Ortaöğretimde ve Üniversitelerde Eğitsel Oyunlar. (S. Devocioğlu, Dü.) Nobel Yayın Dağıtım.

- Dağbaşı, G. (2007). Oyun Tekniği ve Arapça Öğretiminde Kullanımı. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Deliçay, T. (2001). Arapça Öğretiminde Modüler Yöntem İle Geleneksel Yöntemin Karşılaştırılması (F.Ü. İlahiyat Fakültesi Örneği). Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 7(1), 89-112.
- Deliçay, T. (2007). Yabancılara Arapça Öğretiminde Mısır Modeli (Merkezu'n- Nil Ta'limu'l-Lügati'l-Arabiyye li Gayri'n-Natikine biha). Çukurova İlahiyat Fakültesi Dergisi, 12(1), 63-82.
- Demircan, Ö. (1988). Dünden Bugüne Türkiye'de Yabancı Dil. İstanbul.
- Demircan, Ö. (1990). Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri. İstanbul: Ekin Kitabevi.
- Demirel, Ö. (1993). Yabancı Dil Öğretimi İlkeler Yöntemler Teknikler. Ankara: Usem Yayınları.
- Demirel, Ö. (2001). Türkçe Öğretimde Çağdaş Öğretim Yöntem ve Teknikleri. M. Gültekin (Dü.) içinde, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme (s. 37-52). Eskişehir: TC. Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Demirel, Ö. (2003). Öğretme sanatı. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Demirel, Ö. (2011). Yabancı Dil Öğretimi. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Demirel, Ö. (2014). Yabancı Dil Öğretimi, Dil Pasaportu, Dil Biyografisi, Dil Dosyası (8. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Diem, W. (1992). Arap Dili. (B. Aytaç, çev.) DTCF Doğu Dilleri Dergisi, V(1), 205-210.
- Doğan, C. (1989). Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Metot ve Teknikleri. Ankara .
- Doğan, C. (2001). Arapça Öğretiminin Ana Problemlerini Belirleme Amaçlı Deneysel Bir Araştırma. Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 145-170.
- Doğan, C. (2006). Arapça Öğretiminde Yöntem Orijinli Prolemler Ve Çözüm Önerileri. Nüsha Şarkiyat Araştırmaları Dergisi, 21, 69-88.

- Doğan, C. (2012). Sistematik Yabancı Dil Öğretim Yaklaşımları ve Yöntemleri. İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Ekmekçi, Ö. (1983). Yabancı Dil Öğretiminde Psiko-Sosyal Etmenler. Ö. Demirel (Dü.), Orta Öğretim Kurumlarında Yabancı Dil Öğretimi ve Sorunlar - Türkiye Eğitim Derneği Bilimsel Toplantısı içinde (s. 21-36). Ankara: Türkiye Eğitim Derneği Yayınları.
- Engin, A., Seven, M., & Turhan, V. (2004). Oyunların Öğrenmedeki Yeri Ve Önemi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(2), 109-120.
- Enginarlar, H. (1983). Yabancı Dil Öğretiminde Çeşitli Yaklaşımlar ve İşlevsel Kavramsal Yaklaşım. Orta Öğretim Kurumlarında Dil Öğretimi ve Sorunlar - Türkiye Eğitim Derneği Bilimsel Toplantısı (s. 47-68). Ankara: Türkiye Eğitim Derneği Yayınları.
- Er, A. (2008). Çocuklara Yabancı Dil Öğretiminde Sınıf içi Etkinlik Olarak Oyun Kullanımı. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi(17), 301-310.
- Ergin, M. (1995). Üniversiteler İçin Türk Dili. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Ermiş, H. (2008). Arapça'dan Türkçeleşmiş Kelimeler Sözlüğü. İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Ertürk, Z. (2017). Türkiye ve Avrupa'da Karşılaştırmalı Arapça Öğretim Teknikleri: Gazi Üniversitesi İle Londra Üniversitesi Örneği. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- el-Fadlı, H. (2017, 5 4). Prof. Hâlid el-Fadlı ile Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretimi Üzerine Bir Söyleşi. (T. Yıldırım, Röportaj Yapan) Kuveyt.
- Freeman, D. L., & Anderson, M. (2004). Dil Öğretiminde Teknik ve İlkeler (3 Baskı). (M. Calp, çev.) Ağrı: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Yayınları.
- Gömlüksüz, M. N. (2005). Oyun İle İngilizce Öğretiminin Uygulanması Ve Öğrenci Başarısına Etkisi (Elazığ Özel Bilgem İlköğretim Okulu Örneği). Kırgızistan Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi(14), 179-195.

- Güler, İ. (2004). Dil Öğretimi, Dilbilgisi ve Arapça. Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, 13(2), 169-182.
- Güneş, F. (2011). Dil Öğretim Yaklaşımları ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamalar. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(15), 123-148.
- Güneş, H. (2011). Şimdi Oyun Zamanı. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Güney, M. A. (2014). Yabancı Dil Öğretimi ve Düünden Bugüne Türkiye’de Arapça Öğretimi. Karadeniz Teknik Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1(1), 193-211.
- Hassan, T. (ty). el-Luğatu'l-Arabiyye. ed-Daru'l-Beyda.
- Hazer, D. (2002). Osmanlı Medreselerinde Arapça Öğretimi ve Okutulan Ders Kitapları. Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi(1), 274-293.
- Hengirmen, M. (1993). Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve Tömer Yöntemi. Ankara: Engin Yayınevi.
- el-Hûlî, M. A. (2000). Arapça Öğretim Metotları. (C. Akçay, çev.) Ankara .
- Hutaybe, E. (2010). et-Terbiyyetu'r-Riyâdiyetu li'l-Etfâli ve'n-Naşıeti. Amman: Dâru'l-Yazorî.
- İşeri, K. (1996, May). Dilin Kazanımı Ve Yabancı Dil Öğretimi 1996. Dil Dergisi(43), 21-27.
- Işık, A. (2008, Ekim). Yabancı Dil Eğitimimizdeki Yanlışlar Nereden Kaynaklanıyor? Journal of Language and Linguistic Studies, 4(2), 15-26.
- İzgören, M. K. (1999). Oyunlarla Dil Öğretimi. Academyplus Yayınları: Ankara.
- Kaçar, H. İ. (2012). Türklere Yönelik Arapça Öğretiminde Metot Geliştirme Üzerine Bir Deneme. Nüsha: Şarkiyat Araştırmaları Dergisi, 35, 23-42.
- Kalfa, M. (2014). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Temel Düzeydeki Öğrencilerin Eğitsel Oyunlarla Yazma Becerilerinin Geliştirilmesi. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 85-102.

- Kara, Ş. (2004). Ana Dil Edinimi ve Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretimi. Eğitim Fakültesi Dergisi, XVII(2), 295-314 .
<http://kutuphane.uludag.edu.tr/Univder/uufader.htm> adresinden alındı
- Karabacak, N. (1996). Sosyal Bilgiler Dersinde Eğitsel Oyunların Öğrencilerin Erişim Düzeyine Etkisi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Karatekin, N. G., Durmuş, A., & Durmuş, H. (2012). Oyun Ve Etkinliklerle Türkçe (2 Baskı). Ankara: Nobel Yayın.
- Kaya, Z. (2006). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kelebek, M. (1999). Öğretim Yöntemleri Ve Arapça Öğretim Teknikleri Üzerine Prof. Dr. Mahmud Kamil en-Nâka İle Bir Söyleşi. Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 385-400.
- el-Kendirî, N. (2013). İdâretu't-Ta'limi'l-Âlî ve's-Şuûnu't-Tâlibiyyeti. Kuveyt: Mektebetu'l-Fellâh.
- Kervankaya, F. (2014). İmam Hatip Liselerinde Arapça Öğretimi Üzerine Bir Değerlendirme. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi(I), 125-134.
- Koç, N. (1992). Açıklamalı Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü,. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Korkmaz, Z. (1992). Gramer Terimleri Sözlüğü. Ankara: TDK Yayınları .
- Kurt, M. (1999). Arap Dilinde Cer Harfleri. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.
- Kütükçü, H. (2010). Arapça Öğretiminde Drama Yöntemi ve Arapça Dersini Yöneten Öğretmenlerin Bu Yöntemi Kullanma Düzeyleri. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Maden, S. (2013). Temel Dil Becerileri Eğitiminde Kullanılabilecek Aktif Öğrenme Öğretimsel İş/Taktikleri. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 1(2), 20-35.

- el-Mahzûmî, A. A. (1994). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Arapça'ya Yönelik Motivasyonu ve Başarıları. Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi(VII), 395.
- MEB. (2017, Mayıs 1). Millî Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Eğitimi Ve Öğretimi Yönetmeliği. MEB Mevzuat: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26184_1.html 2/3 adresinden alındı.
- Memiş, M. R., & Erdem, M. D. (2013). Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri ve Eleştiriler. Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish, 8(9), 297-318.
- en-Nâka, M. K. (1985). Ta'îmu'l-Luğati'l-'Arabiyye lin'n-Nâtîkîne Biluğâtin Uhrâ. Mekke.
- Orhan, İ. (2017, Şubat). Etkinlik Tasarımı ve Örnek Uygulamalar. Antalya.
- Oruç, Ş. (2016). Ana Dili, İkinci Dil, İki Dillilik, Yabancı Dil. International Journal of Social Science(45), 279-290.
- ÖSYM. (2017, 04 18). 2017 Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Kılavuzu. 06 10, 2017 tarihinde ÖSYM: www.osym.gov.tr adresinden alındı
- Pars, E., & Duman, H. (2011). Öğretim Yöntem ve Teknikleri. 2011 KPSS Eğitim Bilimleri (s. 415-571). içinde Ankara: İstikrar Yayıncılık.
- Râbih, T. (1982). Hicri Onbeşinci Asırda Arapça. (A. T. Arslan, Dü.) İlim ve Sanat Dergisi(14), 82.
- Sağır, M. (2007). Ana Dil Mi, Ana Dili Mi? Türkoloji Araştırmaları, 2(2), 540-544.
- San, İ. (1993). Sanatta Yaratıcılık, Oyun, Drama. Yaratıcılık ve Eğitim - Türk Eğitim Derneği XVII. Eğitim Toplantısı (s. 69-105). Ankara: Türkiye Eğitim Derneği Yayınları.

- Sarmış, İ. (1989). İslamî Arastırmalarda Arapça Faktörü, Arap Dili ve Edebiyatı Araştırmaları. Günümüz Din Bilimleri Araştırmaları ve Problemleri Sempozyumu, (s. 353-354). Samsun.
- Sebüktekin, H. (1981). Yüksek Öğretim Kurumlarımızda Yabancı Dil İzlemleri. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Sel, R. (1986). Eğitsel Oyunlar. (4. Baskı). Ankara: Öğretmen Yayınları.
- Semek, M. S. (1938, Haziran). Arapça'nın Önemi. (A. T. Arslan, Dü.) Mavera 79.
- es-Sînî, M. İ. (1989). Yabancı Dil Öğretim Metotları Hakkında Bir Araştırma. (H. Elmalı, Dü.) Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Sayı, 5, 449-476.
- Soysaldı, M. (2010). Türkiye'deki İlahiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Ve Çözüm Yolları. EKEV Akademi Dergisi, 45, 247-279.
- Soyupek, H. (2003). İlahiyat Fakültelerinde Yürütülen Arapça Öğretimine İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi: Isparta İlâhiyat Fakültesi Örneği. Süleyman Demirel İlâhiyat Fakültesi Dergisi, 1(10), 77-95.
- Soyupek, H. (2004). İlahiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminin Mesleki Öğretim Açısından Önemi Ve Yöntem Sorunu. Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi(12), 97-115.
- Soyupek, H. (2008). Yabancı Dil Öğretimi Bağlamında Arapça Öğretiminde Motivasyonun Önemi. Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1(20), 179-197.
- Sümengen, F. (2004). el- 'Arabiyyetu'l- Mu'âsıra Adlı Serinin Arapça Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Şaban, İ. (tarih yok). Türk Osmanlı Âlimlerinin Arap Belagat.

- eş-Şâfiî, İ. M. (1986). Naksul-Buhûs el-İlmiyye fi Mecâli Tedrîsi'l-Luga el-Arabiyye. Tatvîru Tedrîsi Ulûm el-Luga el-Arabiyye ve Âdâbihâ, (s. 238). Hortum.
- Tarcan, A. (2004). Yabancı Dil Öğretim Teknikleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- TDK. (2017, 5 10). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&kelime=e%C4%9Fitici%20oyun&guid=TDK.GTS.5913d0dbb96a75.55649990 adresinden alındı
- Temel, A. V. (2015). Türkiye'de Arapça Öğretiminde Uygulanan Metotlar, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Üzerine Bir Değerlendirme. Abant İzzet Baysal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 3, 166-174.
- Tinsley, T., & Board, K. (2013). Languages For The Future. Lo: British Council. 06 10, 2017 tarihinde <https://www.britishcouncil.org> adresinden alındı
- Tokgözlü, Z. Ş. (2009). Arapça Öğretimine Yönelik Nlp İlkelerine Dayalı Etkinlik Önerileri. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Toplaoğlu, A. (1989). Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Tortop, Y. (2005). Sınıf Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Dersi Ve Eğitsel Oyun Uygulamaları. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Tosun, C. (2006). Yabancı Dil Öğretim ve Öğreniminde Eski ve Yeni Yöntemlere Yeni Bir Bakış. Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Journal of Arts and Sciences,(5), 81.
- Türkçe Sözlük. (2005). Ankara: TDK.
- Usta, İ. (2010). Türkiye'de Arapça Öğreniminin Zorlukları Ve Çözüm Yolları. The Journal of Academic Social Science Studies, 3(2), 65-73.
- Ünal, O. (t.y.). KPSS Eğitim Bilimleri Öğretim Yöntem ve Teknikleri. Ankara: Açık Akademi.

- Vahapoğlu, E. (2003). Yabancı Dil Öğrenme Yolları (5 Baskı). İstanbul: Alfa.
- Versteegh, K. (2008). Arap Dili Öğretiminin Tarihçesi. (M. Günaydın, çev.) İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi(16).
- Yalçınkaya, T. (1996). Eğitici Oyun ve Oyuncak Yapımı. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Yangil, M. K., & Kerimoğlu, C. (2014). Bilmecelerin Eğitimdeki Yeri ve Önemi. Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi, 4(2), 341-354. <http://ebad-jesr.com/> adresinden alındı
- ez-Zubeydî. (1954). Tabakatu'n-Nahviyyin ve'l-Lugaviyyin. Kâhire.